

TARİHİ YÖRÜK OBASI - GEBZE SIĞIRLIK MERASI

KAYBOLAN DEĞERLERİMİZ

YÖRÜK KÜLTÜRÜ

Belgesel & Kitap

yayına hazırlayan:

İlim Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi
İKTAV Belgesel Yayıncılık Kütüphanesi

Yörükler Obası
Sığırılık Merası

YÖRÜK
KÜLTÜRÜ
www.yorukulturu.com

PRO DES
T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
SİVİL TOPLULMA İLİŞKİLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Proje Ortakları ve Destek Veren Kuruluşlar

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü 2018-M-239 protokol numaralı Yörük Kültürü projemiz PRODES kapsamında desteklenmektedir.

GEBZE YÖRÜK TÜRKMEN KÜLTÜR YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

YÖRÜK
KÜLTÜRÜ

Proje Ortakları ve Destek Veren Kuruluşlar

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü 2018-M-239 protokol numaranlı Yörük Kültürü projesini PRODES kapsamında desteklemektedir.

ANA SAYFA

GENEL BİLGİLER

TARİHİ FOTOĞRAFLAR

VİDEOLAR

DERNEK FAALİYETLERİ

PRODES PROJESİ

İLETİŞİM

Gebze'den Gebze'ye Yörük Göçü

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin İçişleri Bakanlığı PRODES projesi kapsamında desteklenen "Kaybolan Değerlerimiz: Yörük Kültürü" adlı projesi çerçevesinde, Anadolu'dan Macaristan'a, Macaristan'dan Kocaeli [Devamını Oku]

KAYBOLAN DEĞERLERİMİZ YÖRÜK KÜLTÜRÜ

Kitap

HABERLER

**KOCAELİ GEBZE'DEN
ANTALYA GEBZE'YE
YÖRÜKLERİMİZ**

28 Kasım 2018

**Ahmet Çakırağa'dan
Yörüklerle İlgili Önemli
Açıklamalar**

20 Kasım 2018

**Naip Köyü - Yörük
Mehmet Karateke**

19 Kasım 2018

**Oğuz Boyları
Konfederasyonu
Başkanından
Valimize Hayırlı
Ziyareti**

19 Kasım 2018

MAKALELER

KÖKLERİMİZ YÖRÜKLER

22 Kasım 2018

**Türkiye'deki Macarlar
Arasında - Dr. Ferenc
Ispay**

16 Kasım 2018

**Yörük Seccadelerinden
Örnekler - Ela Taş**

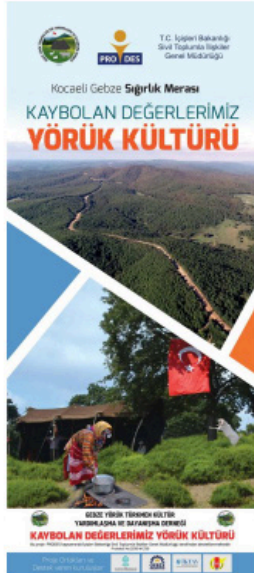
5 Kasım 2018

**Mimarîyi "Dokumak":
Anadolu Batı Toros**

5 Kasım 2018

ARA ...

www.yorukkulturu.com

Kaybolan Değerlerimiz YÖRÜK KÜLTÜRÜ

yayına hazırlayan
İSMAİL KAHRAMAN

kapak ve grafik tasarım
UĞUR TATAR

ISBN
978-605-69169-0-8

baskı
İKTAV Belgesel Yayıncılık
Sultan Orhan Mahallesi 1113 Sokak
No.15 Gebze / Kocaeli

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 42936

basım tarihi
Şubat 2019

web
www.yorukkulturu.com

mail
info@yorukkulturu.com

**Gebze Yörük Türkmen Yardımlaşma
ve Dayanışma Derneği'nin kültür hizmetidir.**

YÖRÜK KIZINDAN TEŞEKKÜR MEKTUBU

Sayın Devlet Büyüklerimiz,

Sizi saygı, sevgi ve hürmetle selamlıyoruz. Bizler Gebze Denizli Köyü Sığırlık Merası'nda olan yörük bacılarız. Bizler yerli ama yeri olmayan insanlardık. Bizim atalarımız hayvanları rahat etsin diye kendilerinden çok hayvanlarını düşünüp oradan oraya göç etmişler. Çoğunluğu zaman içerisinde yerleşik hayata geçmişler. Geriye kalan azınlık bizler yaz-kış gocunmadan ata mesleğini sürdürüyoruz. Bu zamana kadar bizleri ziyaret eden ormancı ve jandarma olurdu. Obamıza ilk defa bir vali ve bir belediye başkanı geldi. Bizlere sahip çıktınız. Dünyada mekan ahirette iman demiş atalarımız. Sayenizde elimizde aldığımız bu kağıt bu sefer orman tutamağı değil, mahkeme celbi değil, T.C. tapu senedi idi. Bundan sonra bayramlarda, düğünlerde ve cenazelerde kendi köyümüzde olacağız inşallah.

Başkanlarımızın ziyareti aracılığıyla sizlere teşekkür etmek istedik. Havva ananın, Fadime ananın, Emine bacının ve adını sayamadığım bütün yörük bacıların sizlere selamı var. Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin. Sizi saygı ve sevgi ile selamlıyoruz.

Allah'a emanet olun.

HÜLYA KARATEKE

KAYBOLAN DEĞERİMİZ YÖRÜK KÜLTÜRÜ

Cemil KARATEKE

*Gebze Yörükler Derneği
Başkanı*

Gebze Sığırlık Merası Yörükler Obası, Osmalıdan bugüne devam eden yörük kültürüne, yörük yaşam tarzına ev sahipliği yapmıştır. Şileye 56 km, Gebze Denizli mahallesine 10 km, Yelken Baba Tepesi'nin eteğinde bulunan Sığırlık adının verildiği yer, Kocaeli'nin Gebze hudutları içerisinde yer almaktadır.

Ben de 1980 yılında Gebze Sığırlık Merası'nda Çatalkapı mevkiinde, Yörüklerin evi olan kıl çadırdaki dünyaya gelmişim. Çocukluğumda belki şaşaalı oyuncularım olmadı ama hep hayvan sürüleri ve yörüklük kültürü içinde büyüdüm.

Eskiden Yörüklerin olan, Yörük kültürü ile dolup taşan araziler, yörükleri tanımaz olmuştu. Kaybolan değerimiz Yörük kültürü ve yerli olupta yeri olmayan yörüklerin haklarını aramak için 2013 yılında Gebze Yörükler Derneği'ni kurduk ve bu derneğin iki dönemdir başkanlığı yaptım.

Gebze Yörükler Derneği'nin çalışmaları arasında bulunan, 2017 sonbaharında 80 dönüm arazi tahsis sonucu sonuçlanmıştır. 22 dönümlük bir parçanın hukuki bir itiraz sebebi ile tapusunun alınması tamamlanamamış olup 58 dönümün tapuları burada yaşayan 22 aileye verilmiş bulunmaktadır.

Şimdi uygun ve yerinde bir yapılaşma kademesindeyiz. Bu yapılaşmanın Yörük kültürünün korunduğu, geliştirildiği ve yaşandığı bir yerleşim yeri şeklinde yapılması düşünülmektedir.

Gebze Sığırlık Yörükleri kadar şehrimiz ve ülkemiz için de örnek bir yerleşim yeri çıkması sağlanacaktır. Gebze Sığırlık Merası Mandırası ile birlikte ortaya çıkacak olan Gebze Yörük Obası, örnek bir turistik mekan olarak şehrimize kazandırılacaktır. Bu iki yer yapılıp ortaya çıktığında, otantik kültürün ve doğal hayatın içinde yaşayan yörük kültürünün tanıtımına da ev sahipliği yapacaktır.

Amacığımız bu kültüre ev sahipliği yapan Gebze Sığırlık Merası'daki yaz kış dağlarda yaşayan yörüklerin elçisi olup kültürümüzü yaşatmaktır. Kültür ve medeniyet, devlet ve milletlerin temelidir. Kültürü olmayan hiçbir devlet ve milletin ebedi olması mümkün değildir.

Bizlere desteğini esirgemeyen devlet büyüklerimize, bizleri yalnız bırakmayan gönül elçilerimize ve dernek üyelerimize, Gebze Yörükler Derneği yönetim kurulu başkanı olarak teşekkür ederim. ■

SİĞIRLIK MERASI HATIRALARI

Mehmet ÖZER

*Oğuz Boyları Konfederasyonu
Genel Başkanı*

Ben Mehmet Özer. 1944 yılı Gebze'ye bağlı Sığırılık Kapaklı doğumluyum. O yıllar Sığırılık'ta 54 hane Yörük çadırı ve ailesi vardı. Yörüklerde nüfus planlaması olmadığından ve elemana ihtiyacından dolayı çocuk sayısı da çok olurdu. Sığır çobanı, keçi çobanı, buzağı ve dana çobanı, oğlak ve kuzu çobanı gibi elemanlara ihtiyaç olurdu. Benim hanemde ise annem ve babam dahil 12 nüfus vardı. Genelde herkesin çocuk nüfusu 7 ila 10 arası olurdu.

İkametgâhıma en yakın yer Gebze ve Hereke'di. Ama yol yok, vasıta yok. Gebze 26 kilometre, Hereke 35 kilometre idi. Yörügün vasıtası beygirdi. Eski İstanbul Anadolu yolunu biz sadece İzmit'e gelirken kullandık. 2 ve 3 saatte bir üzeri yüklü kamyonlar geçer, babalarımız da kasasına binerlerdi. Yörüklerin çadırı Susa'ya (yola) 15 kilometre kuzey tarafında, ormanlık alanda idi. Çamur diz boyu, ayakkabı yok, çarık var onun da ıslandımı bağı çözülürdü. Yörügün elbisesi Şayak'tandır. Analarımız o yıllar koyun yününden ip eğirir, elbiselik kumaş dokurdu. Dokuma tezgahının adı İstar'dır. Yörükler bu tezgahı ağaçtan kendileri yapar, her çadırda bir dokuma tezgahı olurdu. Koyun yününden ve keçi kılından çadır yapılırdı. Kadın ve erkeğin dış elbisesi ise yünden yapılırdı, yazlığı ve kışlığı diye bir şey yoktu. Ceket ve pantolonu yünden; mintanı ve içliği de kandıra ve şile bezindendi. Bunları köylüler kendileri evlerinde dokurlardı. Yörükler tereyağı peynir ve çökelek vererek takas yaparlardı. Babamıza ve yaşlılarımıza sorduğumuzda yörüklerin şehre fazla işleri düşmezdi diye söylerlerdi. Arada bir İzmit'e tereyağı, peynir satmak için giderlermiş. Basma, bez, şeker, tuz, kahve ve kına gibi zaruri ihtiyaçlarını alıp çadırlarına dönerlerdi. O zamanlarda Denizli Köyü'nde okul yok, Gebze ve Tuzla Kurt köyde vardı. Kurt köyün eski adı Kurt Doğmuş köyüdür.

Şimdiki askeriyein olduğu sapakta (Denizliköy) Zahra Kahvesi vardı. Buranın adını Yörükler koymuştu. Burası yörüklerin ve köylülerin durak yeri idi. İzmit'e İstanbul'a gidip gelen yörükler Zahra Kahvesi'ne inerdi. Sığırılık Merası'ndan atlarla gelen Yörük delikanlıları, babalarının annelerini Zahra Kahvesi'nden alır, 15 kilometre ötedeki meraya çadırlarına götürürdü. Genelde ihtiyaçları olan un, tuz, buğday, pirinç kısaca tahıl ve yiyecek ihtiyaçlarını Gebze ve İzmit'ten karşıladıkları için getirdikleri yiyecekleri ıslanmasın diye buraya koyarlardı. Zahra Kahvesi, tek gözlü 50 veya 60 metrekalelik korunaklı tek katlı bir binaydı, imalatını Yörükler ortaklaşa yapmışlardı. 100 yıldan fazla Yörüklere korunaklık yapmış Zahra Kahvesi, şimdilerde yok. 1947 yıllarında Denizli köyünde 4 veya 5 hane ev vardı.

Yörüklerde kadın ve erkek ismi 28 civarıdır. Babamın ismi Mehmet, Annemin İsmi Fatma, ağabeylerimin ve kardeşlerimin isimleri Ali, Hasan, Ahmet, Ayşe, Ömer, İbrahim, Mustafa, Hüseyin, Sütçü Mehmet (kendim) ve Mahmut'tur. Bütün ağabeylerimin ayrı ayrı görevleri vardı. Bizde hayvan çoktu; 400 civarı keçi, 100 sığır, 150 koyun, 2 deve, 4 beygir mevcuttu. Ağabeylerim hayvanlarımıza bakar, kızkardeşim ve annem ev işlerini yapardı. O zamanlar Bahriye Askerliği 3 yıl, jandarma 2,5 yıldır. Bizim aileden her zaman 2 kişi askerdi, 2 kişi Gebze'de okula giderdi. Geriye kalanlar da hayvanlarımıza bakardı. O zamanlar Sığırılık Merası'nda 52 hane Yörük vardı. Bütün ailelerin yaşam biçimi hemen hemen aynıydı. Bizim gibi çok çocuklu olup yaşamları konar göçerdi. Zaman zaman Kurucadağı, Göçbeyli, Çenedağı gibi yerlerde kış geçirirlerdi. Mayıs ayında Kartepe'ye çıkarlar, Eylül ayında geriye dönerlerdi. Sığırılık Merası'nda herkesin yurt kurduğu yerler vardı. Sığırılık Merası, Şile ve Gebze arasında büyük bir ormanlık alandır. Yörüklerin bu alana yerleşmesi İzmit'in kurtuluşu ile başlar. yaklaşık 5 asırdır kışın Sığırılık Merası'nda, yazın

Kartepede yaşamalarını sürdürmekteydiler. Yörükler, Suadiye, Yuvacık, Maşukiye'den Kartepe'ye giderler tekrar aynı yoldan geri dönerlerdi. Kış Çenedağı, Sığırık Merası ve Göçbeyli'de geçirirlerdi. Otoban geçtikten sonra yaya yürüme işini bıraktılar.

Yörüklerde göç ve yayla yaşamı Mayıs ayının 15'inde başlardı. En önde güvenlik sorumlusu olarak silahlı bir delikanlı yürürdü. Çadırlar sökölür, develere atlara yüklenirdi. Herkes yeni elbisesini giyerdi. En önde evin kızı, arkasında bir at, atın arkasında yüklü develer... Yükleler ağırdı, çadır, keçe, çul, kilim, yatak, yorgan, yiyecek, kap kakak, un, tahıl ve küçük çocuklar develere yüklenir, sıralı bir şekilde yola dizilirdi. Göçün arkasında keçi ilk sırayı alır, arkasından koyun, arkasından sığır sürüleri sayılırdı. Onların arkasında omuzu silahlı üç delikanlı çoban olurdu. Ailenin babası yürüyün emrini verir, yola devam ederlerdi. Bu serüven Türkiye'nin her tarafında böyleydi, böyle devam eder.

Biz Yuvacık'tan geçerken yol boyunca, çocuklar, kadınlar, yaşlılar dizilip bize bakarlardı. Yaylada çadırımızı ziyaret ederlerdi. Ananın babamın Yuvacıklı çok dostu vardı. Sığırık Merası'nda yaşayan bütün Yörükler bizim gibi aynı yolu takip ederlerdi. Eylül ayının 15'inde geri dönüş başlardı. Sığırık'ta çadırlar bir araya kurulu, toplu Kur'an okutulur, müşterek düğünler yapılır, varsa aralarında fakir genç kızlarımız delikanlılarımızda evlendirilirdi. Aynı zamanda çocuklar sünnet ettirilirdi. Hiç unutmam sünnetçi geldiğinde bizim çadırda hoca var, komşularımızın çocukları var, babalarımız var. Sünnet sırası bana geldiğinde kaçtım, bir ağacın tepesine çıktım. Beni aşağıya indirdiler sonra gümbürtü başladı...

Bu adet Yörüklerde Ertuğrul Gazi ve Hayme Ana'dan ve Söğüt'ten başlar, günümüzde çok azda olsa konar göçer ailelerle sürdürülür. Bir millet düşünün, 740 yıllık adetleri daha dün gibi hatırlayıp yaşatmaya devam ediyor. Sığırık Merası'nda yaşayan Yörükler 1944'de 54 haneydi, yaklaşık 450 nüfus civarındaydı. Geçmiş yüzyıla baktığımda İzmit'e, Gebze'ye Hereke'ye, Çayırova'ya, Körfeze, Derince'ye, yaklaşık 65 bin civarı nüfus vermişiz. Askere giden, okula giden geri dönmemiş. Emekli olanlar Sığırık Merası'na geri dönüyor şimdilerde. Şu anda sürekli Sığırık Merası'nda yaşayan, 22 çadırlı aile kalmıştır. Sığırık Merası'nda yaşamak görüldüğü gibi kolay değildir. Kışları çetin geçer, yolu hala yoktur. Elektrikleri yoktur, yaşam koşulları zordur. Düşünün doğum hastası bir kadını hastaneye götürme şansımız yoktur. Devlet yakın tarihe kadar oraya hiç uğramamıştır. Ormancı ile jandarmayı biz devlet zannederdik. Askere gittik vatani biz koruduk, kısaca Devlete biz sarıldık.

Kendi yaşamımdan bir kesit... Ben 6 aylıken annemin sütü kesilmiş. Ağabeylerim beni Sedef isminde bir keçiye emdirmişler. 4 yaşına kadar ben Sedef'i emerek yaşadım. Ben Sedef'e ekmeke verirdim, o da bana süt verir emzirirdi. Sığırık Merası'nda yaşam böyle akıp gidiyordu. Ta ki 2013 yılına geldiğimizde Kocaeli Valimiz Sayın Ercan TOPACA ve Kocaeli Büyükşehir Başkanımız Sayın İbrahim KARAOSMANOĞLU'nu Yörüklerin Sığırık Merası'nda yaşam biçimlerini heyetimizde olan Sayın İsmail KAHRAMAN, Avrasya Türk Dünyası Yazarlar Birliği Temsilcisi, Kocaeli Kent Konseyi Başkanı Dr. İbrahim KAHRAMAN ve ben Mehmet ÖZER bir heyet olarak ziyaret edip anlattık. İşte o zaman devletin bizden haberi oldu. Sığırık Merası'na gelerek Yörüklerin yaşam şeklini yerinde gördüler. 500 yıldır yaşadığımız topraklarda hala tapulu yerlerimiz olmadığı için yerleşik düzene geçemediğimizi anlattık. 2/B yasasıyla ancak yerlerimize ulaşabildik. Ödemesini yaparak tapularımızı aldık. 22 adet çevreye uyumlu ahşaptan evlerimiz projelendirildi, temel atma aşamasına geldik. Ancak kalan arazimizin bir bölümüne, Yörük Obaları Kültür Merkezi yapma projemiz devam ediyor. Kültür merkezimizin adı Gebze Sığırık Yörük Merası Çadırkent olacaktır. Marka Kuzey Marmara Talkınma Ajansı Genel Sekreteri Sayın Mustafa Çöpoğlu, Orman ve Çevre Genel Müdürlüğü temsilcileri ve heyeti, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Proje Dairesi, teknik danışmanlarımızdandır. ■

GEBZE SİĞIRLIK MERASI İLE İLGİLİ TARİHİ ARAŞTIRMA

İsmail KAHRAMAN

Araştırmacı Gazeteci
Belgesel Yönetmeni

Gebze Gazetesi (www.gebzegazetesi.com)'nin kuruluşunun 30. yıl anısına gazetenin kurucusu ve Avrasya Gazeteciler Derneği (www.agrt.com) genel başkanı İsmail Kahraman tarafından 2012 yılında yayınlanan Gebze Ansiklopedisi kitabında Gebze Sığırılık Merası - Tarihi Yörük Obası ile ilgili yer alan araştırma yazısı:

Gebze Sığırılık Merası Yörükleri

Gebze sığırılık merasında 550 yıldır yaşayan ve bizzat Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yerleştirilen sığırılık merasındaki yörükler Su ve Orman Bakanlığı'nın büyük baskısı altında. Sığırılık merasındaki yörükleri buradan çıkarmak için mahkemeye verilen yörükler ölüm-kalım mücadelesi veriyorlar. 550 yıldır burada hayvancılık yapan yaz-kış sığırılık merasında bulunan yörüklerle ilgili 30 yıldır araştırma yapan, bilgi ve belge toplayan gazeteci ve belgeselci olarak yörüklerin buradan çıkartılması için çalışmalar yaşanırken çok önemli bilgi ve belgelere de ulaşılmış durumdayız.

Türkiye'de sadece yaz ve kış Gebze sığırılık merasında yaşa- yan yörüklerin korunması için Kocaeli Milletvekili Zeki Aygün, Kocaeli Valisi Ercan Topaca ve Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ile özel olarak görüşüp durumlarını kendilerine intikal ettirmiş, Milletvekili Zeki Aygün ile Büyükşehirin Körfez kontrolü yapan uçağı ile sığırılık merası üzerinde uçuş yaparak milletvekilini bilgilendirmiştik.

Sığırılık merasındaki yörüklerle yönelik baskılar yeniden artarken 3. Boğaz köprüsünün bağlantı yollarının bölgeye yakın yerlerden geçiyor olması rantçılarına dikkatini sığırılık merası üzerine çekerek bölgede Taş Ocağı açmak ve rüzgar enerji santralleri kurma bahanesiyle rantçıları bölgeye ele geçirmek için siyasileride devreye sokması bölge üzerindeki oyunun vahametini gösteriyor. Konuyla ilgili araştırma yazılarımızı ve TV programlarımızı sürdürürken olayı araştırmak ve yörükler üzerindeki baskıyı durdurmak için Cumhurbaşkanı sayın Abdullah Gül'e dilekçe yazarak Devlet Denetleme Kurumu'nun bölgede inceleme yapmasını ve Kültür bakanlığı Müsteşarlığı da yapan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İsen'in bölgede araştırma yapmasını kamuoyu adına istedik.

Yörüklerin Vali'yi Ziyareti

Gebze bölgesinin tarihi kültür değerlerinden birisi Denizli köyü arkasında sığırılık merasındaki Yörük Kültürü. Gebze bölgesine ilk kez 700 yıl önce Sığırılık Merasındaki Yörükler gelip yerleşmişler, Gebze bölgesinin kalkınmasına büyük katkı sunmuşlardı. Olaya duyarlılık gösteren Kocaeli Kent Konseyi Başkanı Dr. İbrahim Kahraman Kocaeli Valisi sayın Ercan Topacadan Yörükler derneği başkanıyla randevu alarak bir örüşme yaptılar ve bu görüşme üzerine Vali Ercan Topaca harekete geçerek Yörüklerin sorunları'nın tesbiti ve çözümü ile ilgili bir komisyon kurup çalışma başlattı ve Çalışmalar sonucu yörüklerin sorunları'nın çözümü için ciddi adımlar atılacak ve Sığırılık merasında Yörüklük kültür yaşatılmış olacaktır.

Belediye Başkanı Yörük Obasında

Gebze'nin tarih ve kültür zenginlikleri yavaş yavaş ortaya çıkıyor. 700 yıllık geçmişli olan Gebze Sığırılık merası Yörüklerine Kocaeli Büyükşehir belediyesi sahip çıkıyor. Türkiye'de yaz-kiş dağda yaşayan Yörükler Gebze bölgesinde de bulunuyor. Büyükşehir belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu Kocaeli kent konseyi başkanı ile birlikte Sığırılık merasına giderek Yörüklerin sorunlarını yerinde dinledi. Tarihi Yörük Obası'ndan ilk kez haberinin olduğunu söyleyen Başkan Karaosmanoğlu Yörükler Obası'nın ilk etapta yolunu açtığı ulaşımını kolaylaştırdı. Kocaeli Protokolü ve çok sayıda davetlilerin katılacağı Yörükler Obası'nda iftar verilmesiyle bölge kamuoyuna tanıtılacak, ilgili ve yetkililerin dikkati bu- raya çekilecek.

Yörük Sorunu Başbakan'a taşınıyor

Sığırılık merası olarak bilinen bölgeyi Başkan Karaosmanoğlu ile birlikte AK Parti Gebze İlçe Başkanı Cemalettin Kaflı, Kocaeli Marmara Yörükleri Federasyonu Başkanı Mehmet Özer, Kocaeli Kent Konseyi Başkanı İbrahim Kahraman, Gebze Kent Konseyi Başkanı İbrahim Güngör ve çok sayıda kişi ziyaret etti. Güneşli ve güzel bir havada birçok sayıda Yörük tarafından karşılanan Başkan Karaosmanoğlu, Keçi kılından yapılan çadırlarda misafir edildi. "Sayın Belediye Başkanımız İbrahim Karaosmanoğlu Yörük Obamıza Hoşgeldiniz" yazılı pankart ile karşılanan Başkan Karaosmanoğlu, Türk bayrağı- nın asılı olduğu ağacın altında bir yandan Yörüklerin sıkıntılarını dinledi bir yandan da kendisine ikram edilen Yörüklere özgü arayanı içti.

Sıkıntılarını Dinledi

Gazetemizin Yörüklerin durumuyla ilgili sorusu üzerine Devr-i Alem kameralarına konuşan Başkan Karaosmanoğlu; "Yıllardan beri bu Yörük kardeşlerimiz Osmanlı'dan bu yana burada yaşamaktadırlar. Son zamanlarda problemleri oldu. Orman görevlileri buralardan çıkılmalarını istedi. Sıkıntılar ve problemler yaşayan Yörük kardeşlerimizi Kocaeli Yörükleri Federasyonun girişimleri neticesinde yerinde görmek, onların sıkıntılarını dinlemek için buralara geldik. Bu doğrultuda bir dosya hazırlayacağız. Bu dosyayı ilk olarak Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'na ulaştırıp, buradaki Yörük kardeşlerimizin sorunlarını çözmek ve yaşamlarını devam ettirmek için alt genel müdürlüklerle birlikte bir çalışma başlatacağız." dedi.

Başbakan'a Taşıyacak

Konuyu Başbakan Erdoğan'a taşımak istediklerinin altını çizen Karaosmanoğlu, "Benim ka-naatim belki yeni bir yasal düzenleme yapılabilir. Hükümetimiz bununla ilgili bir çalışma yapacak. Bu bakımdan buralara gelmemizin bu bölgelere inşallah bir faydası olacak. Buradaki kardeşle-

Tarihi Yörük Obası: **GEBZE SİĞIRLIK MERASI • 9**

Yaybolan Değerlerimiz: YÖRÜK KÜLTÜRÜ

kıntılarını birinci ağızdan dinledik. Neler yapılacağı üzerine fikir alışverişinde bulunduk. Atılması gereken ilk adımı sayın valimiz attı. Orman arazisinden çıkması için yapılan tebligat durduruldu. Ancak kalıcı bir çözüm değil" şeklinde konuştu. Hukukçularla birlikte çalışma yapacaklarını söyleyen Başkan Karaosmanoğlu, "Bürokratlarımızla görüşeceğiz ve kalıcı bir çözüm bulmaya çalışacağız. Yörük kültürünün yaşaması için bize ne düşüyorsa elimizden geleni yapacağız. Sayın valimiz zaten Yörük. Bu sıkıntıları biliyor. Onun da elinden geleni yapacağına eminim. Güzel bir hatıra oldu bizim için. Ama bu önemli bir adım da olacak. Bu buluşmanın geleneksel olmasını arzu ediyorum" ifadelerini kullandı. Kocaeli Yörükler Derneği Başkanı Mehmet Özer da yaptığı konuşmada "Devletin toprakları bizim, bizim topraklarımız devletin dedik. Ancak doğup büyüdüğümüz topraklarda sıkıştık. Biz problemlerimizi anlattık. Devletimizin bizim yanımızda olduğunu biliyoruz. Umarım en kısa sürede sorunlarımıza çözüm bulunur" dedi.

DEVİRİ ALEM'DEN BİR İLK: YÖRÜK ÇADIRINDA SON YÖRÜK OBASI BELGESELİ GALASI

Zaman ne de hızlı geçmiş. İlk kez Sığırlık merası Yörük obasının 1978 yılında görmüştüm. Dağın ortasındaki bu Yörük Obası beni derinden etkilemişti. Yıllar geçti. Tarihi Yörük obasında dün Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği iftar yemeğine katılıp devri Alem programı olarak hazırladığımız son Yörük obası Sığırlık merası belgeselini zinde gala gösterimini Yörük çadırında gerçekleştirerek bir ilke imza atmış olduk. Sakin ve sessiz Sığırlık Merası Yörük obası, ilk kez yüzlerce kişinin katılımıyla bir iftar programına ev sahipliği yaptı. Yörükler Federasyonu Marmara bölge başkanı Mehmet Özer göz yaşlarına hakim olamayarak duygusal bir konuşma yaparak daha önce buraya ormancı geliyordu ve Jandarma gelip bizi çıkarmak istiyordu. Şimdi devletin temsilcileri burada. Vali burada, hükümet burada, Büyükşehir burada biz yıllarca devlet deyince Ormancı ve Jandarmayı tanıyorduk, şimdi gerçek devlet babayı tanıdık diyordu. Vali Ercan Topaca ve Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, birkaç ay önce Yörüklerden haberinin olduğunu söylerken eziklik ve üzüntü hissediyorlardı. Devlet sadece sözde değil, özde olmalı. Devlete baba demişiz, devleti her şeyin üstünde görmüşüz. Devlet bize göre ebed müddettir. 700 yıldan beri kendilerine bir çadırılık yeri gören çok gören devlete asaletleri gereği Yörükler hiç asi olmamışlar, acaba bunların yerinde başkaları olsaydı neler yapardı? Onlar halen devletlerine saygılılar. Devlet onlar için her şey. Yörük obasında genceyle, çocuklarıyla, yaşlıyla bu duyguları yaşadım. Sadece ben değil, buraları ilk kez gören bir çok dost, arkadaş aynı duyguları yaşadılar. Devlet babayı, Yörükler obasına getiren değerli dostum Kocaeli Kent konseyi Başkanı Dr. İbrahim Kahraman Bey'e emeklerinden dolayı teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Ben de gazetecilik ve belgeselcilik hayatımda bir ilki gerçekleştirdim burada. Uzun süredir hazırlığımı yaptığım son Yörük Obası Belgeselimizin galasını iftar öncesi Yörük çadırında gerçekleştirdik. Belgeselin büyük ilgi ve beğenile izlenmesi beni mutlu etti. Belgeselde Yörüklerin Türkiстанdan nasıl buralara geldiğini, Gebze Sığırlık merasında ne tür sorunlar yaşandığını birinci ağızdan izleyicilere aktarıyordum. Belki de ilk kez Yörük çadırında bir belgeselin galası yapılıyordu. Belgeseli izleyen Büyükşehir belediye Başkanı Sayın İbrahim Karaosmanoğlu belgeselin çok güzel hazırlandığını söyleyerek takdirlerini ifade etti. Evet biz son Yörük obası tarihi sığırlık merasındaki Yörüklere az da olsa vefa borcumuzu bu belgeselle ödedik. Bundan sonra devlet adına Yörüklere verilen sözün takipçisi olacağım. Bakalım devlet Yörüklere verdiği sözü tutacak mı? Bu ramazan bir çok yerde iftar yemeğine katılıp teravih namazı kıldım. Ancak Yörükler obasında açtığımız iftar ve kıldığımız teravih namazının manevi huzuru bir başkaydı. Açık alanda kurulan mescit, okunan ezan ve haşırlar ve yapılan dualar tarihi Sığırlık merasının semalarında yankılandı. Önceki akşam Sığırlık Merası tarihi iftar programı ve belgesel gösterimine sahne oldu. Kültür ve medeniyet tarihimize görevini yapmanın huzuru içerisinde Sığırlık Merası'ndan ayrıldık. ■

GEBZE SİĞIRLIK YÖRÜKLERİ

Dr. İbrahim KAHRAMAN

*Kocaeli Kent Konseyi
Eski Başkanı*

Kent Konseyi başkanlığı yaptığım dönemde, 2013'ün Mayıs ayında aldığım bir telefon beni çok şaşırtmıştı. Gebzeden, araştırmacı gazeteci-belgeselci İsmail Kahraman, biraz da si-tem ederek, Denizli Göleti'nin kuzeyindeki Sığırılık Merasında, orman içindeki otlaklarda hayvancılıkla uğraşan Yörüklerin sorunlarını bilgi vererek, neden ilgilenmediğimizi soruyordu. 1982'de gelip yerleştiğim şehrimizde halk içinde manav, gürcü, laz, muhacir gibi mensubiyet yönü ile ilgili bazı tariflemeleri biliyordum ama ilimizde böyle yörüklerin olduğunu, hele de hala konar-göçer hayatı yaşayan bu hemşehrilerimizin var olduğunu yeni öğreniyordum. İşte bu telefon beni çok şaşırtmış ama bu kardeşlerimizi de tanımamıza vesile olmuştu.

Bu vatandaşlarımızın buralara gelişleri, Osmanlı Devletimizin kuruluş yıllarına kadar gitmek-tedir. Sultan Orhan zamanında, bölge Osmanlı hudutları içine alındığında, bu kardeşlerimizin ataları bölgeye yerleştirilmiş ve o zamandan beri hayatlarını buralarda sürdürmektedirler. 1970'li yıllarda bile 100 çadırlık bir topluluk kalmışken bugün 22 çadırdırlar. Fırsat ve imkan bulanlar peyderpey şehrimizin muhtelif yerleşim yerlerine taşınarak yerleşik düzene geçmişlerdir. Kandra, Körfez, Derince, Dilovası, Gebze, Darıca, Çayırova ve İstanbul'un bazı ilçelerinde, hatta Adapazarı ve Yalova'da bile akrabaları vardır. Sırf Sığırılık bölgesinden göçenler 4-5 bin hane olup Kocaeli genelinde bu yörük kardeşlerimiz 40-50 bin haneyi bulan bir akraba topluluğu olduğu söylen-mektedir.

Konu ile ilgili yaptığımız incelemede ellili yıllarda bu Yörüklerin bir kısmının develeri, atları, kağnıları ile Yuvacık beldemizden Samanlı Dağları'ndaki yaylalara göçtükleri ve bu göç kervanı-nın çok ilgi çekici görüntüleri sebebi ile de Yuvacık halkı tarafından sevgiyle-saygı ile karşılanıp uğurlandığını Sn. İbrahim Karaosmanoğlu'ndan dinledim. Yine bu vatandaşlarımızı, 1940'lı yıllar-da iri atları, bu atlara yapılan yük taşımaya uygun eğer ve el yapısı kolanlar ile sardıkları yüklerin (tereyağı, yoğurt, çökelek vs.) indirip esnafa verirler ve karşılığında bez, gaz, tuz gibi ihtiyaçlarını alıp hayvanlarına yükleyip götürdüklerini anlatırlar. Bu insanlar kendine has kıyafetleri ile ve gü-ven veren halleri ile esnafın sevip saydığı ve sorun yaşamadığı kişilerdir (Bırol Soydan hatırası).

2013 Temmuzunda, o günkü valimiz Sn. Ercan Topaca'yı ve Büyükşehir Belediye Başkanımız Sn. İbrahim Karaosmanoğlu'nu konu hakkında bilgilendirmek üzere şu anki dernek başkanı Ce-mil Karateke ve şehrimizin Yörük İlbeyi Mehmet Özer ile birlikte gittiğimiz zaman, onlarda bu bilgileri hayretle karşılamışlardı. Bu insanlarımızın 1980'lerdeki kadastro çalışmalarında yapılan yanlışlıkla yaşam alanlarının orman alanı olarak gösterilmesi sebebiyle yaşadıkları sıkıntıların ol-maması yönünde gereken talimatlar verilmişti.

Valiliğimizin (Sn. Ercan Topaca) ilgi ve talimatları ile başlayan bu süreç, 2018 yılı yazında kendilerinin burada yerleşik düzene geçmelerini sağlayacak 58 dönüm arazinin 22 aileye tapula-rı ile sahiplendirilmesini sağlamıştır. Büyük Şehir Belediye Başkanımız Sn. İbrahim Karaosma-noğlu'nun talimatları ile burada yerel dokuyu bozmayan ve bu yurttaşlarımızın günlük hayatına da uygun bir yerleşim yeri oluşturulması hususundaki süreç devam etmektedir. Kurdukları koo-peratif öncülüğünde, Gebze Sığırılık Yörükler Mandırası adını verdiğimiz bu çalışma bitiminde, kardeşlerimiz hem kendi yerlerinde yaşayacaklar hem de hayvancılıklarını sürdürebileceklerdir.

Sığırılık Yörüklerimizin durumu, bilgilendirdiğimiz herkesin ilgisini çekmiştir. Konu ile ilgili bilgilendirdiğimiz (başbakan yardımcılığı döneminde) Kocaeli milletvekili Sn. Fikri Işık, buranın yörük kültürünün görüldüğü, yaşandığı bir park olmaya uygunluğunu ve gerekliliğini paylaşarak bu hususta da çalışmamızı önermiştir. Bu tespit ve öneri ilgili arkadaşlarca da benimsenmiş ve burada Gebze Sığırılık Yörük Obası adının verileceği bir çalışma da sürdürülmektedir. Yörük kültürünün ve yaşantısının otantik turizme uygun olması bu çalışmayı daha cazip kılmaktadır. Bu maksatla yapılan araştırmada Manisa'da Obasya'nın varlığı öğrenilmiş irtibata geçilmiştir. Obasya Yunt Dağları eteklerinde yaşayan yörüklerin yaşantılarını günümüze taşımak-tanıtmaq amaçlı bir çalışmadır. Bölge Kalkınma Ajansı ve Avrupa Birliği proje destekli bu çalışma bizim de örnek alacağımız yönleri olan bir çalışmadır. "Kaybolan Değerlerimiz Yörük Kültürü" isimli diğer bir çalışmamızda İçişleri Bakanlığı'mızdan destek almıştır. Bu amaçla Antalya Gebize gidilerek, Gebze Yörükleri ile bağları sorgulanmıştır. Yörük kültürünü tanımak ve yaşatmaq amaçlı, 20 Ocak'da bir Yörük şenliği düzenlenerek, bu insanlarımızın muhtelif kültürel unsurları gözler önüne serilmiştir. Yapılan panel ile de konu ilgililerce ve bilenlerce tartışılmıştır.

2013 yılındaki şaşırtıcı bir telefonun geldiği, getirdiği nokta budur. WBu konuda ilgileri ve destekleri sebebiyle Sn. Fikri Işık'a, Sn. Ercan Topaca'ya, Sn. İbrahim Karaosmanoğlu'na teşekkür ederim. Diğer emeği geçen tüm ilgililere de teşekkür ederken bu çalışmada çok emeği ve gayreti olan dernek başkanlarımız Cemil Karateke ve Mehmet Özer Beyi tebrik ederim.

Dileğimiz en kısa sürede mandıramızın temelini atılması, tamamlanarak örnek bir yaşam alanı olması ve Yörük Obası çalışmasının da hayata geçirilmesidir. ■

2.../4/ 2018

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI

1. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ KOCAELİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
BAŞİSKELE KOCAELİ

Gebze Denizli mahallesi'nin kuzeyinde bulunan, Gebze sığırılık merası yörükler obası Osmanlıdan bugüne kadar devam eden, yörük kültürü başta olmak üzere GEN kaynaklı bozsığır ırkın bölgemizin zengin orman dokusu, asırlık ağaçları, tarihe yüz tutmuş mezarlıkları; derin vadileri besleyen dereleri ve şelaleleri, geniş düzlüklerin içinde kaynak suları, binbir çeşit bitki örtüsü ve içinde barındırdığı yaban hayatı, Osmanlıdan bugüne devam eden yörük kültürü yörük yaşam tarzı İstanbul gibi büyük bir metropol'ün ve gebze gibi bir sanayi kentinin hemen yanı başında el değmemiş bir doğa harikası olan, ormanlık alanın korunması amacı ile tabiat parkı statüsünün verilmesini talep etmekteyiz.

Saygılarımızla arz etmekteyiz.

Cemil KALATEKE

İSA GÜL

HAİL FAHİR

DAVUT NALBANT

YÖRÜK NEDİR?

TÜRK OĞLU TÜRK TÜR ÖZÜMÜZ BİZİM
YAYLADAN YAYLAYA GİDER GÖÇÜMÜZ BİZİM
TARİHE ŞAN VERMİŞTİR CEDDİMİZ BİZİM
OĞUZ İLE OSMANLIDIR KÖKÜMÜZ BİZİM

1 • BÖLÜM

YÖRÜK NEDİR? KİMLERE YÖRÜK DENİR?

Bilindiği gibi Türklerin ilk yurdu Orta Asya idi. Türkler Çin seddinin ötesinde, Orta Asya'da çok çetin iklim ve arazi şartlarında göçebe ve hayvancılıkla geçinmeye çalışırlardı. Türklerin bundan sonraki yurdu olan, Hazar Denizi'nin doğusundaki Maverâünnehir ve Horasan Bölgesi de büyük ölçüde çölden ibaretti. Derken Türkler Anadolu'ya geldiler. Buranın coğrafi özellikleri Türklerin toplumsal gelişmesinde büyük bir paya sahiptir.

Yörükler, dünyada bilinen en önemli göçebe topluluklardan biridir. Kendilerine has yaşam tarzı ve kültürleri ile ünlenmişlerdir. Günümüzde Yörük kültürü maneviyatından hiçbir şey kaybetmese de Yörük yaşamı giderek kayboluyor.

Göçebe hayatını benimsemiş Türkmenlere (Oğuz Türkleri) Yörük denir. Geçmişte Anadolu'da bulunan yayla ve kışla hayatı yaşayan Türkmen aşiretleri de aynı şekilde Yörük olarak ifade edilirdi. Göçebe hayat tarzı, toplulukların soylarını devam ettirebilmek için belirsiz aralıklarla yer değiştirme alışkanlığını kapsamaktadır. Yörükler, coğrafi koşullara göre ova ya da dağa yerleşiyor, konargöçer bir yaşam biçimi sürüyorlar. Yörük kelimesi, Türkçede yürümek kelimesinden türetilerek oluşturulmuştur.

Yörükler, etnik olarak Türklerin Türkmen-Oğuz kolundandır. Türklerin Anadolu'ya göçüyle yerleşik hayata geçen Oğuz Türkleri Türkmen adıyla kalmış, göçebe kalanlar ise Yörük adıyla anılmışlardır. Yörüklük, Türklüğün özüdür, lakabıdır, otantik ismidir, ta kendisidir.

YÖRÜKLERİN TARİHÇESİ

Yörükler Doğu Göktürklerinin bir kolu ve Uygur, Kazak, Kırgız ve Türkmen gibi bir Türk boyudur. 745 yılına kadar Orhun, Altay, Tanrı, Sayan ve Aladağlarda Göktürklerin kurucu ve aslı unsuru olarak göçebe yaşadılar. Göktürk (Kutluk) hâkimiyetine son vermesi üzerine Uygurlara tabi oldular. Çin ve Moğol saldırılarıyla iyice zayıflayan Uygur Devleti'ne Kırgızlar 840 yılında son verdi. Yörükler daha sonra Karahanlı (932-1212), Büyük Selçuklu (1040-1157) devletine tabi oldu.

1071 Malazgirt Savaşı'nda Selçuklu Ordusu'nun Türk olduğunu anlayınca Alparslan'ın tarafına geçerek savaşın kaderini değiştirmişlerdir. Daha sonra İran üzerinden Anadolu'ya gelen Yörükler önce Ahlat (Bitlis) oradan Fırat Nehri'nin aşağı kısımlarına (Suriye Caber Kalesi civarı) sonra Karacadağ (Urfa) daha sonra Haymana (Ankara) civarı ve en son olarak da Söğüt (Bilecik)'e yerleştiler.

Anadolu'nun önemli ölçüde yayla ve dağlık oluşu hayvancılık yapan Yörüklerle bildikleri ve ihtiyaçları olan bir ortam sağlıyordu. Malazgirt Zaferi'nden sonra 24 Oğuz boyuna mensup kabileler fetih heyecanı, yeni yurtlar bulma hevesiyle bütün Anadolu'ya göç etmeye başladılar. Türkiye'de 24 Oğuz boyunun oymak ve aşiret adını almış binlerce köy mevcuttur. Bundan da anlaşıldığı gibi Türkiye'de Yörüklerin çok bulunduğu yer diye bir şey söz konusu değildir. Çünkü Türkiye Yörüklerden oluşmuştur. Türkiye'nin mayası Yörüklerdir.

Osman Bey, Söğüt civarındaki Yörük beyliğini babası Ertuğrul Bey'den devralmıştı. Osman Bey'in beyliğinde yirmi yıl yaşadıktan sonra bu küçük toplum Aşiretten Beyliğe, Beylikten Cihan Devletine ulaşmıştır. Türk Milletinin asli cevheri olan Yörükler, bütünlüğümüzün ve bağımsızlığımızın sembolü ve garantisidir.

Batı Akdeniz Bölgesi (Türkiye) göçerlerinin günümüzdeki hareket güzergâhları

1965 - Sığırlık Yörük Obası

Günümüze kadar uzanmış Yörükler, hayat tarzlarını ve yaşayışlarını şu özelliklerle tanımlamaktadır:

1. Aile kavramı ve bağlar onlar için oldukça önemlidir. Hayat göçebe bir şekilde sürerken, aileler birbirlerine kenetlenip, ortak bir davranış içinde olmak ve beraber mücadele etmek zorundadırlar.

2. Yerleştikleri bölgelerde insanlarla iyi ilişkiler kurmaktadır. Uyumludurlar. Çadırlarını ziyaret eden kişilere ikramda bulunmak, adetlerindendir. Yenilik ve yabancı insanlara karşı önyargıları azdır. Her türlü farklılığa karşı hoşgörü içindedirler.

3. Aralarında akrabalık bağı olanlar, aynı aşiretin kişileri ile evlenebilir.

4. Paylaşım yapmaya ve görev bilinci onlar için çok önemlidir.

5. Kişisel bakımlarına önem verirler. Çadırlarını genelde su kaynaklarına yakın bölgelere kurmaktadır.

6. Özgürlükçüdürler. Göçebe yaşam tarzı, Yörükleri özgürlüklerine düşkün bir hale getirmiştir. Yerleştikleri yerde bağımsızlıklarını tehlikeye sokacak bir durum olursa orayı hemen terk ederler. Göçebe yaşam, özgürlüğü esas alsın da kuralları olan bir sistemdir. Disiplin, olmazsa olmazdır.

7. Ölüm, doğum ya da herhangi bir olağandışı durum, Yörüklerin göç vaktini engelleyemez. Göç vakti yola çıkarılır.

8. Yörükler, tüm ihtiyaçlarını doğadan karşıladıkları için, kendilerini doğaya karşı sorumlu hissederek, bilinçli davranmışlardır. Ağaçlara, ormanlara zarar vermeden yaşamışlardır.

9. Dertlerini, sevgilerini, acılarını maniler ve türküler aracılığı ile ifade etmişlerdir.

10. Her ne kadar erkek egemenliği baskın olsa da ailenin yaşlı kadını da söz sahibidir. Çadırların yönetimi yaşlı kadınlara aittir.

11. Yörüklerde muhafazakârlık olduğu söylenemez. Genç kızlar ve erkekler koyun, keçi otlatmaya gidebilir.

12. Yörükler, şiir ve ağıtlarında genelde Osmanlı'nın iskân politikası sebebiyle yerlerinden edilmelerini konu edinmiştir. Ve o ünlü dize ortaya çıkmıştır: "Ferman padişahına, dağlar bizimdir"

1960'lı Yıllar – Sığırlık Yörük Obası

Malazgirt Zaferi ile Anadolu'nun kapısı Müslüman Türklere açılmıştır. Açılan bu kapıdan 40 tane akıncı yiğidi ile Sultan Alparslan'ın Akıncı Beyi Efruz Bey doğudan batıya doğru gelmektedir. Yolda yaşlı bir anaya rastlarlar. Yaşlı anaya hürmeten Efruz Bey elini kaldırır, akıncı grubunu durdurur. Yaşlı ana kendisine yol veren bu gencin hürmetkâr davranışına cevaben:

Ana: Geç yavrum, yol yiğidindir.

Efruz Bey: Geçin anam, yol büyüğündür.

Ana: (yaşlı ana elindeki bakracı uzatır)
Evladım, iç! Belli ki sıcaktan dudakların kavrulmuş, hararetin dinsin.

Efruz Bey: Sağol anam, benim yanımda arkadaşlarım çok, senin bakracın küçük, bize yetmez.

Ana: İç oğlum, seni düşünen Allah elbette arkadaşlarını da düşünmüştür (diye birkaç kez ısrar eder)

Efruz Bey: Hak Bismillah (der ve süttten içer akıncı arkadaşlarına da sırayla verir)

En son akıncı da içer, bakracı tekrar Efruz Bey'e gelir. Bir bakar ki bakracı eline ilk aldığı anda nasıl dolu ise aynen öyle dolu. İlahi bir bereketle içtikçe yenileniyor. Akıncı yiğitlerinin tamamı doyaya içtikten sonra bakracı eline alan yaşlı ana, kenara çekilir:

Ana: İçin yiğitlerim!

Akıncı 1: Ana doydum!

Ana: İçin yiğitlerim!

Akıncı 2: Ana kandıam!

Ana: İçin! Doyaya için, yiğitlerim!

Efruz Bey dahil tüm akıncılar hep birlikte:
ANA DOLU, ANA DOLU!

O gün bugün bu toprakların adı Anadolu olarak kalır. ■

YÖRÜKLERİN YAŞAM TARZI

Yörüğüz, Türkmeniz, özümüz Türk'tür,
'Demirden Dağları' yıkan bizleriz.
Oğuzhan atamız, Orta Asya'dan,
Üç kıtaya selce akan bizleriz.

'Bozok' larımızdır: Gün, Ay, Yıldız Han,
Kayı'yı, Bayat'ı öğrendi cihan,
Beyler aşikârdı, Alperen nihan,
İslâm çerağını yakan bizleriz.

Gök, Dağ, Deniz Hanlar; 'Üçok' lar boyu,
Bayındır, Alayunt, Kınık'tır soyu,
Bizi iyi tanır Tuna'nın suyu,
Seyhun'dan, Seyhan'a bakan bizleriz.

Nişabur'da Hakan: başımda Tuğrul,
Söğüt'te başımda Gazi Ertuğrul,
Bu yörük, Türkmen, nice kral kul:
Olmuştu, tahtına çıkan bizleriz.

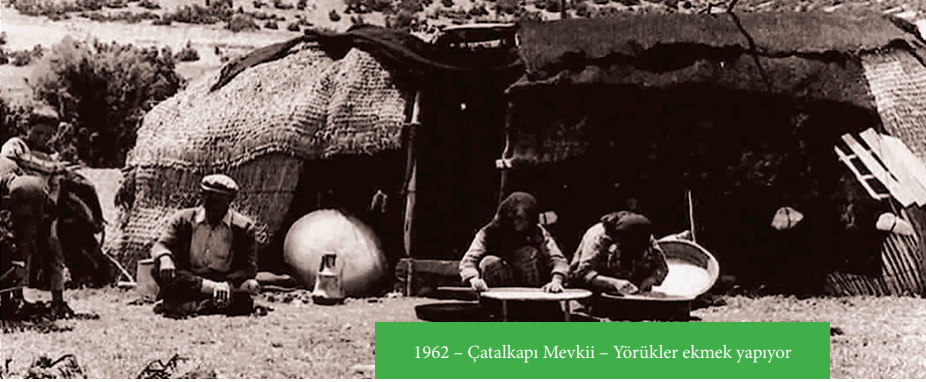
Asya bozkırından çıkmıştık yola,
Malazgirt'te verdik, mecburen mola,
Fethettik, yurt ettik: Adı ne ola? ;
'Anadolu' ismi, takan bizleriz.

Âsüde yaşardı tekmil ahâli,
Üç kıtaya vardı, Devlet-i Âli,
Düşmanın üstüne şimşek misali,
Aman vermeyip te çıkan bizleriz.

Milyonca şehit var, benim ardımda,
'Ordum Milletimde, Millet Ordumda';
Nice millet yaşar, aziz yurdumda,
İllâ bu vatanda köken bizleriz.

Dokunmayın, kavalıma, türküme,
Selâm durun Türkmenime, Türk'üme,
Ertuğrul Gâzi'den Atatürk'üme,
Toprağa bayrağı diken bizleriz.

İsa Kahraman

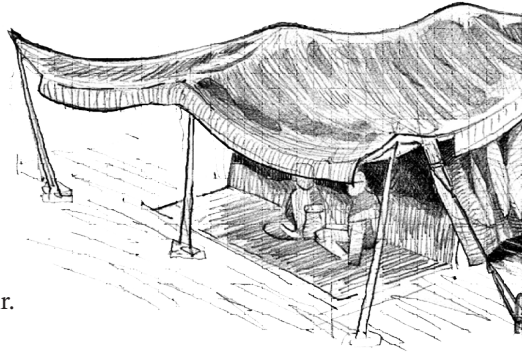

1962 – Çatalkapı Mevkii – Yörükler ekmek yapıyor

Yörükler Orta Asya'dan beri kendi hayat tarzlarını oluşturmuşlardır. Yörükler; oba, oymak, boy ve ulus şeklinde ayrılırdı. Yaylak ve kışlalarda, her soyun kendi yaşadığı alana oba denmekteydi. Bir ya da iki tane oba halkına, oymak denirdi. Birkaç oymak birleştiğinde ise boy olarak adlandırılırdı. Boyların lideri boy beyi olarak ifade edilirdi. Boyların bir araya gelmesinden ise ulus meydana gelir; onun başındakine de ulus beyi denilirdi. Yılın sıcak zamanlarını serin yaylalarda, soğuk zamanlarını ise daha sıcak olan kışlalarda geçiren Yörükler, gidiş gelişlerini belli bir düzen içinde yaparlardı.

Türkiye'de 24 Oğuz boyunun oymak ve aşiret adını almış binlerce köyü mevcuttur. Bundan da anlaşıldığı gibi Türkiye'de Yörüklerin çok bulunduğu yer diye bir şey söz konusu değildir. Çünkü Türkiye çoğunlukla Yörüklerden oluşmuştur. Türkiye'nin mayası Yörüklerdir.

Osman Bey, Söğüt civarındaki Yörük beyliğini babası Ertuğrul Beyden devralmıştır. Osman Bey'in beyliğinde 20 yıl yaşadıktan sonra bu küçük toplum aşiretten beyliğe, beylikten cihan devletine ulaşmıştır. Türk milletinin asli cevheri olan Yörükler, bütünlüğümüzün ve bağımsızlığımızın sembolü ve garantisidir.

YÖRÜKLERİN EVİ: KIL ÇADIRI

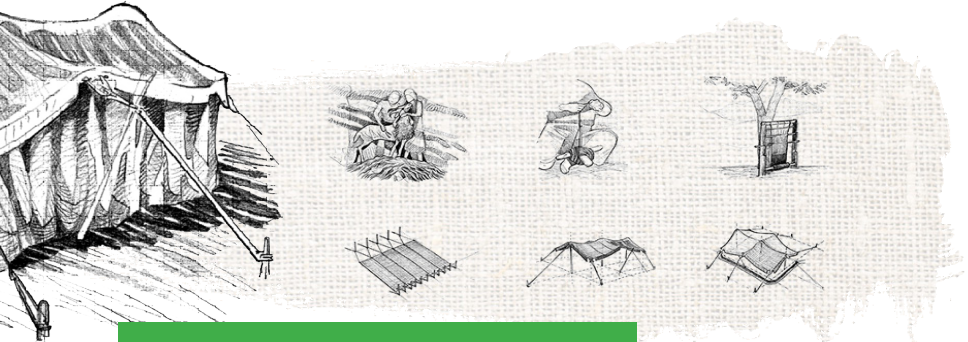
Kara çadır, keçi kılının ıstar denen dokuma tezgâhlarında dokunmasıyla yapılır ve tek katlı, uzunca bir ev biçimindedir. Anadolu'da sayıları giderek azalmaktadır. Çadır çok kutludur, dualıdır, çadır için ataların duası denir. Bu sarsılmaz inanışı ocak ve atalar kültürünün devamı olarak düşünebiliriz. Çadıra kıtlık, bereketsizlik gelmez. Bir kurban kesip dua etmeden yeni çadıra girilmez. Türkiye'nin dört bir tarafındaki Yörük boyları aşağı yukarı aynı kültüre sahiptir. Bu da Yörüklerin doğal bir kültür medeniyetinden geldiklerini gösterir.

Kıl çadırın tarihçesi oldukça eskidir. Binlerce yıldır kullanılan kıl çadırlar belli bir kültürün ürünüdür. Tarihte kıl çadırlara ilk önce Orta Asya bozkırlarında rastlanmaktadır. Yörükler bu çadırları oba şeklinde yüzlerce yıl kullanmışlardır. Yörüklerin yaşadığı bölgeler oldukça soğuk ve sert rüzgarların olduğu bölgelerdi. Bu soğuk ve rüzgarlı iklim şartlarına uyan tek çadır türü kıl çadırlardı. Sert iklime dayanan eskimeyen ve yanmayan kıl çadırlar binlerce yıl boyunca Yörüklerin evi olmuştur ve günümüzde Toroslarda ve Gebze Sığırlık Merası'nda hala kullanılmaktadır.

Kıl çadırları sert ve soğuk iklime dayanan en sağlam çadırıdır. Eski Orta Asya devletleri gittikleri her bölgeye kıl çadırları da yanlarında götürmüşlerdir. Kolay kurulabilen, kışın ılık, yazın serin olan bu çadırlar, Yörük kültürünün yüzyıllarca evleri olmuştur. Günümüzde bu kültür yok olma tehlikesi altındadır. Kültür ve medeniyet devlet ve milletlerin temelidir. Kültürü olmayan hiçbir devlet ve milletin ebedi olması mümkün değildir. Yörükler Anadolu'nun aslı unsurlarıdır.

Anadolu'da Yörükler
üç türlü çadır kullanırlar:

- 1) Kara Çadır (Kıl Çadır, Çul Çadır)
- 2) Keçe Ev (Alaçık, Alıcık)
- 3) Topağ Ev (Bekdik Çadırı, Derim Ev)

Yörük Çadırının Kurulması (çizimler: K. R. Kavas)

KIL ÇADIRIN ÖZELLİKLERİ

Kıl çadırları, su geçirmez olması, sağlıklı hava sirkülasyonu ve yanmama özellikleriyle Yörüklerin vazgeçilmezidir. Kıl çadırın bilinmeyen bir özelliği de yaz aylarında sıcak havalardan dolayı gözeneklerinin açık olmasıdır. Kış aylarında soğuk havanın olması ve yağmurun çok yağmasından dolayı kıl çadırın gözenekleri kapanır. Bu durum soğuk havanın içeri girmesini engeller. Aynı durumda içerideki havayı da dışarı çıkarmaz. Bu nedenle kış aylarında soğuk olmaz yaz aylarında da serin olur. Kıl çadırın bu yönü pek bilinmez.

Kıl çadırın tarihçesi Anadolu'da 1200 yıl öncesine dayanır. Orta Asya'dan göç eden Türkler yüzyıllarca gittikleri her bölgeye kıl çadırları götürmüşlerdir. Yüzyıllarca yıl boyunca kıl çadırlarda yaşamışlardır. Türkler 1071 Malazgirt Zaferi'yle birlikte Anadolu'ya ilk adımlarını atmışlardır. Göçebe bir hayat tarzını benimsemiş olan Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Türkler binlerce yıldır kullandıkları bu kıl çadırlardan asla vazgeçmemişlerdir. Kıl çadırlar onlar için hayatının vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Binlerce yıldır kullanılan bu kıl çadırlar eski Türk kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Kıl çadır olmadan bir Türk tarihi düşünülemez.

Orta Asya'dan Anadolu'ya göçle gelen Türkler yüzlerce yıl güzel iklimi olan bir yurt aramışlardır. Göçebe bir toplum olan eski Türkler kendilerine hep ev aramışlardır. Yaşadıkları iklim şartlarına en uygun olan kıl çadırları kullanmışlardır. Anadolu'ya yerleştikten sonra bile kıl çadırlardan asla vazgeçmemişlerdir. Anadolu iklimin başka çadır türlerine uygun olması bile onları bu kıl çadırdan yaşamaktan alıkoymamıştır.

YÖRÜKLERİN GEÇİM KAYNAKLARI

Yörükler, göçebe hayatta doğal akışa uyum sağlamış ve onun şartlarına göre şekil almışlardır. Mevsim geçişlerinde yer değiştirmek ve coğrafi unsurlar geçim kaynağı olan hayvancılıkla doğrudan ilişkilidir. Yine de her Yörük grubunu kendi coğrafyasına göre değerlendirmek en doğrusudur. Genellersek, hayvancılık en fazla ilgilendikleri geçim kaynağıdır; ancak çeşitleri değişebilir diyebiliriz.

Anadolu'da yaylak ve kışlak şekillerde yaşayan Yörükler, geniş hayvan sürüleri sayesinde bulundukları yerlerdeki halkın et, yoğurt, peynir, yağ, süt gibi hayvansal gıda ihtiyaçlarının üretimini yaparlardı. Köy ve kasabadaki pazarlara iner, üretimlerini satarak; kendi ihtiyaçlarını karşılayabilirlerdi. Yörüklerin bölgelerine göre değişmekle beraber, en çok etinden, sütünden, derisinden ve yününden yararlandıkları hayvanlar; koyun ve keçi gibi ağır olmayan hayvanlardı. Bu yüzden kendilerine koydukları isimler koyun ve keçi isimlerini de kapsar: Karakeçili, Sarikeçili vb. Yılın bahar zamanı geldiğinde, Yörükler yaylalara gitmek için eşekler, atlar ve bazen de develerden yararlanırlardı.

Yörükler yaylak ve kışlak alanları birbirine yakınsa ve coğrafi koşullar öyle yönlendiriyorsa, tarımla da uğraşırlardı. Osmanlı Devleti'nin Yörüklerden talebi, yılın bazı dönemlerinde yerleşik hayata geçmeleri ve tarımla uğraşmaları yönündeydi. Devletin belirlediği bataklık ya da ormanlık gibi alanları tarıma uygun hale getirmeleri için Yörüklerin tarımla ilgilendikleri de oluyordu. Bu zamanlarda yetiştirdikleri pamuk, pirinç, buğday gibi temel ürünler oluyordu.

Yörükler, -günümüzde de varlığını sürdürenler dâhil- kendi temel ihtiyaçlarını kendi çözümleriyle karşılardı. Örneğin, kendi ürettikleri keçeden çadır dikerler, keçinin kıllarından yastık / çul yaparlar ve koyun yününden de giyim malzemesi üretirler. Genelde günlük beslenmelerinde

tarhana, bulgur gibi o coğrafyanın yaygın besin kaynakları bulunur. Çadırların içerisinde yemek pişirmek, uyumak ve sohbet etmek için ayrı bölümler olurdu. Binek hayvanlarının muhafaza edildiği daha büyük çadırlar bile vardı.

Hayvancılık kültür tarihimiz içerisinde kendine göre özel bir kültür olarak günümüze kadar geldi ve bundan sonra da yapılmaya devam edilecek. Hayvan besleme ve onunla uğraşanlar her zaman veteriner bulma şansına da sahip değiller. Toros dağlarının yamaçlarında ve Kocaeli Gebze Sığırlık Merası'nda pratik çözümler geliştirmeyen bir aile çok hayvanını kaybeder. İşte bu yüzden hayvanın bakımı, sağlığı, güdümü ve karşılaşılan sorunlara pratik çözümler üretilmesi başlı başına bir kültür olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yörükler arasında koç katımı, teke salımı, süt sağımı, hayvan halk hekimliği konularında ortaya konan kültürel bilgi birikimlerinin en önemlilerinden birisi de en vurma âdetimizdir.

En Vurma Nedir?

Pazarda küçükbaş kurbanlık hayvan alırken dikkat edince hayvanların kulağında (özellikle keçi ve tekelerde) kesilmiş V, C, U veya düz şekilde kesim, dilim veya çentikler görürsünüz. Bu kesimler o hayvanlara özellikle yapılmış şekillerdir. Onların mesajı; hayvanın hangi aileye ait olduğunu ortaya koymaktadır.

En kelimesi Türkçemizde geçmişten beri yaygın kullanılan bir kelime olarak günümüze gelmiştir. Bizim dışımızdaki Türk lehçelerinde de en kelimesi kullanılmaktadır. En vurma âdeti bütün Anadolu'da küçükbaş hayvan besleyenler arasında kullanılır. Taşeli Platosunda yaşayan bütün Yörük Obaları da en vurma âdetini sürdürmektedirler. En vurmanın pratikte başka bir yararı daha bulunmaktadır. Sürüyü hayvan hırsızlarından korumaya da yarar. En vurulmuş hayvan başka sürülerin içine karıştığında kulağında bulunan özel işaretinden ayırt edilir. Böylece hırsızlık önlenmiş olur.

En Vurma Ne Zaman Yapılır?

En vurma, yeni doğan kuzu ve oğlaklara (keçi yavrusu) bir ay içinde yapılır. Hava sıcaksa en vurma yaranın azma ihtimalini artırır. Hava soğuk ise en vurmada herhangi bir sıkıntı yoktur. Ailenin özelliğine veya lakabına göre çeşitli şekiller kullanılmaktadır. En vurma her iki kulağa da yapılabileceği gibi genelde tek kulağa yapılmaktadır.

1984 – Sığırılık Yörük Obası – Kapaklı Mevkii

Kara Keçi

1000 yıl önce Orta Asya'dan Anadolu'ya Yörükler tarafından getirilen kara-keçi cinsi keçiler Yörüklerle özdeşleştirilmiş olup Karakeçili Yörükleri ismini bu hayvanlardan almıştır. Son zamanlarda sayıları hızla azalan bu karakeçi türü aslında ormanın dip bitkilerini yediği için ormanın nefes almasını sağlar ve yangın çıkma olasılığını azaltır. Karakeçi ya da diğer ismiyle kıl keçisi Anadolu coğrafyasının yahut Türklerin ve Yörüklerin esas keçisidir. Coğrafi ve iklim şartlarının zor olduğu bölgelere kolay uyum sağladığı, sakallı boynuzlu ve inatçı bir türdür. Kayalıklarda tepelerde gördüğünüz keçi işte bu türdür. Son derece kanaatkâr bir hayvandır ve açlığa dayanıklıdır. Meşhur Yörük çadırları, heybe urgan kilim yular gibi minimum eşyalarında bu kıl keçisinin kılından yapılır.

Son dönemde keçi sütüne artan talep keçi üretimini arttırdı diyebiliriz. Özellikle yeni doğmuş bebeklere keçi sütü aranır oldu. Zira yünü, kılı, eti, sütü, peyniri ile eşsiz bir hayvan olan keçinin doğal ve şifalı tüm cins otları yediği için tıpkı bir arının bal üretmesi gibi şifalı bir süt üretiyor. Keçi sütünün gerçekten de eşi benzeri yok.

Orta Asya'dan Anadolu'ya göç ederken en sadıkane yoldaş keçi olmuştur. Türkmenler dağ keçisinin ve tekelerin, bağımsızlık, kararlılık, güç, cesaret ve asalet timsali olduklarına inanılır. Türk yapılarının eskilerinde yazıtlarda dağ keçisinin boynuzları ve süslemelerinde boynuz motifi yer bulmuştur. Kültürümüze ve eski yaşam biçimine yansımıştır.

Koyunlar

Koyun, geviş getirenlerden, eti, sütü, yünü, derisi için yetiştirilen evcil bir hayvandır. Koyun, Yörüklerin en çok faydalandığı hayvanlardan biridir. Koyunların yeryüzünde ilk olarak Orta Asya'nın yayla ve dağlarında insanlardan uzak ve yabani bir şekilde yaşamış oldukları sanılıyor. Orada evcilleştirilip Yörüklerle beraber Anadolu'ya gelmiştir. Yörükler koyunun yününden çeşitli el sanatları yapışlardır. Halı, kilim, keçe, çorap, yün içlik vs. yapımında koyunların yününden faydalanılmıştır. Peynir, lor, yoğurt vs. yapımında ise sütünden faydalanılmıştır.

Bozırk

Balkan ülkelerinin hepsinde görülmektedir. Ülkemizde ise Trakya Sivrihisar arasındaki alanda yaşamlarını sürdürmekte idiler. Ama şimdilerde bu alan küçüldü. Marmara denizinin güney kesimlerinde ve Trakya bölgesinin dağlık kesimlerinde küçük sürüler halinde yaşamaktadırlar. Bu sığırlar iş gücü ihtiyacının fazla olduğu alanlarda yani öküz olarak kullanılmaktadırlar. Boz sığırın türü yok olmakla karşı karşıyadır. Boz sığır ırkının ülkemizde Edirne, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Kocaeli illerinde toplaWm sayısı 1500 adettir. Gebze Sığırlık Merası'nda 175 baş boz sığır ırkı koruma altına alınmıştır. Sığırlık Merası'ndaki Yörükler bu nesli tükenmekte olan ırkı üretmeye çalışmaktadır.

Bozırk Sığırların Ülkemiz Açısından Önemi

İlçemizde büyükbaş hayvan yetiştiricisi olan Yakup ÇİRKİN, Recep ÖZGÜR, Mustafa ÖZGÜR gıda ve tarım hayvancılık bakanlığının 12 Mayıs 2015 tarih 29353 sayılı resmi gazete ve 2015-7 sayılı hayvancılık desteklemeleri hakkında uygulama esasları tebliği ile hayvan genetik kaynakların yerinde korunması ve geliştirilmesi projesi ülkemiz genelinde toplam 1500 baş boz sığır ırkı içerisinde 225 baş boz sığır ırkı ile yer alan 14 işletmeleri kapsamındadır. Bakanlığımız eğitim yayım ve yayınlar daire başkanlığına sunulan 262 proje arasında ilk 10 proje arasına girerek genetik kaynakların korunması kapsamında Kocaeli bölgesinde boz ırk yetiştiriciliğinin yayılmasında ve sürdürülebilmesi yayım projesi kapsamında olup proje İl Gıda Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Gebze Sığırlık Merası'nda 175 baş boz sığır ırkı koruma altına alınmıştır.

YÖRÜK YEMEKLERİ

Topalak Yemeği

Sürekli göç halinde olan Yörüklerin bir özelliği de çabuk ve pratik yemek yapmalarıydı. Temel gıda malzemesi çörek ekmeği, et ve süt ürünleri olan Yörükler, en çok unlu yemekler hazırlardı. Ayrıca yemek yerine aş kelimesini kullanırlardı. Genelde yufka bol bol yapılır, üst üste yığılır, günlerce bu şekilde yenilirdi. Özellikle ertesi günlerde yenen yufkalar yumuşasın diye hafif ıslatılırdı. Bunun dışında sütlü ve etli menüler de Yörükler için önde gelen lezzetlerdendi.

Yörük yemeklerinden bazıları şöyledir: topalak, et yahnisi, Yörük kavurması, kelle paça, bulgur aş (etli pilav), hamur aş, gaçamak pastası, yahni aş, kaymaklı bükme, sıkma dürüm, sütlü aş, yoğurt çorbası, hoşmerim, pekmez helvası, gelin önü, tas kapama, sac böreği, keşkek, çoban salatası, yuvarlama, ısırgan kavurması, mantı, gözleme, lokma, tarhana çorbası, ovmaç çorbası.

Yörük Çörek Ekmeği

Yörüklerin pratik ekmekleri çörek ekmeğidir. Bazlama olarak da bilinir. Hamur teknelerde yoğurulur ve mayalanmaya bırakılır. Yufkadan biraz daha kalınca ve küçük olarak ekme tahtası denilen yuvarlak bir tahtanın üzerinde biraz bastırılarak şekil verilir. Toprak ateşinin üzerine yerleştirilen sacın üzerinde pişirilir, üzerine tereyağ, taze keçi peyniri ya da taze kaymak sürülerek yenir.

Topalak Yemeği

Topalak yemeği, bulgur ve kemikli kuzu etinden yapılan bir yemektir. Yörükler bu yemeği özel günlerde ve misafir geldiğinde yapıp ikram ederler. Bulgurlar ıslatılıp baharatlarla iyice yoğurulur. Daha sonra küçük parçalar alınarak misket şeklinde yuvarlanır. Kemikli etler bir tencere de 20 dk kadar haşlandıktan sonra misket şeklindeki bulgur topalakları etin üzerine eklenip salça ve tuzu eklenir.

Gözleme

Yörüklerin vazgeçilmez böreklerinden biridir. Yıllardır bu lezzet çok çeşitlense de asıl gözleme Yörük analarımızın yaptığından esinilmiştir. Leğene un, tuz koyup karıştırılır, azar azar su koyarak kulak memesi yumuşaklığında bir hamur elde edilir. Cevizden biraz büyük parçalar halinde koparıp yuvarlanır. Hamurların kurumaması için üzerlerine bir bez örtülür. Odun ateş i üzerine koyulan sac ısıdıktan sonra üzerine oklava ile açılan bezelerin iç erisine peynir, kıyma, pancar vs. malzemeler konulup üzer i kapatılır ve altüst edilerek pembeleşinceye kadar pişirilir.

Höşmerim

Gebze Sığırlık Merası'ndan Ayşe Ebe'nin anlattığı hoşmerimin hikayesi: Yeni evlenen bir Yörük Oba beyi eşinden akşama bir tatlı yapmasını ister. Yeni gelin çadırda olan malzemeler ile eşine akşam yemeğinden sonra bir tatlı hazırlar. Yapmış olduğu tatlıyı kendisi de bir şeye benzetemeyen gelin, eşine sorar: "Hoş mu Erim?" der ve bu şekilde bu tatlının adı Höşmerim olarak yayılır.

Tuluk Ayrarı

Kocaeli Gebze sığırlık merasında yaz kış yaylada yaşayan Yörükler, kesilen keçinin bütün halinde çıkarılan derisinin işlenmesiyle yapılan "tuluk" içinde yayık ayran yapmaya devam ediyor. Anadolu'nun artık yok olmaya yüz tutmuş bu geleneğini yaşatan Yörükler, tuluk içine koydukları yoğurdu dönüşümlü olarak 2-3 saat kadar dövüyor. Oldukça yorucu olan dövme işleminin ardından tereyağı ve çökelek elde ediliyor.

Çalışkandırılar, hayatlarını yaylalarda sürdürmek ve daha rahat yaşamak için ihtiyaç duydukları şeyleri kendileri üretmek zorundadırlar. Bu yüzden her Yörük obası aslında bir tür entegre fabrika gibi çalışır. Peynir, yağ, yoğurt yaparlar, koyunlarından yün elde ederler, bu yün ile kilim, halı, çadır çulu, pantolonluk kumaş dokurlar, kazak, eldiven, çorap gibi giysiler örerler, deriyi işler, post, çarık, çanta, ayran tuluğu yaparlar. Kısacası her Yörük obası bağımsız bir ekonomik birimdir.

Keçe

Yörük ananesinde başlıca geçim kaynağı küçükbaş hayvancılıktır. Tabii bundan dolayı Yörükler, küçükbaş hayvanların etinden, sütünden, yününden birçok yoldan faydalanmışlar vakti zamanında. Yününü kullanmışlar kullanmasına da neler yapmışlar? Keçe dediğimiz eğirmeler yapılmış. Açıklamak gerekirse, keçe, koyun yününden yapılır. Keçe çeşitleri de şöyle sıralanabilir: Yer halısı olarak kullanılan keçe, çobanların giydiği kepenek dediğimiz keçe, at ve eşek semerine konulan keçe, başa giyilen külah olacak keçe, çadır yapılacak keçe...

Peki nasıl yapılır bu keçe? Yukarıda dediğimiz koyun yünü, halat ile kartaılıp hangi tür keçe yapılacak ise, yani keçenin cinsine göre düz bir zemine, yere serilir. Üzerine sabunlu su serpilir. Yuvarlanarak yumruklanır daha sonra diz ve ayak ile üzerinde tepelenir, uzun ve yorucu bir uğraştan sonra yünümüz, keçe haline getirilir.

Dokumacılık

Dokumacılık çok eski sanatlardan biridir. İlk insanlar vücutlarını dış etkenlerden korumak için hayvan derilerini kullanmışlardır. Önce hayvan postları ve deriyle, daha sonrada bitki sap ve lifleriyle dokuma yapmayı öğrenmişlerdir. Bitki saplarıyla başlayan dokumacılık, yün ve pamuktan dokumalarla günümüze kadar gelmiştir. Gerçekten de dokumacılık, insanların üzerinde çalıştıkları en eski işlerden birisidir. Yörükler de bu sanatta oldukça ilerlemişlerdir.

Elde edilen lifler uzun olmadığından dokumaya elverişli olmuyordu. Bitkisel veya hayvansal liflerin birbirine eklenerek iplik yapılması, istenilen uzunlukta dokumalar yapma olanağı vermesi bakımından önemli bir buluş olmuştur.

Kirkitli dokumaları bulan ve geliştirenler Türklerdir. Halı ve diğer kirkitli (kilim-cicim-sumak-zili) dokumalar, Türklerin Orta Asya'dan göç etmesiyle dünyaya yayılmıştır. İnsanların, konutların döşenmesinde örtü ve yaygı gereksinimlerini karşılamak amacıyla yün ipliklerini birbiri arasından bir alt bir üst geçirerek ilk önce kilim yaptıkları, sonradan da bu ipliklerin arasına kısa yün ipliklerini düğümleyerek halıyı buldukları sanılmaktadır. Geleneksel Türk El Sanatları, Anadolu'nun binlerce yıllık tarihinden gelen çeşitli uygarlıkların kültür mirasıyla, kendi öz değerlerini birleştirerek zengin bir mozaik oluşturmuştur. Dokumacılık Anadolu'da çok eskiden beri yapıla gelen, çoğu yörede geçim kaynağı olmuş ve olmaya devam eden bir el sanatıdır.

YÖRÜK KIYA FETİ

Üç etek zıbin, bir arkada etek, iki de yanda etek. Ayakta kısa zeybek donu veya pamuklu, yünlü uzun pantolon. Yakasız gömlek, işlemeli cepken. Belde büyük kuşak üzerinde silahlık. Silahlığın içinde koca bıçak, kulaklı bıçak, tabanca, tarak, ayna, makas, çakmak-taşı vs. bulunuyor. Başta fes, oyaly yazma.

Kadın giyimi ise ayakta edik veya çarık, ala çorap, üç tek entari, cepken kuşak, başta fes. Fesin üzerine çekilen bir örtü yağlık ya da yazma.

Kilim, cicim, zili ve sumak dokumalar bu güne kadar, dağınık olarak Türkiye'nin hemen her yerinde dokunmuş ve dokunmaktadır. Türkiye'nin doğal koşullarının değişik ve tarih boyunca çeşitli kültürlerle yuva olmasından dolayı bu dokumalar, teknikleri ve desenleri bakımından çok çeşitlidir. Ancak bölge özellikleri göstermekte ve geleneksel olarak yapıldıkları için bilhassa desen bakımından çok az değişmektedirler. Dokunan halı ve kilimler bir anlamda dokuyan kadının mesajlarını ve içinde bulunduğu, ruh halini, özlemlerini, dileklerini ve içinde bulunduğu koşulları ifade eder. Bu halı, kilim, heybe, vb. dokuma örnekleri dokuyanların beklentilerini, ruhsal durumlarını, özlemlerini, acılarını, inançlarını, anılarını kısacası bütün yaşamlarını yansıtan sembolik mesajlarla doludur. Anadolu'da yapılan dokumalar desen ve motif özelliklerine göre Türk, Yörük, Türkmen, gibi isimlerle adlandırılır.

Mektedir medrese görmemiş göçebe Türk kızlarının ibda edercesine meydana getirdikleri motiflerle müzeyyen halı ve kilimler, yükte hafiftir, ancak bir çuvalı doldurur. Fakat en modern bir şehirdeki, en mutena bir salonu ziyaretlendirecek vasıfta sanat değerindedir. Diğer dokumaları, motifli (yanışlı) çuvalan, süslü keçeleri, süslü çadırlarıyla azıcık eşya içinde büyük bir maddi kültürü, ücra dağ başlarında, umulmadık yerlerde büyük bir manevi kültürü temsil ederler. Yörükler en çok keçi besler. Keçi, koyunun tersine ayakta kırılır. Baş ve arka ayağının birinden yukarıdan bağlanan ipi ikinci bir kişi tutar. Kuyruk üstünden boyuna doğru sağ taraftan karın altına doğru kırkım işlemi sürdürülür. Mahir bir kişi günde 100 keçiyi kırabilir. Her keçiden yarım ila bir kilogramlık kıl almak mümkündür.

Koyunun kırkımı boyundan başlar yukarı doğru, keçinin kırkımı sırttan başlayıp aşağı doğru devam eder. Koyunun aşağıdan yukarı kırkımını gerektiren sebep yünün bütün olarak çıkartılabilmesi içindir. Sürü kırkımlarında kırkan şahsa para verilmez. Sürü sahipleri birbirleriyle yardımlaşır. Her kırkımda bir koyunun kesilerek yenilmesi adettir.

Kırklık

Koyun yünü veya keçi kılının kesilmesinde kullanılan makas özelliğinde bir alet. Portatif iki bıçaktan oluşuyor, sağ el sabit kırıklığı tutuyor, sol el yarım hareketle bıçağı bırakırken sağ el bıçağı hayvanın kılına sokuyor, sol el tekrar bıçağı iki ucundan ve üstten sıkamak suretiyle kesme işlemi gerçekleştiriliyor.

Özemenin Hazırlanışı

Kıl tarakta tel haline getirilen kıllar, Sarıkeçili Yörüklerinde hemen, Mut'un daha önce yerleşik Yörüklerince de ikici defa yay (İlahat) da atılıyor. Yapışkan olsun diye üzerine su serpiliyor. Yığın haline getirilen malzeme, sol el önce, malzemenin bir ucundan tutulup baş ve işaret parmağı yuvarlak şekle getirilerek arasından kıl sağ elle çekiliyor. Uzatılan malzeme oklava ile birbirine sarılarak yumak yapıyor.

Çarpana

Kare biçiminde birkaç tahtacıktan ya da kalın meşinden yapılan çarpananın köşelerine birer delik delinir. Dokunacak yassı ipin enine göre kare parça çoğaltılır. Bu karelerden biri aşağı biri yukarı çekilerek argacın geçeceği durum ortaya çıkarılır. Kılıç denilen tarakla argaç sıkıştırılarak istenilen yassı ip dokunmuş olur. Kare parçalar biri birine çarpıla çarpıla çalıştığı için bu adı almıştır.

Çarpanada dokunan ipler öncelikle devenin havudunu, eşiğin palanını, atın eğerini hayvana bağlamada kullanılır. Böyle olunca hayvanın canı acımaz, Bundan başka kadınların bellerine kuşandıkları kemerler de çeşit çeşit renkte olmak üzere çarpana da dokunur. Buna olukma adı verilir. Yassı, oluk gibi olduğu için bu adı almıştır.

Istar

Her türlü dokumanın yapıldığı tezgaha ıstar adı verilmiştir. 5 dakika sökülür, aynı sürede de monte edilebilir. Taşıma için hayvan sırtına yüklendiğinde dengeli durabilecek biçimde 4 parçadan oluşmuştur.

Istar Tarağı

Şimşir, dişbudak veya armut ağacından yapılır. Tarağın dişleri en az dokuz adet olur. Elips şeklindeki tarak kısmı 4 cm boyundadır. Her tarak arasının mesafesi de 1 cm olur. Ağırlığı 500 gram, eni 3 cm, boyu 6 cm ebadındadır.

Kıvrımlı kulp kısmı işaret ve baş parmaklar arasına gelir. Bundaki amaç ıstarın her kalkışına parmak üstünden destek sağlamaktır. Sap kısmını müteakiple pürüzsüz, düz kısmın tarağa bağlı ucu 30 derece öne çıkıntılıdır. Bu çıkıntı tarağın kullanılışında elin teraziye gelmesini önlemektedir.

Kirmen (Eğirtmeç)

İçbükey, 2 cm enli, 18 cm uzunluğunda iki ağaç parçasından oluşur. Meşe, şimşir, dişbudak ağaçlarının kirmen yapımında kullanılması tercih edilmektedir. İki kanatın ortası deliktir.

Kanatlardan biri diğer kanatın içinden geçebileceği kadar oyulmuştur. İçi oyulmuş kanata “kancık”, diğerine de “erkek” eğirtmeç kanadı denir. Kanatların ortasında açılmış olan delikten geçen ince çubuğa da eğirtmecin oku denilir. Okun uç kısmında hafif bir şişkinlik bırakılmıştır. Bu kısma da eğirtmecin “kertiği” denilir. Okun ortasında da bir çıkıntı vardır. Buradaki çıkıntı kanatları oktan aşağıya bırakmamak için yapılmıştır. Ok, ucunda eğrilecek ipi sabit tutarken, kullanış pratikliği için portatif olan kirmenin kanatlarını da aynı pozisyonda tutabilmeğe yarar.

Eğrilmek üzere kıvrım halinde kolda bulundurulun yün veya kila “özeme” denilir. Özemeden elle çekilen parçalara da “süğüm” denilir. Kirmende özemenin eğrilmesi için süğüm kertiğe bir tur dolandır.

1960

1985

300 yıl süren göç müddetince birbirlerini omuzlarına örttükleri keyfiyeden tanıyan kardaşlar, karşı-lama ve buluşmadan haz duydukları için birbirlerini tanımaya vesile olan parolaya Keyfiye diyorlar.

Konar göçer hayatta, akşam konaklanarak sabah yürümek topoğrafik nedenlerle taşıma araçları at, deve ve eşekle sınırlanmıştır. Dolayısı ile tüm eşya ve ihtiyaç bu duruma uygun biçimde doğup gelişmiştir. Eşyanın hammaddesi, yaşantının sürdüğü tabiat şeridi üstündeki bitki, hayvan ve diğer doğal maddelere bağımlı kalmaktadır.

Keyfiye (Poçu)

Bilinen sebeplerden dolayı ecdadımız Orta Asya'da Mohan bölgesi ve Merv'den Anadolu'ya göçü başlattıklarında yolda önceden gidenleri tanıyabilmeleri için bir alamet-i farika olması gerektiğini düşünür. Aksallılar birbirinin yanına yaklaşmadan tanıyabilmeleri için bir yaz günü çadırlarında oturup konuyu görüşürken hafiften bir yaz yağmuru yağıyor ve biraz sonra diniyor. Yaz yağmurlarından hemen sonra o gökte bir alem-i sema (Semadaki Alem) gökkuşağı oluşuyor ve yaşlı ak sakallılarımızdan birisi bunu fark ediyor. İşte parolamız bu renklerden oluşsun" diyor. Çadırlarda bulunan aksakallılar da kabul ediyor. Gökkuşağında bulunan renklerden kumaşlar dokuyarak her rengin mana ve muhtevasını açıklıyor.

Sarı: İşi, bolluğu, bereketi, buğday başağını temsil eder.

Mor: Hoşgörüyü, affediciliği, sevgiyi, umudu temsil eder.

Beyaz: Duruluğu, tazeliği, temizliği temsil eder.

Kırmızı: Bayrağımızın rengini temsil eder.

Yeşil: İmanı ve İslam'ı temsil eder.

Alauval

Ev eşyalarının korunması ve taşınmasında kullanılan ala çuval, genç kızların çeyiz eşyası arasında baş sıralarda gelir. Alauvalların içine giyecek eşyaları konur. Bir nevi genç kızların çeyiz sandığıdır. Çok zengin bir renk ve motif hazinesi halindeki ala çuvallar için gerek motif gerekse renk uyumu yönünden, Türk kadınının i dünyasına açılan penceresi diyebiliriz. Çadırların genellikle sağ köşesine konulur. Üzeri açık bırakılır. Çadıra girişte rengarenk yanışlar bir tablo gibi insanı kendine cezbeder. Renkler ve motifler cıvı cıvı ötüşür, sıcak bir sevgi sarar ruhu, her yanış bir duyguyu fısıldar, sükunet, haz, aşk, dostluktur bu. Bir sıra yanış sizleri nazardan korumak için, bir sıra yanış sihirden korumak, biri güçlölüğünüze, biri sevdiğinize kavuşmaya hep dua edecektir.

Kilim tekniğı ile dokunur, eni 70 cm boyu 200 cm'dir. Bu mesafenin 100 cm'i yanışlı kalan kısmı yanışsız dokunmuştur. İki kenarına dikilen "kolon"lar deve sırtına yüklenmesinde kolaylık sağlar. Aynı kolanın uzantısıyla da çuvalın ağızı bağlanır. adır içine yanışlı kısmı gözükecek şekilde dizilir. Renk renk yanışlarla bu çuvallar çadır içine estetik bir görüntü verir. Dahası, oturanlar sırtını bu çuvala yaslar. Bütün bu özellikleri, dokuma türleri içinde en fazla itinanın sanat gücünün alauvallara gösterildiğini açıklamaktadır. Alauvallar üzerinde görölen yanışlar, bütün Sarıkeçili aileleri ile diğere yerleşik Yörükler arasında da bir benzerlik göstermektedir. Mesela Mut'ta yerleşik Köseleli, Ceritler, Tekeli, Bozdoğan, Hacıahmetli, Elbeyli (İlbeyli) Menemenci ve Bahşış'lerde de aynı yanışlar kullanılmıştır.

Alauval üzerindeki bütün yanışlar bantlar halinde enine uzanmıştır. Sağ üst köşede kısa bir parça halinde "gelin çatlatan" yanışı vardır. Hemen üstünde düz bir çizgi halinde "ubuk" yanışı bulunur. Sade renkli çubuklar arasında görölen renkli yanışın adı "Karagöz"dür. Üst üste getirilmiş iki büyük yanışın adı "Heykel", heykel yanışı bütün alauvallarında görölür. Başka hiç bir dokuma türünde bu yanışı görmek mümkün değıldir. Heykel yanışının üstünde yine çubuklar ve Karagöz yanışı görölüyor. İkinci ana yanışın adı "Kıvrımlı". Bu yanışın içine "sındı gulpu" (sındı: Makas) yanışı yerleştirilmiş. Hemen üstünde yine "Heykel" ve en üstte "Turu" denilen bir başka yanış ile Alauval dokuması tamamlanmıştır.

Alauvalların üzerindeki yanışlardan sadece isim olarak bahsetmekle yetinelim: "Boncuklı", "Tazı kuyruğı", "Eğrice", "Koca Yanış", "San yanış", "Sığır sidiğı", "Kilim ayağı", "Köpen yanışı", "Akı yanış", "Maya gözü", ve "Aslan ağız".

Gerek İslamiyette gerekse Türk-
lerde heykel yanışı kullanılmaz.

Nereden Türk dokumalarına
girdiğini bilemiyoruz.

Kıl Çuval

Alaçuvallar genellikle giyeceklerin korunma ve saklanması için kullanılırken kıl çuvalan ta-
hıl, yiyecek gibi eşyanın taşınması ve konulma-
sında kullanılır. Atkılığı ve çözgölüğü kıldan oluşur.
Üzerine esasen (yanış) konulmaz. Çözgölüğe belli tin'lerle konulacak renk ço-
ğunlukla beyaz olur ve dikine bantlar halinde uzanır. Aynı şekilde argaçta da
renkli ip kullanılırsa yatık bant halinde uzanır. Eğer yanış kullanılacaksa basit
olduğu için bıtırak, sinek, meneğ, şakka yanıışları tercih edilir. Kıl çuvaların
daha büyük tipleri de dokunmaktadır. Bu tür çuvalar da saman taşımada kul-
lanılır. Adına da "Harar" denilir.

Un Çuvalı

Un çuvalarının kıl çuvaların aksine atkılığı ve çözgölüğü yün veya pa-
muktur. İçine yiyecek maddeleri konulan bu çuvalar, deve veya eşeğe yük-
lenerek taşımada da kullanılır. Bu özellik dolayısıyla sağlam ve gösterişli çuval
kullanmaya özen gösterilir. Yaylaya çıkıldığında çuvalın altına yassı bir taş,
üzerine de yük çulu dediğimiz bir örtü konulur. Çadır içinde un çuvalarını
yeri giriş kısmının soludur. Yere serili kilim üzerine konulan minderlere otu-
rulduğunda çuvalar yaslanmak için de kullanılmaktadır. Yüklemede çuvalı
kaldırmaya yardımcı olmak veya bir yerden bir yere taşımak için çuval kenar-
larına kulp adı verilen kolan dikilmiştir. Kulpların uzantısı da çuvalın ağzının
bağlanmasında kullanılabilir.

Un çuvalarının kendine özgü bir yanıış yoktur denilebilir. Diğer dokuma
türlerinde olduğu gibi belli bir kalıp dahilinde yanıışlar tekrar edilmeyebilir.
Çoğunlukla basit ve küçük ebatlı yanıışlar tercih edilir. Bıtırak, sinek, şakka,
meneğ, sığır sidiği yanıışlarını çuval üzerine serpiştirilmiş halde her zaman
görmek mümkündür.

Çul

Yörüklerde ev sergisi olarak çul yerine kilim kullanma geleneği yayıftır. Yer
döşemesinde keçe kullanıldığını belirtmiştik. Buna rağmen sergi için veya eşya
örtüsü için her aile birden fazla çula sahiptir.

Somat

Üzerinde leğen içinde hamur yoğrulur. Saçta pişirilen ekmekler arasına konarak kuruması önlenir. Kurumuş ekmekler elle sulanıp arasına konarak yumuşaması sağlanır ve nihayet yemekler üzerinde yenilir. Türklerin misafiri sevmeleri ve en leziz yemekleri ile sofrada dizmeleri geleneği dikkate alınırsa sofraya için dokunan eşyaya da aynı itinanın gösterilmesi normaldir.

Seccade

İslamiyet'in kabulünden sonra Türk dokuma türleri arasına giren seccade-ler, "farda" tekniği ile dokunur. Yani iki yüzü de aynı görüntülüdür. Genellikle "farda" ve "saksığan" yanırlarını kullanmak tercih edilmiştir.

Heybe

Çobanların içinde yiyecek taşınması, alışveriş merkezlerinden karşılanan ihtiyaçların eve getirilmesi, yerleşim yerine uzak olan pınarlardan alınıp kaplara konulan suyun taşınması gibi pek çok fonksiyonu olan heybeler, bütün Yörüklerde vazgeçilmez bir dokuma türüdür.

Bazılarının ortası yarıktır. Yarık kısmı eşek, at veya devenin semerinin kaşına takılır. Bazı heybelerin bir başka özelliği de hayvanın silkelenmesiyle içindeki eşyaların dökülmemesi için kendinden kitlenebilen bir tertibat konulmasıdır.

Netice

Dokuma sanatı usta-çırak ilişkisi içinde gelişmektedir. Bu durum yanırları bir kalıp halinde hafızalara yerleştirmek suretiyle zamandan kazanmak için gereklidir. Bilinmeyen bir yanırla dokumalarında kullanmazlar. Davarın sağımı, kırkımı, döl alımı, çadırın sökülüp kurulması, yiyecek hazırlama hatta davar otlatma gibi bütün günü meşgul geçen Sarıkeçili kadını bilmediği bir yanırla dokumasına yerleştirmek için zaman bulamaz.

Halk arasında şöyle bir söz vardır: "Heykel yanırlı dokuyacağıma, heykire heykire (hıçkırma hıçkırma) davar gütsedydim de heykel dokumasaydım". Bu ifade, söz konusu yanırla ne kadar zor yapıldığını gösteriyor.

Geçmişten günümüze ülkemiz ve dünya halıcılığının temel kaynağı niteliğinde olan Yörük halıları, Anadolu'nun belirli bölgelerinde belirli dönemlerde belirli isimlerle ön plana çıkarak ülkemizde ve dünyada hak ettikleri yeri ve önemi kazanmışlardır. Bu halılara örnek olarak Kula ve Gördes halılarını örnek verebiliriz. Antalya döşeme altı halıları, günümüzde Yörük halısı olarak isimlendirebileceğimiz halıların temel özelliklerini tümüyle taşımaktadır. Ayvacık, Yörük kilim ve halılarının kalitesine öylesine güven duymaktadır ki 300 yıl garanti vermektedir.

Yağcı Bedir Halıları

Yağcı Bedir halılarının “Sındırgı Yağcı Bedir” ve “Bergama Yağcı Bedir” olmak üzere iki çeşidi vardır. Halılardaki ana renkler koyu mavi ve kırmızıdır. Yağcı Bedir halılarının metrekaresinde 160.000 düğüm vardır.

Antalya Döşeme Altı

Güney illerimizden biri olan Antalya, önemli halı üretim merkezlerimizdendir. Halı bordürlerinde koyungözü, bıçak ucu ve el motifleri dikkati çeker kullanılan her motifin bir adı, bir anlamı vardır. Başak tohumları bolluk bereket, hayat ağacı motifleri ise temizlik, yükseliş, tanrıya ulaşma gibi inançları temsil eder. Antalyada yalnız göçebeler değil, köylüler de dokumacılıkla uğraşırlar. Döşeme altı halıları, Türkiye'nin en çok tanınan ve yüzyıllar boyu motifleri en az değişime uğrayanıdır.

Yunt Dağı Halıları

Manisa merkezin kuzeyinde yer alan Yunt Dağı bölgesindeki, Türkmen ve Yörük aşiretleri tarafından kurulmuş köylerde halı dokumacılığı yapılır. Hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu Yunt Dağı bölgesinde, kendi hayvanlarından elde edilen yapağı ve bitkisel boyalar kullanılarak gerçekleştirilen halı üretimi yüzyıllardır devam etmektedir. Halılar, desenlerine göre yeşilbaş, deveboynu ve düz biçim gibi adlarla anılmaktadır.

Ayvacık (Çanakkale) Halıları

Yörükler, halılarını dokurken, normal olarak günlük yaşamlarından semboller kullanırlar. Örnek olarak özgürlüklerini ifade ettiği için akrep en popüler desendir. Diğer yandan deve ayağı taşımacılığı simgeler. Genel olarak Yörükler çok renkli halılar dokurlar. İlçenin önemli gelir kaynaklarından biri halı dokumacılığıdır. İlçenin özellikle Yörük köylerinde halı ve kilim sanatı, en çarpıcı ve göz alıcı örnekleriyle varlığını sürdürmektedir.

Tekeli Yörüklerinin Halıları

Tekeli Yörüklerinin yaşadığı köylerden özellikle, Barutçu köyünde yapılan dokumalar arasında, günümüze gelebilen örneklerine göre halı ve düz dokuma yaygılar (kilim, cicim, sili, sumak) mevcuttur.

YÖRÜKLERİN NİŞAN VE DÜĞÜN ADETLERİ

Oğlu evlenme çağına gelen Yörük ailesi kendisine uygun bulduğu ailenin kızına dünür giderdi. Eğer olumlu cevap alınırsa kız evinde kahve içilirdi. Dü-nürçüler uygun cevap aldıkları zaman oğlan evi tarafından hazırlanan ve bera-berinde getirdikleri şerbeti içerlerdi, uygun cevap alınıp söz kesildikten sonra beylik ismi altında oğlan tarafından seçilen kadınlar, kız evine giderler ve kıza nişan takarlardı. Nişanlar, elbise altın gümüş gibi ziynet eşyalarıydı. Oğlan ta-rafı kızın elbise, mutfak ve diğer eşyalarını aldıktan sonra kızın akrabalarına da uygun hediyeler alırdı. Bunun ismine yol denirdi.

Kız evinde kına gecesi yapılırdı. Gelinin gideceği gün kız evinde hazırla-nan ve oğlan tarafından önceden kız evine gönderilen çeyizler kapının önüne çıkarılırdı. Kız evinde yüzü alla örtülü olarak çıkarılan gelin ata bildirilirdi. Çeyizler de yükletilip oğlan evine götürülürdü. Oğlan evine götürülen gelinin yollarına sık sık çocuklar tarafından ipler gerilirdi. Bu yollardan çocuklara he-diyeler verilerek geçilirdi.

Gelini, güveyin evi önünde yengeleri attan indirirdi. Gelin attan inmeden önce güveyin yakın akrabalarından biri başına üzüm, şeker, arpa, buğday, para gibi şeyler serperdi. Gelin attan ineceği sırada oğlan babası davet edilir geline hediye verir veya vaat ederdi. Kaynana ve diğer yakınlar da çeşitli hediyeler verirlerdi. Gelin attan indikten sonra güveyinin evine gider çeyiz içinde ay-rılmış olan ve dürrü adı verilen bazı eşyalar davetlilere dağıtıldı. Damada tö-renle elbise giydirilirdi. Güvey elbiseyi giydikten sonra sağdıç adı verilen evli bir kimsenin evine götürülür, vaktin gelişine kadar güveye her türlü şakalar

1981 - Sığırılık Yörük Obası'nda düğün

yapılır, güvey burada izin almadıkça yerinden kalkamaz gülemez ve söz söyleyemezdi. Bundan sonra meclise köyün hocası gelirdi. Güveye gerdeğe ait sıhhi ve dini öğütler verir kendisine hayırlı bir evlilik için dua ederdi. Yatsı namazı kılındıktan sonra güveyi arkadaşları evine götürürlerdi. Evin kapısı önünde hoca tarafından dua okunduktan sonra arkadaşları tarafından vurulan birkaç yumruk arasında güvey eve girerdi.

Ertesi gün kadınlar gelini ziyaret ederler, bu ziyaret esnasında yapılan törene baş bağlama veya duvak açma adı verilir. Bir hafta veya bir ay sonra damat gelinle beraber kayınpederin evine giderek büyüklerin ellerini ve dizlerin öptükten sonra kayınpeder ve kayınvalidesini evine davet ederlerdi. Bu davet günü kayınpeder de ayrıca bir gün için onları davet etmiş olur ki buna el öpme denir.

1960 - Yörük gelin alması

Bugün olduğu gibi 1800’lü yılların sonlarında da Edremit Pazarı çarşamba günleri kurulurdu. Yörenin tüm köylüleri çarşamba günleri Edremit’e gelir malını satar, ihtiyacını alırdı.

Kazdağı’nın 1500 metre yüksekliğinde, Sarıkız Zirvesi’nin eteğinde kıl çadırlardan kurulu Yüksek Oba’nın güzeller güzeli kızı Emine de böyle bir çarşamba günü Edremit pazarına iner ve Zeytinli Köyü’nün yakışıklı delikanlısı Hasan ile göz göze gelir. Sevdalanan iki genç her çarşamba günü buluşurlar. Emine, beş saatlik yoldan getirdiği sütü, peyniri, balı Hasan’a verir; bahçıvan olan Hasan’dan da ihtiyacı olan en güzel sebze ve meyveleri alırdı. Pazar dönüşü birlikte Zeytinli Köyü’ne kadar yürürler. Emine oradan ayrılır ve daha dört saat sürecek olan zahmetli dağ yolundan obasına dönerdi.

Gençler evlenmeye karar verirler. Hasan’ın iç güveysi olarak obaya gitmesi söz konusudur. Onu babasız büyüten annesi, oğlunun mutluluğu uğruna yalnız kalmaya razıdır. Emine’nin ailesi ise bu evliliğe karşı çıkar. Oba, Yörük obasıdır. Emine de Yörük kızı. Aile, Hasan’ın zor doğa şartlarına dayanamayacağını, onun ovalı bir hanım evladı olduğunu düşünür. Fakat gençler birbirlerini çok sevmektedir. Emine ve Hasan’ın gittikçe büyüyen aşkı karşısında aile, töre gereği Hasan’ı sınamaya karar verir. Sınav başarılı olursa Emine’yi istemiş olan obanın gençleri de yiğitlik gösteren Hasan’ı kabulleneceklerdir.

Hasan annesi ile helalleşir, anlaşma gereği 40 okka (yaklaşık 60 kilo) tuz dolu çuvalı sırtlanır ve Emine ile obaya doğru yola çıkarlar. Önlerinde dört saatlik zorlu bir dağ yolu vardır. Bir saat sonra Beyoba Köyü’ne varırlar. Tuz Hasan’ın sırtını yakmaya başlar. İkinci saatte Sütüven Şelalesi’ne ulaşırlar. Yol dere içinde kaybolurken, büvetin içinde taştan taş atlayarak ilerlemek zorunda olan Hasan iyice yorulur. Dizleri titremeye başlayan ve Emine’nin arkasında çabalayan Hasan, terleyen sırtına nüfuz eden tuzun da yakıcı etkisiyle artık dayanamaz hale gelir ve Gökbüvet’e (Hasanboğuldu Göleti) geldiklerinde gücü biter ve dayanılmaz bir acıyla yere düşer.

Emine çaresizlik içinde Hasan’ı yüreklendirmeye çalışır. O, erkeğinin başaracağına ve köye başları dik varacaklarına inanmıştır bir kere. Ancak Hasan ayağa kalkamaz, yalvarır, başka yerlere kaçmayı teklif eder. Emine ise katıdır, ailesine ve obasına söz vermiştir. Hasan’ın yakarışlarına yanıt vermez ve çuvalı sırtladığı gibi, Gökbüvet’in yanından yokuş yukarı yardırarak, obanın yolunu tutar. Hasan ise ardından: “Beni bırakma senin köyüne gelemiyorum, köyüme

de dönmem” diye acı acı haykırır. Emine derenin uğultusuna karşı Hasan’ın umutsuz çığlıklarını hep duyar. Obaya vardığında bile Hasan’ın yakarışları hala kulaklarında çınlar, çok pişman olur ve geri dönmek ister ancak ailesi gece vakti onu ormana bırakmaz. Sabahın ilk ışıkları ile Emine, doğru Gökbüvet’e koşar ama Hasan yoktur. Annesine gider, Edremit’e koşar ancak kimse Hasan’ı görmemiştir.

Bir daha obasına dönmeyen Emine, kulaklarında Hasan’ın onu çağıran sesiyle dere boyunca mecnun gibi dolaşır durur. Günler sonra Hasan’a hediye ettiği çevreyi Gökbüvet’in çılgin suları içinde fark eder.

“Yanına geliyorum Hasan” diyerek bu çevre ile kendini ulu çınara asar. O günden sonra Gökbüvet’in adı Hasanboğuldu, dallarını büvetin suları içine sallandıran Çınarın adı ad Emine Çınarı adı ile anıldı. Bir gün Edremit’e yolumuz düşer ise Sütüven Şelalesinde serinlerken bu hikâyeyi gözünüzde canlandırın, sevmenin en kadar onurlu bir şey olduğunu hatırlayın. ■

ORHAN GAZİ DÖNEMİNDE KOCAELİ BÖLGESİ VE GEBZE'DE KURULAN VAKIFLAR

ULUSLARARASI
Orhan Gazi
VE KOCAELİ TARİHİ-KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU-V

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ORHAN GAZİ
& HISTORY-CULTURE OF KOCAELİ-V

3. BÖLÜM

Tarihler 1329... Osmanlı ile Bizans arasında Palekanon Savaşı gerçekleşir. III. Andrianikos kılıç elinde, Bizans'ın tüm ihtişamını sergileyen kıyafetleriyle savaş meydanına gelir. Karşısında ise yeni yeni kuvvetlenen bir beylik vardır: Osmanlı Beyliği. Orhan Bey ise tüm asaleti ve kararlılığıyla bugünkü Kocaeli ilinin Gebze ile Çayırova bölgesi arasında yer alan Palekanon'da Bizans'a meydan okumaktadır. Ve kılıçlar çekilir. Haçlı ordusu ile Osmanlı ordusu savaşmaya başlar.

Yumuşak huyu ve merhameti ile tanınan, Bursa ve Kocaeli fatihi Orhan Gazi, o gün hiç olmadığı kadar hiddetlidir. Gün var olma veya yok olma gü-nüdür. Göğü solgunlaştıran mavi gözleri ve atının üzerinde uzunca boyu ile dilinde Allah Allah nidası, savaş meydanında soluk soluğa savaşır. Ve Allah'ın yardımı Osmanlı'dan yana olur. Zafer Orhan Bey'indir. Bundan sonra Orhan Bey Orhan Gazi olarak anılacaktır. O zamana kadar küçümsenen bir beylik artık dikkat çekmeye başlamıştır. Çünkü İstanbul'un fethi kolaylaşmış, Bizans'ın Anadolu ile bağlantısı tamamen kesilmiştir. Bu Bizans için şaşılacak bir yenilgidir. Tarihi ipek ve baharat yolunun güzergâhında stratejik önemi olan menzil kasabası Gebze'nin Orhan Gazi tarafından Osmanlı idaresi altına alınmasından sonra bir çok vakıf kurulur ve Gebze bölgesi vakıf medeniyeti ile gelişir.

Kocaeli fatihi Orhan Gazi, mütevazı bir insandı. Fakirleri sever ve âlimlere hürmet ederdi. Son derece dindar, adaletli yönetimi ile tebaasına kendisini sevdirmişti. Bizzat halk içine girer, onlarla dertleşirdi. Hareketlerinde çok hesaplı davranır ve hiç telaş etmezdi. Bu özelliklerini sadece Türkler değil Batılı tarihçiler de tasdik etmiştir. İşte bu şanlı sultan, Kocaeli yarımadasının hem Osmanlı hem de İslam yurdu olmasında büyük emek sarf etmiş. Osmanlı'da vakıf medeniyetinin kurulup yayılmasına öncülük etmiş örnek bir devlet ve vakıf adamıydı.

İslam medeniyetinde vakıf mevzusunun bu kadar gelişmesinin en büyük sebebi Peygamber Efendimizin bizzat kendi kurduğu vakıftandır. Medine'de kendisine ait olan hurma bahçesini vakfedip İslam'ın acil ihtiyaçları için kullanması örnek olmuştur. “İnsanoğlu öldüğü zaman bütün ameller kapanır ancak; sadaka-i cariyeye, ilmi bir eser, hayırlı bir evlat bırakanın amel defteri kapanmaz.” demiş ve böylece insanlara vakıf yolu açılmıştır. Peygamberimizin ardından İslam topraklarında vakıf önemli bir kurum haline gelmiştir. Anadolu'da Selçuklunun izinden giden Osmanlı da tıpkı kendinden evvelki gibi vakfa önem vermiş ve sayıyı arttırmıştır.

Orhan Gazi (1281-1362)

Daha beylik yeni yeni kurulurken, Orhan Gazi zamanında İznik'te yapılan medrese için Orhan Gazi bizzat kendi malvarlığından medreseye vakfetmiştir. Hatta Bursa'da bir zaviyenin vakfiyesinde şu satırlar yer almaktadır:

“Cami ve zaviyenin tamiri için bazı köyler, han, hamam, dükkân, değirmen, bağ ve bostanlar vakıf olmuştur. Fasık kimseler müstesna, mütevellinin müsaadesi olmadıkça, üç günden fazla kalmamak üzere gelen misafirler kabul edilmek ve yine üç günden fazla kalmamak isteyenlere rencide olmamaları için, vakfın şartı söylenerek fazla kalmalarına müsamaha olunmaması şartı konulmuştur.”

Osmanlı sosyal ve ekonomik yapısında vakıfların büyük önemi vardır. Zira vakıflar bu tür ülke sathına yayılmış kurumlar olarak sosyal hayattaki önemli belirleyicilikleri yanında, iktisadi bakımdan da sistemin ayrılmaz bir parçasıydılar. Osmanlı Devleti mali sistemi merkez hazinesi tımar sistemi ve vakıflar üçlüsüne dayalı idi. İslam hukukuna göre vakıflar özel mülke konu olsalar da gördükleri fonksiyon itibarıyla birer kamu kurumu niteliğindedirler. Bu bakımdan vakıflar aynı zamanda sosyal yapının da çok önemli bir belirleyici durumundaydılar. Osmanlı devlet yapısı içinde bazen bir nahiye bazen bir kaza merkezi olarak var olan Gebze kasabası gerek bu hususlardan ileri gelen, gerek önemli bir coğrafi yerde kurulu bulunmasından kaynaklanan sebepleri ile bazı kurumların mevcut olduğu bir yerleşim birimi olmuştur. Bu kurumlar, o düzeydeki bir yerleşim biriminde var olan idari ve adli kurumların dışında vakıf, zaviye, imaret ve kervansaraylardır. Asırlar boyunca varlığını ve işlevini

devam ettiren bu kurumların Gebze'nin sosyal ve ekonomik hayatındaki yeri önemlidir. Gebze'nin henüz fethedilip Osmanlı toprağı olduktan sonra sahip olduğu ilk kurumlardan birisi Sultan Orhan'ın vakfı olan topraklardır. Sultan Orhan'ın kurduğu bu vakfın Gebze'nin bir İslam şehri olmasında etkisi büyüktür. Yine benzer bir şekilde Gebze ikinci kez Çelebi Sultan Mehmet tarafından fethedilince Darıcı karyesi Sultan Mehmed'in Bursa'da kurduğu vakfına bağlanmıştır. Bu dönemde bizzat devlet erkanı tarafından kurulup geliştirilen vakıf müessesinin misalleri olarak Gebze'de Osmanlı dönemi boyunca çok sayıda vakıf kurulmuş veya bazı yerleşim yerleri başka beldelerdeki vakıflara gelir olarak ayrılmışlardır.

Gebze'de Kurulan Sultan Orhan Vakfı

Gebze fethedilince Sultan Orhan Gebze'de kendi kurduğu vakfın karyesi olan Şems köyü ile Gebze şehir bölgesini değiştirmiş, burasını şehirliye temlik etmiştir. Bu arada kurulan Sultan Orhan Vakfına da çeşitli gelir kaynakları ayrılmıştır. Danişment köyü bunlardan birisidir. Ayrıca Tonuzluca (Bugünkü adı ile Gebze Denizli köyü. Yörüklerin yaşadığı Sığırlık Merası da Denizli köyü yakınlarındadır) ve Tuzla Karyeleri (İstanbul'un Tuzla İlçesi 1955 yılına kadar Gebze'ye bağlı bir köydür) bu vakfın karyelerindendi.

Muhasebe kayıtlarına göre Gebze'de kurulu Sultan Orhan Vakfı, 1700 yılında mukataa malları ve cizye gelirlerinden toplam olarak 166.110 akçe geliri ve 166.410 akçe de gideri vardı.

Buna göre vakfın çeşitli yerlerde gelir getiren mukataası vardır. Ayrıca Gayrimüslimlerden alınan cizye gelirlerinin bir kısmı da vakfa gelir olarak bırakılmıştır. Giderlerin ise büyük bir kısmı camide görevli bulunan hizmetliler ile iman, vaiz, hatip vs. görevlilere ayrılmaktadır. Ayrıca camiinin masrafı olan balmumu, kandil yağı ve vakfa ait olan hububatın satılmak üzere mal edilmesi için kiralanan gemilere ödenen navlun-ı şegine giderleri de önemli bir yekünü tutmaktadır. Bunun yanında vakfa yükletilen avaid türünden masraflar ve vakfın çeşitli tamirat giderleri gibi sabit giderler de vakfın tabii masraflarındandır. Bundan başka bir önceki mütevellî döneminde ortaya çıkan mukataa zararı da söz konusu yıl giderleri içindedir.

Kaynak: Doç. Dr. Gülfettin Çelik - 16-19. Yüzyıl Gebze (Sosyo-Ekonomik Bir İnceleme)

İslam hukukundan bir malın, bir servetin sürekli olarak bir amaca yönelik, sırf Allah rızası için zengin kişiler tarafından kurulan ve ihtiyaç içinde bulunan kimselere faydalanmaları için sunulan müesseselerin adıdır vakıf. Yani kişinin kendi mülkünü Allah'ın mülkü olarak tayin etmesi de denilebilir. Günümüz insanları için kolay olmayan fakat geçmişe baktığınızda vakıflar medeniyeti sayılacak kadar hizmete sahip olan bir halkla karşılaşıyoruz.

Şunu da belirtmek gerekir ki önceden mallarını vakfeden kişiye vakıf denir, vakfedilen mala ise mevkuf denilirdi. Fakat zamanla kuruma da vakıf denmiştir. Vakfeden kişide bazı şartlar aranmaktaydı. Bunlardan en önemlisi, bir kimşenin “kamil ehliyet”e sahip olmasıydı. Kamil ehliyetten kasıt, akıllı, buluşa ermiş, reşit ve hür olmasıdır. Borç veya aşırı müsriflik yüzünden malını kullanmaktan alıkonulmamış bulunması da ayrı bir şarttı. Vakfedilecek malın ise dayanıklı, sonradan taşınabilecek olmaması ve vakıf kişiye ait mal olması şartı aranıyordu. Tüm bunlar tam bir gönül rızasını yakalamak ve ileride oluşacak meseleleri engellemek amacıyla ortaya konuluyordu. Bir kimse kendi aklına göre üç beş ağacı vakfedemiyordu. Disiplinli bir sistemle belirleniyordu.

Vakfedilen maldan kimlerin yararlanacağını, gelirin usullerini, vakfın konusu ve gelirlerini ve benzeri hususları, vakfedenin kendi imzasıyla ve dava ile alınan kararlar oluşturulan belgeye vakfiye denmektedir. Vakfiye ile bir nevi prosedür uygulanmış olur. Hukuka dayandırılmış olur. Bu belge günümüz için önemli tarihi bir kaynaktır. Yazılış şekli ise Allah'a hamd ve sena, resulüne salat ve selamdan sonra hayır yapmaya teşvik edici, sadakanın sevabından bahsedici ayet ve hadislerle yer verilir. Bazen konuyu daha cazip hale getirmek ve okuyucuya şevk vermek bakımından ayet ve hadisler şiirlerle desteklenir. Bütün bunlar hem hukuki hem de bir edebi estetik içinde yaşamanın nasıl da mümkün olduğunu gösterir değil mi? Yapılan her işte bir estetik duruş sergilenmesi belki de medeniyetimizin temel taşlarından.

İslamiyet'in Yayılmasında Vakıf Medeniyetinin Önemi

İslam medeniyetinde vakıf mevzusunun bu kadar gelişmesinin en büyük sebebi Peygamber Efendimizin bizzat kendi kurduğu vakıftandır. Medine'de kendisine ait olan hurma bahçesini vakfedip gelirini de İslam'ın acil ihtiyaçları için kullanması örnek olmuştur. “İnsanoğlu öldüğü zaman bütün ameller kapanır ancak sadaka-i cariye, ilmi bir eser, hayırlı bir evlat bırakanın amel defteri kapanmaz.” demiş ve böylece insanlara vakıf yolu açılmıştır.

Peygamberimizin ardından İslam topraklarında vakıf önemli bir kurum haline gelmiştir. Anadolu'da Selçuklunun izinden giden Osmanlı da tıpkı kendinden evvelki gibi vakfa önem vermiş ve sayıyı artırmıştır.

Vakıfların hepsini anlatmak mümkün olmadığından, gelin birkaçını inceleyip bu ince fikrin şahidi olalım.

Yıldırım Bayezid'in Bursada yaptırdığı Dar'ul Hayr, hastane, tekke, cami ve iki medrese bulunmaktadır. Bütün bu kurumların ihtiyacını giderebilecek genişlikte vakıfları da tayin etmeyi ihmal etmedi.

Fatih, zapt ettiği ülkelerde ve bilhassa İstanbul'da, ümeraya, askere ve devlet adamlarına ganimet hissesini dağıttıktan sonra, kendisine isabet eden emlak-tan hiçbirini almayarak hepsini vakfetmek suretiyle millete mal etmiştir.

Tarihi bir belgede geçen şu ifade ne kadar da güzel anlatır durumu:

“Osmanlı Devleti sınırları içinde vakıflar sayesinde bir adam vakıf bir evde doğar, vakıf beşikte büyür, vakıf beşikte uyur, vakıf mallarından yer ve içer, vakıf kitaplarından okur, vakıf bir medresede hocalık yapar, vakıf idaresinden ücretini alır. Öldüğü zaman vakıf bir tabuta konur ve vakıf bir mezarlığa gömülürdü.”

Vakıf sistemi hem Osmanlıların iskân siyasetini kolaylaştırıyor, hem de fethedilen yerlerde İslam'ın yayılmasını sağlıyordu. Bu çok mühimdir. Gittiği hiçbir yerde sömürgecilik yapmayan bir imparatorluk, halkı kendine bağlamak için halkına hayırla bağlanıyor, sömürmekten değil hizmetten yana politika sergiliyordu.

Peki, hangi durumlarda hizmet için vakıflar kurulduğunu hiç düşünmüş müydünüz? O kadar teferruatlı bir liste karşılıyor ki bizi. En mühimlerini söyleyecek olursak: fakirlere, dullara, öksüzlere, borçlulara para yardımı yapmak, öğrencilere elbise ve yemek vermek, evlenecek genç kızlara çeyiz hazırlamak gibi her günün ihtiyaçları yanı sıra efendileri azarlamasın diye kase ve bardak gibi kap kakak kıran hizmetçilere verilmek üzere para vakfı yapan hayır severler... Yalnızca bunlar değil elbette. Divitinde mürekkep kalmayanların divitlerine mürekkep koymaları için kurulan mürekkep vakfı, mumu tükenen öğrencilere mum temin etmek için kurulan vakıflar bulunmaktaydı.

Halka meyve ve sebze verilmesi çalışamayacak derecede yaşlanan kayıkçı ve hamalların bakımı için vakıf tesis edilmesi, çocukların emzirilmesi gayesiyle kurulan vakıflar, şehirlerdeki yol ve sokakların temiz tutulması için arkalarında kül ile caddedeki tükürük ve balgam gibi insanı tiksindiren şeylerin üzerini kapatmak gayesiyle dolaşanlar, oyuncağı bulunmadığı için arkadaşlarıyla oynayamayan çocuklara oyuncak alınmasıyla ilgili vakıfları tesis edip meydana getiren hayırseverlerin yaptıkları bu kadar da değildir. Selçuk Hatun gibi bıraktığı vakıf bahçe ve tarlaya her yıl muhtelif cinsten yüz meyve ağacının dikilmesini şart koşanlar da vardı. Yeni Camii’de duran leylekler için yılda yüz kuruş yem parası vakfedilmiştir. Beykoz’daki tekkede çalışan esirlerin (köle ve cariye) münasipleriyle evlendirilmesi şart koşulmuştur. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki Osmanlı dünyasında vakıfların yardım elini uzatmadığı bir saha bulmak mümkün değildir.

Bu hassasiyet bu teferruat şimdilerde aile içinde dahi yoktur. Günümüzde kardeşin kardeşe yapmadığını, yalnızca din kardeşliği adına, vakıf kat kat ya-bancılara yapıyor.

Diğer hassas kurumlardan birisi ise zaviyelerdir. Kelime anlamı toplamak iken, yaşamda herhangi bir tarikata mensup dervişlerin, bir şeyhin idaresinde topluca yaşayıp, gelip geçen yolculara bedava yiyecek, içecek ve yatacak yer sağlayan, yerleşme merkezlerinde veya yol üzerindeki bina ya da binalara verilen isim olmuştur. 15. asırdan itibaren şehir, kasaba ve köylerdeki küçük tek-kelerle, geçit, derbent ve yol üzerinde bulunan misafirhaneler için de zaviye kelimesi kullanılmaya başlamıştır.

Bu zaviyelerdeki dervişlerin yetiştiği yere ise tekke denilmekteydi. Tasavvuf düşüncesi işlenir, eğitimi verilirdi. Bu tekke ve zaviyeler Anadolu’nun Türkleş-mesinde önemli rol oynamıştır.

Elbette ki sadece Türkleşmesinde değil İslamlaşmasını da sağlamışlardır. Bu tekke ve zaviyeler propaganda ya da misyonerlikle değil bizzat yaşayarak ve karşılık beklemeden hizmet ederek insanlara güzel ahlakı İslam’ı anlatmıştır. Anadolu’nun her tarafında Dedeköy, Erenköy, Tekkeköy, Tekkedere, Tekkekar-yesi, Tekkeviran gibi yüzlerce köy ismi, birçok yerin şeyh tarafından kuruldu-ğunu veya tekkenin o civarda güçlü ve tesirli bir kuruluş olduğunu gösterir. Tekke ve zaviyeler, o devrin mektebidir, hastanesidir, moral kaynağıdır, dinlen-me kampıdır, edebiyat ve fikir ocağıdır.

Yerleşim olarak sarp iki dağın arasına yol kesicilerin eşkıyaların olabileceği yerlere kuruluyorlardı. Böylelikle asayiş de sağlanmış oluyordu. Devlet, tekkeyi kuracak olan zâta küçük bir toprak verirdi. Şeyh ve çevresindeki dervişler bu toprağı eker, işler tekkenin geçimini sağlardı. Yani devletten aylık akçe alımı yoktu. Yanlış lanse edilen, ehli keyf şeyh görüntüsü bu zâtların ve tekke anlayışının çok uzağındadır.

İlk kuruluş yıllarında tekkeler şeyhlerin belirlediği alanlara kurulurdu. Böylece insanların maneviyat ihtiyacına göre yer belirlenmiş olur, Kur'an tavsiyesi hikmet ve güzel sözle dine davet etmiş oluyorlardı.

Sarp yerlere kurulmalarıyla eşkıyanın düşmanın önüne geçiliyor, kervanlara yağmurlu günlerde sığınak oluyorlardı.

Çok geniş coğrafi sınırlara sahip olan Osmanlı Devleti, uzaklık sebebiyle otoritesini kaybedebiliyor ve isyanlar çıkabiliyordu. İşte bu isyanlarda halkın galeyana gelmesini engelleyen, onları dağılmaya değil bir olmaya davet eden bu muhterem tekke insanlarıydı. Ayrıca Osmanlı zabıta despotluğu koymak yerine, isyan çıkan bölgede tekke açılmasını sağlıyordu.

Avrupa'nın 18. yy sonuna kadar, içine şeytan girmiş denilerek yakılan meczupların, ruh ve sinir hastalarının tedavisi, Osmanlı'da bu tekke ve zaviyelerde yapılıyordu. Tedavi sürecinde dua, sevgi ve ilginin yanı sıra musiki de uygulanıyordu.

Görülüyor ki her konuda zirveye ulaşan Selçuklu ve Osmanlı Devletleri, hakikaten Çanakkale'deki ayağında çarık, üzerinde yamalı elbisyle yarı aç cep-hede canını veren asker arasında sıkı bir bağ vardır. Kardeşlik, birlik, vatan ve millet duygularını en güzel şekilde almış olan, zabıtalarla değil dervişlerle terbiye olan halk, gün gelir en zor koşulda öğrendiğini hayata geçirmesini de bilir.

Kaynak: İKTAV Belgesel Yayıncılık tarafından kültür hizmeti olarak hazırlanan, yönetmenliği İsmail Kahraman tarafından yapılan, Yavuz Sultan Selim Han'nın Hocası Abdullah Halife belgeseli araştırma ve senaryo metninden alınmıştır.

OSMANLI DEVLETİ'NDE VAKIF SİSTEMİ

Şahısların ya da kurumların maddi varlıklarını insanların yararına dini ve sosyal hizmetlere tahsis etmesine vakıf adı verilmektedir. Osmanlı Devleti'nde başta padişahlar olmak üzere birçok varlıklı kişiler ve devlet adamları çeşitli vakıflar kurarak İslam dininin gerektirdiği yardımlaşmayı sağlamışlardır. Kurulan bu vakıflar sayesinde Osmanlı Devleti sosyal, kültürel, ekonomik ve sağlık alanlarında harcamalar yapmamıştır. Vakıflar sayesinde bu hizmetlerin yürütülmesi sağlanmıştır.

Osmanlı Devleti'ndeki vakıfların çalışmaları kısaca şu şekilde özetlenebilir:

1. Kurulan vakıflar sayesinde birçok yoksul ve yardıma muhtaç kişilerin ihtiyaçları karşılanarak toplumsal barış ve dayanışma sağlanmıştır.
2. Vakıflar aracılığı ile Darüşşifa ve akıl hastaneleri kurulmuş, halkın sağlık sorunlarının çözülmesine önem gösterilmiştir.
3. Eğitim ve kültür faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi sağlanmıştır.
4. Vakıflar tarafından kurulan kervansaraylar sayesinde ticari faaliyetlerin gelişmesi sağlanmıştır.
5. Ülkenin bayındırlık faaliyetleri; mektepler, camiler, hamamlar, yollar, köprü ve kanallar vb. tesislerin kurulması sağlanmıştır.
6. Vakıflar aracılığı ile fethedilen yerlere Türkler yerleştirilmiş ve bölgenin Türkleşmesini sağlamak amacıyla faaliyetlerde bulunulmuştur.
7. Askeri alanda gereksinim duyulan kale, donanma, top yapımı vb. hizmetlerin yapılması sağlanmıştır.
8. Fethedilen bölgelerin canlandırılması için faaliyetlerde bulunulmuş, şehirler ve kasabaların büyümesi sağlanmıştır.

16'ıncı yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nin her alanında bozulmalar ve aksaklıklar görülmeye başlanmıştır. Bu aksaklıklardan vakıf sistemi de etkilenmiş ve bozulmalar görülmüştür. I. Mahmud döneminde Evkaf nezareti kurularak bütün vakıflar devletin denetimi altına girmiştir.

Orhan Gazi'nin Tuğrası

Sultan Orhan Gazi, Osmanlı Devleti'nin ikinci padişahıdır. 1326 ile 1362 yılları arasında sultanlık yapmıştır. Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Gazi ve Malhun Hatun'un oğludur. Babası Osman Gazi'nin vefatı üzerine 1324'te bey olmuştur. Sultan Orhan Gazi'ye dinin kahramanı manasına gelen Şücaeddin lakabı verilmiştir.

Orhan Gazi daha 15 yaşında iken harplere iştirak etmiş ve hayatının büyük bir kısmı harp meydanlarında geçmiştir. Babasından 16.000 kilometre kare olarak teslim aldığı toprakları, 95.000 kilometre kareye çıkarmıştır. Orhan Gazi bir devlet reisi sıfatı ile harplerde bizzat ordularının başında daima bulunmuştur. Orhan Gazi, Osmanlı devletinin muntazam bir idare sistemine bağlanması lüzumunu görmüş bir devlet adamıdır. Müslüman Türkler Avrupa'ya ilk defa Orhan Bey zamanında geçmişlerdir. Kocaeli, Düzce, Sakarya, Gebze ve Çayırova bölgesi başta olmak üzere İstanbul'un Anadolu yakası tamamen Sultan Orhan Gazi zamanında Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Yeni fethedilen Hristiyan topraklarında yaşayan yerli Hristiyan halkın Osmanlı hayranlığı, yeni fetihleri de kolaylaştırmıştır. Orhan Gazi'nin hükümdarlığı döneminde yeni bir strateji ortaya çıkmıştır. Bu strateji Bizans'a yardım etme adı altında Rumeli'ye Osmanlı askeri gönderilmesi ile başlayıp Osmanlıların ve Türklerin Rumeli'de toprak edinip şehirlere de yerleşmesi sonucunda orta Avrupa'ya ve Viyana'ya uzanacak olan Osmanlı fetihler sürecinin başlamasına vesile olmuştur. Bazı tarihi kaynaklara göre bu başarının sonucu olarak 1353'te Çimpe Kalesi İzmit'de sancak beyliği de yapan Gazi Süleyman Bey'e

Bizanslılar tarafından bir askeri üs olarak verilmiştir. Süleyman Bey buraya ve civarına askerlerinin ailelerini ve göçmen Türkmenleri yerleştirmeye başlamıştır ve bu Çimpe Kalesi Osmanlıların Avrupada ilk köprü başı noktası olmuştur.

Yeniden İnşa Edilen Gelibolu

Sultan Orhan Gazi'nin oğlu İzmit sancak beyi Süleyman Paşa ordusu ile Çanakkale Boğazı'nı geçerek, Bursa, Bilecik ve İzmit gibi Anadolu şehirlerinden getirdiği Türkmen göçmenleri deprem sonucu harabe olan Gelibolu başta olmak üzere Rumeli'nin birçok yerine yerleştirmiştir. Deprem sonucu yıkılan ve yerli halkı başka yerlere göç eden Gelibolu'da şehirdeki binalar Rumeli'ye yerleşen Türkler tarafından birkaç ay içinde yaşanacak şekilde onarılarak surları yeniden inşa edilmiş ve Gelibolu nüfusunun hepsi Türk olan bir Müslüman kente dönüştürülmüştür.

Bizans imparatoru resmen Süleyman Paşadan Gelibolu'ya yerleştirdiği bütün Türklerle birlikte çekilmesini istemiştir. Ancak Süleyman Paşa cevap olarak buraya Türklerin Allah'ın inayeti ile geldiklerini; geldiklerinde şehrin terkedilmiş olduğunu; burada oturan hiçbir kimsenin evinden zorla atılmadığını ve bu şehri terk etmenin Allah'ın inayetini reddetme olacağını bildirerek tarihi bir cevap vermiştir. Osmanlı'nın gelişip büyümesinde Gelibolu'nun sağladığı askeri üssün önemi çok büyüktür.

İzmit'in İlk Sancak Beyi: Süleyman Bey

Osmanlılar, Avrupa toprağı olan Trakya'da Bizans şehirlerini birer birer zapt etmeye başlamışlardır. Çimpe Kalesi ve Gelibolu şehrinden fetihlere başlayan Osmanlı, Bolayır, Keşan ve Tekirdağı 1354'te fethetmiştir. Bunun yanında fethedilen toprakları korumak amacıyla Rumeli'de geniş bir iskân politikası uygulanmış ve Anadolu'dan Trakya'ya Türk göçmenler getirilip yeni fethedilen yerlere iskan edilmiştir.

Rumeli'deki Osmanlı topraklarında beylerbeyliği görevi yapan Sultan Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa, Çorluda bir süre avı sırasında atından düşerek feci şekilde ölmesi Sultan Orhan Gazi'yi üzerek hastalanmasına sebep olmuştur. İzmit'in ilk sancak beyi de olan Süleyman Bey Bolayır'a defnedilmiştir. Süleyman Beyin ölümü ile 1359-1362 arasında Sultan Orhan Gazi, gelecekte Kosova fatihi şehit sultan Murad-ı Hüdavendigar adını alacak oğlu 1. Murat'ı

Rumeli'deki Osmanlı ordularını komuta etmek üzere beylerbeyi olarak görevlendirmiştir. Sultan Orhan Gazi döneminde Osmanlılar 1361'de Dimetoka'yı feth ederek bir süre Osmanlı'ya başkent bile yapmışlar. 1362'de Sultan Orhan Gazi öldüğünde Osmanlı orduları Edirne kapılarına dayanmıştır. O yıl bu şehir de Osmanlıların eline geçmiştir.

Orhan Gazi'nin Başarısı

Orhan Gazi, Osmanlı Beyliği'ni yeni yasalar ve düzenlemeler sayesinde devlet yapmıştır. İlk kez vezirlik teşkilatı kurulmuştur. İlk kadı ve subaşı atamaları bu dönemde yapılmıştır. Sancaklara kadılar gönderilmiştir. Divan örgütü kurulmuştur. Vakıf sistemi, adli teşkilat kurulmuştur. Yaya ve müsellemler olarak ilk düzenli Osmanlı ordusu kurulmuştur. İlk donanma çalışmaları yapılmıştır ve Osmanlı Devleti gücüne güç katmıştır.

Orhan Gazi; mavi gözlü, sarışın, beyaz tenli, geniş göğüslü, iri yapılı bir insandı. Kulağında siyah bir beni vardı. Halk tarafından oldukça sevilirdi. Sık sık halkın arasına karışıp onların dertlerini dinlerdi. Davranışları dengeli ve kararlı idi. Daima tedbirli davranırdı. Güzel huylu ve iyi ahlaklı bir devlet adamı olarak diğer devlet adamlarına örnek olurdu.

Orhan Gazi, ömrünün son yıllarında elini devlet idaresi ve dünya işlerinden çekerek kendini ibadete verip Osmanlı Devleti'nin idaresini, geleceğin Bal-kan ve Kosova fatihi şehit Sultan Murad-ı Hüdavendigar'ı olacak oğlu 1. Mu-rat'a bırakarak Bursa'da inzivaya çekilmiştir. Gebze fatihi Orhan Gazi'nin ölüm nedeni ve yılı hakkında tarihçiler arasında ihtilaf bulunmaktadır. Zamanının tarihçisi olan Aşıkpaşazade, Orhan Bey'in İzmit sancak beyi de olan Avrupa fatihi oğlu Süleyman Bey'le aynı yılda, 1358'de öldüğünü yazmaktadır. Sultan Orhan Gazi'nin mezarı Bursa'da, Gümüşlü Kümbet'te babasının türbesindedir.

Kaynak: İKTAV Belgesel Yayıncılık tarafından kültür hizmeti olarak hazırlanan, yönetmenliği İsmail Kahraman tarafından yapılan, Hünkar Çayırın'dan Çayıröva'ya belgeseli araştırma ve senaryo metninden alınmıştır.

Osmanlı'dan Cumhuriyete Gebze'nin kentleşme sürecine baktığımızda Gebze'de kurulan vakıfların bölgeye çok büyük katkısı olduğunu görüyoruz. Osmanlı arşiv belgeleri incelendiğinde Gebze bölgesi adeta bir vakıf şehri. Birçok vakfın Gebze'de hayır hizmeti yaptığını Gebze'nin bugünlere gelmesinde önemli rol olduğu ortaya çıkmakta.

Gebze bölgesi, Orhan Gazi tarafından fethedilmişti. Osmanlı ile Bizans arasında geçen ve Maltepe savaşları olarak bilinen Palekanon Savaşı'nın bazı tarihi kaynaklarda Çayırova ile Gebze Eskihisar arasındaki bölgede gerçekleştiği, Eskihisar Kalesi'nin fethedilerek bölgenin Osmanlı toprağına katıldığı bilinmektedir.

Orhan Gazi'nin bölgeyi fethetmesinden sonra Türk-İslam medeniyeti bölgede hızla gelişmeye başlamış, öncelikle Sığırılık Merası vakıf haline getirilerek Yörüklerin yerleşimine açılmıştır. Bölgede ilk kez Türkleşme, Sığırılık Merası Yörükleriyle başlamıştır. Sığırılık Merası'nın daha sonra bir hanım sultan tarafından vakıf haline getirildiği, bu bölgenin tümüyle vakıf malı olduğu bilinmektedir.

Buradan Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkililerini göreve davet etmek istiyorum. Gebze'nin fethinden sonra kurulan Vakıflardan birisi Sığırılık Merası Vakfıdır. Başta Sığırılık Merası olmak üzere Orhan Gazi tarafından bölgede kurulan vakıflar araştırılmalı, Gebze Bölgesinde kurulan Tüm Osmanlı Vakıfları'nın malları tek tek tespit edilerek aslına uygun hale getirilmelidir.

Gebze Bölgesi'nin ilk yerleşimcileri Sığırılık Merası Yörükleri olduğu bilinmekte ama bu konuda maalesef ciddi bir araştırma yapılamamıştır. Bazı tarihi kaynaklarda bugün Antalya'nın önemli turizm kentlerinden birisi olan Gebze bölgesinin, Gebze'den giden Yörükler tarafından kurulduğu bilinmektedir. Bu konuda sürekli araştırmalar ve çalışmalar yapmakta, kamuoyunu bilgilendirerek Sığırılık Merası'ndaki Yörüklerin hak ve hukukunu aramaktayız.

Oğuz Boyları Konfederasyonu Başkanı sayın Mehmet Özer Beyin bize aktardığı, Gebze Sığırılık Merası Yörüklerinin Orhan Gazi tarafından bu bölgeye nasıl getirildiğiyle ilgili tarihi bir bilgiyi buradan sizlerle paylaşıyorum. Sığırılık merasındaki vakıf arazileri başta olmak üzere Gebze bölgesindeki tüm vakıf mallarının işgalden kurtarılıp asıl amacına hizmet eder hale getirilmesini ilgili ve yetkililerden bekliyoruz.

Yörüklerin Kocaeli'ye Gelmelerinin Tarihçesi

1326 yılında Sultan Orhan döneminde Bursa alınır ve Osmanlı'nın başkenti yapılır. Bursa'nın alınmasından sonra Sultan Orhan kurmaylarını toplar ve hedef gösterir: İzmit ve çevresi alınmalı ve İstanbul'a yaklaşılmalıdır. Toplantıda bulunanlar daha sonra Gemlik'ten İzmit Körfezi'ne kadar tüm şehirleri fethederek Marmara Körfezi'nin Osmanlı'nın olduğu mesajını verir. Öbür taraftan Akçakoca, Kocaeli, Sapanca, Adapazarı, Karasu, Kocaali, Kefken, Kandıra ve Kaynarca'da fethedilmiştir. Kara Abdurrahman tarafından Pendik ve Kartal'a kadar bölge fethedilerek İzmit çevresi Müslüman Türkler tarafından sarılır. Hatta Akçakocaoğlu, İlyas Bey'i Gebze ve civarına gönderir ve Oğlu İlyas'ta buraları Osmanlı topraklarına katar.

Kısaca 1326'dan 1340 yıllarına kadar bu fethedilen yerlere Türkler, Oğuzların kayı boyu olan Türkmenler yerleşmeye başlar. İlk yerleşimler Mollafenari, Karamürsel, Akçat, Halıdere, Ulaşlı Örcün Köyü, Suadiye, Arman, Akçakese Kaynarca, Kaymas ve Kandıra gibi yerlere olur.

Fetih sırası İzmit'e geldi. İzmit'in fethi de tarih kitaplarında 1332 veya 1336 olarak yazmaktadır. Kocaeli yarımadası dediğimiz bölgenin Türkmenleşmesi böylece tamamlanmış olur. Tabii bu arada Taşköprü ve civarı bölgelerde fethedilmiş olur.

O gün Türkmen Yörük boyları olan ilk yerleşimciler, daha sonra Ermeni ve Rumların yerleşik Türkmenlere sebze ve meyvecilik yaptıkları Osmanlı Pa-yitahtına götürdükleri için sizler, "Osmanlı'nın manavsınız" demişlerdir. Bu yüzden bu halk manav ismiyle anılır olmuştur.

Daha sonra Ege, Akdeniz ve Marmara Orta Anadolu Bölgesi'nden gelen Oğuz Türkmen aşiretleri, bugün Yörük olarak tanımladığımız bu insanlar, Gebze civarı özellikle Sığırlık, Çenedağı, Derince, Hereke, Kandıra, Kefken, Babalı, Kaynarca, Denizli Köyü, Karasu, Akçakoca, Şile, Ağva, Bağıranlı, yani kısaca sahil kesimlerine yerleştiler. Önceden gelen Yörükler, manavlarla bir ve beraber oldular. Tabi ki bu arada 1877-1878 Osmanlı-Rus harbi sonunda, Kocaeli özellikle Balkanlardan çok miktarda göç aldı.

Kaynak: 9 Şubat 2018 Belgeselcinin Not Defteri - İsmail Kahraman - Gebze Gazetesi Arşivi www.gebzegazetesi.com

Tarihler 1978 yılı... Gebze Köseler köyünden yola çıkmış, bir bahar günü yemyeşil ağaçlar, enva-i çeşit çiçekler arasından kuş sesleri eşliğinde Sığırılık merasına doğru yola çıktık. Yörük Obasını ilk kez görmenin heyecanını yaşıyacağız. Uzun bir yolculuktan sonra ağaçlar altında, kıl çadırlar içerisinde Yörük Obasına geliyoruz. Yörükler, çocuklarıyla birlikte kıl çadırlar içerisinde hayatlarını sürdürüyorlar. Çadırın tam ortasında Ocak yanıyor, çadırın tepesi açık Ocağın etrafında mutfak malzemeleri...

1965 yılında Sığırılık merasındaki Yörük Ali Şahin'in aile fotoğrafı çadıra dayanmış, yataklar çadır ortasında, dantele gibi işlenmiş kilimler üzerinde oturuyoruz. Taptaze sıcak süt geliyor. Sütle birlikte Yörük tandırında pişmiş ekmek ve keçi peynirini afiyetle yiyoruz. Çadırın etrafında koyun keçi büyükbaş hayvan sürüleri, atlar cins kangal köpekleri, asırlık ağaçlar altında oynayan çocuklar. Çok sayıda Yörük çadırı Sığırılık merasının değişik bölgelerine serpilmiş çok sayıda Yörük burada hayatlarını sürdürüyor.

Aradan yıllar geçti. Gazeteci ve belgeselci olarak bu kez Sığırılık merasına gittiğimde Çadırların bir çoğunun yerinden yeller esiyordu. Hayvan sürüleri azalmış, çocuk sesleri neredeyse yok denilecek kadar az. Sığırılık merası ve Yörük obası boşalmış. Ancak sayıları az da olsa bugün Türkiye'de yaz kış dağda yaşayan Yörükler, Gebze bölgesinde duruyor. Yörüklerin sesi olduk. Onların feryadını ve devletten isteklerini gazeteci olarak dile getirmelerine aracı olduk. Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a mektuplar yazdık. Belgesel çekimleri yaptık. Haber ve makaleler kaleme aldık, konuyu Kocaeli Milletvekili değerli dostum

Zeki Aygün Bey'e ilettim. Zeki Bey ile birlikte Büyükşehir Belediyesi'ne ait uçakla Sığırlık Merası üzerinden uçtuk, Sığırlık merasıyla ilgili Milletvekili Aygüne bilgi verdim. Aslen kendisi de Antalya Yörüğü olan Kocaeli Valisi Sayın Ercan Topaca'ya konuyu aktardım. Kocaeli Kent konseyi Başkanımız Sayın Dr. İbrahim Kahraman Bey, Yörüklerin sorununu Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın İbrahim Karaosmanoğlu'na iletti. Sayın Karaosmanoğlu Ramazan öncesi Türkiye'nin son Yörük Obası Sığırlık Merası'na gitti. "Bu bölgeyi ilk kez görüyor, Yörüklerin ilk kez burada yaşadığına şahit oluyorum." dedi. İftar programı organize edilmesi için ilgililere talimat verdi. Tarihi bir iftar programı organize edilip son Yörük Obası Sığırlık Merası'nda muhteşem bir iftar organizasyonu gerçekleşti.

Kültür ve medeniyet, devlet ve milletlerin temelidir. Kültürü olmayan hiçbir devlet ve milletin ebedi olması mümkün değildir. Yörükler Anadolu'nun asli unsurlarıdır. 700 yıldan beri Gebze'nin sahipleridir. Bugün yaz-kış Sığırlık merasında hayat sürdüren Yörükler var. Geçmişte buralar askeri atış bölgesiydi. Askeri atışlarda ki kazalarda dört Yörük top mermileri sonucu öldüler. Onlar Sığırlık merası ve son obalarını terk etmek istemiyorlar. Son oba yok olmasın, son Yörükler Sığırlık Merası'nı terk etmesin, kültür ve medeniyetimiz yok olup gitmesin.

Orhan Gazi ve Fatih'in Hatırası Sığırlık Merası Yörükleri

Gebze Denizli Köyü Sığırlık Merası'nda yüzlerce yıldır yaşayan ve bizzat Orhan Gazi ve Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yerleştirilen sığırlık merasındaki Yörükler burada hayvancılık yapan yaz-kış sığırlık merasında bulunan Yörüklerle ilgili 35 yıldır araştırma yapan, bilgi ve belge toplayan gazeteci ve belgeselci olarak, Yörüklerin buradan çıkartılması için çalışmalar yaşanırken çok önemli bilgi ve belgelere de ulaşmış durumdayız.

Konuyla ilgili araştırma yazılarımızı ve TV programlarımızı sürdürürken olayı araştırmak ve Yörükler üzerindeki baskıyı durdurmak için Cumhurbaşkanlığı makamına dilekçe yazarak Devlet Denetleme Kurumu'nun bölgede inceleme ve araştırma yapmasını kamuoyu adına istedik.

Cumhurbaşkanına sığırlık merasıyla ilgili yazdığımız dilekçeyi bu bildirimizde sizlerle paylaşıyorum:

CUMHURBAŞKANLIĞI MAKAMINA

Ankara

Konu: Cumhurbaşkanının Gebze'de Orhan Gazi ve Fatih Sultan Mehmet tarafından yerleştirilen Yörüklerle sahip çıkması hakkında.

Türkiye'nin sanayi kentlerinden birisi olan Kocaeli'nin Gebze ilçesi, kültür tarihimizin de merkezi konumundadır. Osmanlı döneminde Palekanon Savaşı olarak bilinen savaş, Gebze bölgesinde yapılmış, İstanbul'un fethi kuşatmalarında Gebze askeri ve lojistik merkez olarak kullanılmış. Bu çerçevede gerek sultan Orhan Gazi ve gerekse Fatih Sultan Mehmet Han Gebze bölgesinde Yörük ve Manav Türkmen köyleri oluşturarak askeri karargah merkezi olan Çayirova Hünkar bölgesindeki askerlerin ihtiyaçlarını karşılatmıştır.

Adı bizzat Fatih Sultan Mehmed han tarafından konan Gebze'nin Sığırlık Merası'ndan Fatih Sultan Mehmet tarafından yerleştirilen Yörükler mevcudiyetlerini halen korumaktalar. Ancak son 35 yılda yaz-kış Sığırlık Merası'nda çadırlarda yaşayan Yörükler gerek Orman Bakanlığı ve gerekse bölgenin bir kısmının askeri alan ilan edilmesi yüzünden bölgeden uzaklaştırılmıştı. Yörüklerin sayıları giderek burada azalmıştır.

Kurtköy Havalimanının hava trafiğine açılmasından dolayı bölge askeri top atışları sahasından çıkartılmış, Orman Bakanlığı ile Genel Kurmay Başkanlığı bölge üzerinde halen mahkemelik konumundadır.

3. boğaz köprüsünün güzergâhının bölgeye yakın yerlerden geçiyor olması rantçıların dikkatini bölge üzerinde yoğunlaştırmıştır. Çeşitli bahanelerle bizzat Fatih Sultan Mehmed tarafından kurulan Sığırlık bölgesindeki Yörükler alanı yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Halen Sığırlık merasında yaz-kış yaşayan çok az sayıda Yörük, Su ve Orman Bakanlığı'nın baskısı sonucu çıkartılmaya çalışılmakta, hatta Orman Bölge Müdürlüğü tarafından mahkemeye verilerek 550 yıllık Yörük varlığı mahkeme ile yok edilmek istenmektedir.

Bu konuda Gebze bölgesinde 35 yıllık gazetecilik yapan dünyanın 75 ülkesinde Devr-i Alem belgesel programları çekerek tarih ve kültür belgeselciliği yapan araştırmacı-gazeteci ve belgesel yönetmeni olarak Sığırlık Merası'ndaki Yörük kültürünün yaşatılması için bugüne kadar bir çok araştırma yazısı ve belgesel TV programları çekerek yetkili ve ilgililerin dikkatini çekmeye çalıştım. Ve halen de çalışmaya devam ediyoruz.

Devletimizin en yüksek temsilcisi olan özellikle kültür ve tarihi değerlere büyük önem veren siz değerli Cumhurbaşkanımız sayın Abdullah Gül Beyefendiden Orhangazi ve Fatih Sultan Mehmed'in çok özel hatırası olan Gebze Sığırlık bölgesindeki Yörüklerin burada korunması, Kültür Bakanlığı'nın desteği ile yerli ve yabancı turizme açılacak bir Yörük obasının kurulması, Devlet Denetleme Kurulu başta olmak üzere ilgili ve yetkililerin bölgedeki rant vurgununun önlemesi için inceleme ve araştırma yapmasını Gebze kamuoyu ve özellikle Gebze Sığırlık merasındaki Yörükler adına istiyor ve arzu ediyoruz.

Kendisi de önemli bir kültür adamı olan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterimiz Sayın Mustafa İsen Bey'in özellikle Gebze Sığırlık merasındaki Yörüklerle sahip çıkılmasıyla ilgili özel çalışma ve araştırma yapmak üzere sayın Genel Sekreter Mustafa İsen Bey'in inceleme yapmak üzere bölgeye gelmesini arzu etmekteyiz.

Sayın Cumhurbaşkanım, Gebze İstanbul'un fethinden sonra 1454 yılında bizzat Fatih Sultan Mehmed Han tarafından 150 akçelik kaza merkezi yapılmıştı. 3 Mayıs 1481'de Fatih Sultan Mehmed Han, Gebze'de Hünkâr Çayırı'nda vefat etmişti. Gerek İstanbul'un fethi ve gerekse Fatih'in ebedi âleme göç ettiği yer olan Gebze'de Fatih'ten kalma yaşayan tek hatıra olan Türkiye'de de sadece Gebze Sığırlık Merası'nda yaz-kış yaşamakta olan Yörüklerle sahip çıkılması noktasında Türkiye Cumhuriyeti devleti ilgi ve yetkili kurumlarına bizzat yüksek makamınız tarafından talimat verilmesini emir ve müsaadelerinize arz ediyor, başarı dileklerimizle saygılar sunuyoruz.

GEBZE KAMUOYU ADINA
GEBZE TARİH VE KÜLTÜR BİLİNCİ PLATFORMU ve
İLİM KÜLTÜR TARİH ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi

Vakıflar haftası dolayısı ile gazetemiz Gebze'deki vakıflarla ilgili önemli yazılar kaleme alıp yazmıştı. Gazetemizin haberleri ile ilgili çok önemli tarihi belgeleri bugün kamuoyuna açıklıyoruz. Gebze'de Osmanlı döneminde 19 vakıf kurulmuş. Bu vakıfların Gebze dışında da birçok mal varlığı bulunuyor. Asırlarca birbirinden güzel hizmetler üreten ve halka büyük hizmet veren vakıf mallarının vurgun ve talanlara kurban gitmesi vicdanları sızlatıyor.

Gazetemiz, Gebzeli tarihçi ve araştırmacı Yrd. Doç. Dr. Gülfettin Çelik'in Gebze'deki vakıf malı ile ilgili yaptığı tarihi belgelere dayanan araştırmayı vakıflar haftası dolayısı ile gündeme getirip yetkililerin ilgisine sunuyoruz. Özelikle siyasilere, belediye başkanları ve milletvekillerini konuya el koyarak bu kıymetli vakıf malları kimlerin eline geçtiği araştırılıp kamuoyuna açıklanmalı. Katrilyonluk mal varlığına sahip olan Gebze'deki vakıfların malları özel şahısların eline geçtiği için bugün bu vakıfların camii, külliye ve hamamları parasızlıktan çökmek üzere.

Merkezi Gebze'de Bulunan Osmanlı Vakıfları

1. Çoban Mustafa Paşa Vakfı

Gebze'de Sultan Orhan Vakfı'ndan başka birçok vakıf kurulmuştur. Bunlardan en önemlisi Gebze Çoban Mustafa Paşa Vakfı'dır. Vakfın mal varlığı gelir ve giderleri zaman içinde daha da artmış çeşitli bölgelerdeki han, hamam, dükkan gibi icareler ile çeşitli tımar arazilerinin bazı gelirleri vakfa bağlanmış-

tır. Ayrıca Haremeyn-i Şerife'nin evkafına bağlanan vakıf, bu vakfın gelirlerinden de istifade etme imkanı bulmuştur.

Gazi Mustafa Paşa Vakfı'nın gelir ve gider alanları ile vakfa bağlı olan yerler (zaman içinde değişim göstermekle beraber) kayıtlardan çıkarılabildiği ölçüde tesbit edilebilir. 1811 yılı muhasebe kayıtlarına göre vakfın bu tarihteki gelir getiren mal varlığı şunlardan ibarettir.

İstanbul'un çeşitli yerlerdeki dükkanlar ve bir han, Rumelihisarı'nda mahzen ve dükkanlar, Edirne'de dükkanlar, Selanik'de dükkanlar ve bir han, Eski-hisar köyünde bir dalyan, Gebze'de dükkanlar (bu dükkanların bir kısmı Han-ı Kebir adı ile anılan handadırlar. Bir tanesi ise vakfa bitişik olan bir demirci dükkanıdır) ve bağlar, Karamürsel, Edirne, Rusçuk, Silistre, Selanik ve Gebze'de hamamlar, Eski-hisar'da otlak ve kışlak gelirleri bostan gelirleri, mukataa, civar köylerden sağlanan öşür gelirleri ve kirada bulunan bekar evleridir.

1827 yılı muhasebe kayıtlarında bunların yanında farklı olarak vakfın gelir getiren mülkü içine Kapudan Mustafa Paşa Hanı, Samatya'da bostan, Bursa'da han ve hamamlar da görülmektedir.

2. Akçakocaoğlu İlyas Bey Vakfı

Orhan Gazi'nin kumandanlarından Akçakoca'nın oğlu ve Gebze'ye ilk olarak atanan kadı olduğu rivayet edilen İlyas Bey Gebze'de bir zaviye, mescid ve mektep yaptırarak bunları vakfetmiştir. Vakfın 18. yüzyılda Şeh Kavağı ve Kartal nahiyelerinde mezra arazisi mülk toprağındandır.

3. Mehter Sinan Vakfı

Gebze'de Mustafa Paşa mahallesindeki Mehter Sinan Mescidi Vakfıdır.

4. Dergah-ı Mualla Yeniçerilerinin Para Vakfı

Dergah-ı Muallam Yeniçerilerin kurduğu, Darıca'da bulunan bir para vakfıdır. Kredi müessesesi vazifesi görerek, talibine para veren bir vakıftı.

5. Kadı Fazlullah Efendi Vakfı

İlyas Bey'in damadı olduğu rivayet edilen Kadı Fazlullah Efendi'nin kurduğu vakıftır. Çeşitli yerlerde mal varlığı vardır. Bunlar 16. yüzyılda çeşitli tarlalar, çok sayıda dükkanlar, bir bağ bahçe yeri, bostanlık, dolap kuyusu ve bir handırlar. Ayrıca 1742 tarihinde Pendik köyündeki bir han da bu vakfın gelirleri arasında idi. 1831 yılı muhasebe kayıtlarına göre vakfın gelir kalemleri Pendik ve Çengel köyleri mukataaları ve onlara bağlı yerlerden sağlanan iltizam gelirleri vakfa öşür veren yerlerden sağlanan gelirler (bu tarihte toplam 58 kile hurubat gelir olarak alınmıştır), menzilhanede bulunan, bir kahvehanede bulunan, bir hane, ev kirası ve yine Gebze'deki Kutbeddin Vakfı'ndan iki sene de bir mutad olarak alınan gelirlerden ibarettir.

Gelir ve giderler kalemlerinden elde edilen sonuca göre vakfın gelir ve gider alanları sınırlıdır. Giderler zaviyedeki harcamalara ayrılan zahire giderlerinden ibarettir. Ayrıca zaviyeye yapılan yiyecek masraflarının bir kısmı öşürleri vakfa gelir olarak ayrılmış bulunan bazı köylerden aynı olarak alınan öşürden karşılanmaktadır. Ancak bunlar yetersiz kaldığından para karşılığı da erzak alınmaktadır.

6. Kutbettin Çelebi ve Seydi Çelebi Bin Kemalettin Vakfı

Kadı Fazlullah'ın torunlarından bulunan Kutbeddin ve Seydi Çelebi Gebze'de bir zaviye ve kütüphane yaptırarak buralarını vakfetmiştir. Bu kütüphanede birer cilt Bezzazi, Kuduri, Camiu-l Fusuleyn Sibah-ı Cevheri Muğrib, Kadı Han Molla Cami, Vikaye, iki cilt Hidaye kitapları mevcuttur. Ayrıca İznikmid'deki bir hamam ve bu vakıfca icara verilmek sureti ile işletilmekteydi.

7. Kutbettin Bin İsmail Bin Hoca Fazullah Vakfı

Nehrike köyünde binası, fırın ve iskelesi olan bir değirmen, parlu köprüsü yakınında iki değirmen, Küçügen suyu üzerinde bir değirmeni bulunan bir vakıftı.

8. Fenarizade Vakfı

Çotak Karyesi'nin gelirlerine malik olan bu vakıf bu karyenin öşr-ü bostan, öşr-ü kovan, rusum-ı raiyyet ve sair rusumları denetlemekteydi. Ayrıca vakıf

1836 yılında Gebze'ye merbut bulunan Cuma karyesinde (köyünde) toplam 24 tarlanın üçte birer hissesine Haremeyn-i şerifeyn Evkafı ile birlikte sahipti.

9. Gemiciler Vakfı

Sultan Orhan, Marmara Denizi'nde gemiciliğin gelişmesi için Gemiciler (Bugün Dilovası Demirciler Köyü) karyesinin beş çiftliğini bu vakfın geliri olarak vermiştir. Ancak son dönemde bunlar harap bir durumda kaldıklarından daha farklı olarak işletilmektedir.

Merkezi Gebze Dışında bulunan Gebze'de Mal Varlığı Olan Gebze Vakıfları

Merkezi Gebze dışında İstanbul ve Bursa gibi yerlerde olmasına rağmen Gebze'de mal varlığı bulunan vakıfların sayısı 9'dur. Bu vakıfların büyük bir kısmı bugün şahısların mülkiyetine geçmiş durumda. Gebze'de vakıf mallarının dökümü acilen çıkarıp envanter hazırlanması gerekiyor.

Yukarıda belirtilenlerin dışında Gebze kazası dışında kurulu olup burada mal varlığı bulunan vakıflar da vardır. Bu vakıflar da şunlardır:

1- Sultan Çelebi Mehmed'in Darıca Mukataası Vakfı: Darıca mukataası merkezi Bursada olan vakfın gelirlerindendi.

2- Bostani Ortası Vakfı: Dil iskelesini işletmekteydi.

3- Hz. Eba Eyyüb'l-Ensari Vakfı: Hereke ve Kadıllı Karyeleri bu vakfın gelirlerindendi.

4- Bostancıbaşı Abdullah Vakfı: İstavroz karyesi reayasının vergileri bu vakfın gelirlerindendi.

5- Bursa'da kurulu Yıldırım Bayezid Vakfı: Tuzla Karyesi bu vakfın malıdır.

6- Valide Sultan Camii Vakfı: Merdubanlı-yı Büzürg (Büyük Merdivenli) karyesi Vakfın gelirlerindendi.

7- Sultan Selim Han Camii şerifi Vakfı: Gebze'de iki karye bu vakfın gelirleri arasındadır.

8- Şehzade Sultan Mehmet Vakfı: Maltepesi (nam-ı diğer Ören) bu vakfın gelirlerindendir.

9- Sultan Ahmed Camii şerifi ve İmareti Vakfı: Sultan Ahmed'in İstanbul'da inşa ettirdiği cami-i şerif ve imaretine gelir sağlamak gayesi ile kurduğu vakıftır. Bu vakfın çeşitli gelirleri yanında İstanbul ve içlerinde Gebze kazası iskelelerinin de olduğu Marmara Denizi iskelelerinden mal alan, buraya mal getiren mütemekkin ve gayr-ı mütemekkin gayrı-ı müslim tüccarın rüsüm-ı masdariyeleri, kapdanlıkları bac ve kantariye rusumları da gelirlerindendir.

Osmanlı Vakıf sistemi gerek ekonomi gerek sosyal yapının birçok alanına nüfuz etmiştir. “Sosyal Gruplar İlişkisi” başlığı altında ele alınacağı gibi vakıf sistemi tımar sistemi içine de girmiş ve önemli miktarda mali kaynakları denetlemiştir. Mevcut vakıf köyleri ile varolan ilişkiler sadece para yönlü olmamıştır. Vakıf gerek camileri ve imaretleri ve gerek medreseleri ile de sosyal hayatın her yönünde etkili olmuştur.

Kaynak: Doç. Dr. Gülfettin Çelik - 16-19. Yüzyıl Gebze (Sosyo-Ekonomik Bir İnceleme)
İsmail Sevinç - Gebze Tarih Ansiklopedisi

Orhan Gazi döneminden Türkiye Cumhuriyeti'ne Gebze'de vakıf kültürü halen yaşatılmakta. Türkiye Cumhuriyeti döneminde de Gebze bölgesinde birbirinden önemli hizmetler yapan çok sayıda vakıf kurularak vakıf kültür ve medeniyeti yaşatılmaya devam etmektedir. 2017 yılının son günlerinde Gebze Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından kuruluş senedi onaylanan Gebze'de kurulan bir vakfın kuruluş senedindeki amaç ve faaliyet bölümünde şu bilgiler yer almaktadır:

İLİM, KÜLTÜR, TARİH ve TEKNOLOJİ VAKFI (İKTAV)

Bu vakıf senedinin altında adları ve adresleri yazılı gerçek kişiler tarafından Türk Medeni Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun hükümlerine göre bir vakıf kurulmuştur.

MADDE 1- VAKFIN ADI

İLİM KÜLTÜR, TARİH ve TEKNOLOJİ VAKFI (İKTAV)

MADDE 2- VAKFIN MERKEZİ

Vakfın merkezi: Kocaeli Gebze ilçesi Hacı Halil Mah. Kudbiddin Sok. Ada 177, Parsel 9, Cilt 27, Sayfa 2660, Bostan İşhanı Kat 3, No 38'dir. Vakıf yönetim kurulu kararı ve yetkili makamlardan izin almak kaydıyla yurt içinde veya dışında şube ve temsilcilik açabilir.

MADDE 3- VAKFIN AMACI

Vakfın amacı, Türk-İslam tarihi ile ilgili yurtiçi ve yurt dışında tarih ve kültür araştırmaları yapmak. Bu alanda araştırmalar yapan tarihçiler, akademisyenler ve medya mensuplarına destek olmak. Ülkemizin milli, manevi, tarihi ve kültür varlıklarının ve

değerlerinin korunup ve tanınmasına destek olmak. Yöresel el sanatlarının yaygınlaştırılması, tanıtılması, geliştirilmesi için projeler ve etkinlikler düzenlemek. Cami ve mescit gibi ibadethanelere katkıda bulunup desteklemek. Ülkemizin doğal varlıklarının ve değerlerinin korunması ve tanınmasına yönelik çalışmalar yapmak. Gerek bireysel gerek kurumsal bazda, bilim ve teknolojinin geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına, desteklenmesine ve toplumun ilgili konulara özendirilmesine katkı sağlamak.

MADDE 4- VAKFIN FAALİYET KONULARI

Vakfın amacına yönelik faaliyet konuları aşağıda gösterilmiştir:

Toplumda Tarih, kültür ve Teknoloji bilinci oluşmasına katkı sağlamak için Dünya coğrafyasında ki kültür ve medeniyet tarihimiz ile İslam tarihi ve kültürel değerleri ile ilgili araştırmalar yapmak, yaptırmak, kitap ve belgesel TV programları çekmek ve akademik ve ilmi çalışmalar yapmak ve yaptırmak.

İlim kültür, tarih ve teknoloji araştırmaları yapan medya mensubu ve akademisyenler başta olmak üzere, eğitim süresince başarılı ve eğitime muhtaç çocuklara ve gençlere burs, eğitim yardımı ve yurt sağlamak.

Kültür, tarih ve teknoloji araştırmaları yapmak için resmi / özel ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile ortaklaşa projeler üretmek, bu projeler aracılığı ile yurt içinde ve yurt dışında eğitim ve araştırma yapmalarına yardımcı olmak.

Tarih ve kültürel eserlerimiz başta olmak üzere arşiv bilgi ve belgeleri, tarihi eserlerin tamiri, tarihi değere sahip kitaplar, el sanatları ve yöresel üretimlerin tanıtımı ve düzenli üretimi için çalışmalar yapmak. Kültürel değerlerimizi bulup ortaya çıkarmak.

Eğitimi, tanıtımı ve üretimi sürdürerek bunları potansiyel kalkınma aracı olarak kullanmak.

Ülkemizin sahip olduğu tarih ve kültürel değerleri tanıtmak ve yaygınlaştırmak için araştırmacı yetiştirecek her türlü etüt eğitim merkezi ve kurslar açmak, kaybolamaya yüz tutmuş tarih ve kültür varlıklarımızın ortaya çıkarılması, mesleklerin devamı için gerekli zemini hazırlamak ve maddi manevi destek sağlamak.

Bu amaçlar doğrultusunda tarih ve kültürel değerlerimiz, el sanatları, oyun, müzik, edebiyat, eğitim, yöresel ürünler ve alternatif kalkınma yöntemleri konularında, konferans, sempozyum, panel tartışma, sohbet, kongre, seminer, sergi, spor karşılaşmaları, anma günü, kutlama günü vb. etkinlikler düzenlemek.

Vakfı amaçlarına uygun olarak hazırlanan rapor, araştırma, inceleme, çeviri, belgeseller, tv programları, film, müzik, bilimsel çalışma veya araştırma, internet ortamı

alışmaları kitap, dergi, broşür, gazete vb. gibi süreli ve süresiz yayınlar halinde neşretmek, dağıtımını yapmak.

Tarih ve kültürel değerlerimiz ile sanat değerlerimizin ortaya çıkartılması için bulunacak yerli ve yabancı yayınları temin etmek, eğitim ve öğrenime destek sağlayacak yerli ve yabancı yayınların temin etmek bunların tercümelerini yaptırmak.

Vakfın amaçlarının yapılabilmesi için bina, tesis, araç, gereç, iş ve üretim makineleri almak, kiralamak, her türlü donanım malzemelerinin almak, kiralanmak, vakfın amaçları doğrultusunda bağış kabul edilmek.

Vakıf milli ve manevi değerlere sahip çıkmak İçin örnek çalışmalar yapmak, çeşme ve hayır hizmetleri yaparak örnek olmak.

Vakıf adına vakfa gelir getirmek için vergi usul kanununa göre iktisadi işletmeler oluşturmak veya başka iktisadi işletmelere ortak olmak.

Kültür, tarih ve teknoloji bilinci oluşturmak için vakıf olarak halka açık kütüphane hizmete sokmak, kültür merkezleri açmak.

Gazete, internet siteleri ve buna benzer medya kuruluşları kurmak, kütüphane ve kültür merkezleri hizmete sokmak. İnternet siteleri açarak yayın yapmak. Yapılan yayınların telif haklarını bağışlamak.

Özel ve Resmi bilimsel araştırma yapan kurumlar, üniversiteler, sanayi kuruluşları, teknoparklar ve sivil toplum örgütleriyle ortak projeler yapmak.

Kaynak: Gebze Asliye 2. Hukuk Mahkemesi tarafından kabul edilen İlim, Kültür, Tarih ve Teknoloji Vakfı (İKTAV) vakıf senedinden alınmıştır.

Kocaeli Büyükşehir belediyesi tarafından düzenlen “Uluslararası Orhan Gazi ve Kocaeli Tarihi-Kültürü Sempozyumu-V” için hazırladığımız Orhan Gazi döneminde Gebze’de kurulan vakıflar “Bildirimiz de ele aldığımız her konu başlı başına incelenip araştırmayı gerektirecek önemdedir. Osmanlı ile Bizans arasında gerçekleşen Palekanon Savaşı bugünkü Kocaeli ilinin Gebze ile Çayırova ilçeleri arasında yer aldığı bazı tarihi kaynaklarda geçmektedir.

Palekanon savaşından sonra Orhan Bey, Orhan Gazi olarak anılacaktır. O zamana kadar küçümsenen bir beylik artık dikkat çekmeye başlamıştır. Çünkü İstanbul’un fethi kolaylaşmış, Bizans’ın Anadolu ile bağlantısı tamamen kesilmiştir. Tarihi ipek ve baharat yolunun güzergâhında stratejik önemi olan menzil kasabası, Gebze’nin Orhan Gazi tarafından Osmanlı idaresi altına girmesinden sonra bir çok vakıf kurulur ve Gebze bölgesi vakıf medeniyeti ile gelişir.

Kocaeli fatihi Orhan Gazi, Kocaeli yarımadasının hem Osmanlı hem de İslam yurdu olmasında büyük emek sarf etmiş. Osmanlı’da vakıf medeniyetinin kurulup yayılmasına öncülük etmiş örnek bir devlet ve vakıf adamıydı.

Çınar nerde toprağa düşmüş, hangi coğrafyalara kök salmış, dalları nerelele uzanmış, kimler altında serinlemiş... Bunları bilirsek, devraldığımız mirasın azameti karşısında belki ürkeriz ama neyi kuşanmamız, neyle kuşanmamız gerektiğini de yeniden hatırlarız.

Bize lazım olan tarih ve medeniyet şuurudur. Yeni nesildeki merak ve ilgiyi beslemek, objektif kaynaklarla destelemek, sempozyumlarla, bilimsel ve akademik yayınlarla tarih şuurunu diri tutmak en önemli vazifelerimiz arasındadır.

Sempozyumun; Kocaeli’nin antik çağlardan günümüze kadar süren medeniyet yolculuğunun anlaşılmasında, Türkiye’nin ve Kocaeli’nin insanlığa sunduğu katkılarının anlaşılmasında faydalı olacağına inanıyorum. Beylikten devlete geçişimizi temsil eden, Selçuklu Devletimizden sonra Türk kültür ve hâkimiyetini yeniden kurumsallaştıran Orhan Gazi Han’ın daha yakından tanınmasına da değerli bir zemin oluşturacağı kanaatindeyim. ■

Not: 3. bölüm, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlen “Uluslararası Orhan Gazi ve Kocaeli Tarihi - Kültürü Sempozyumu-V” için araştırmacı gazeteci ve belgesel yönetmeni İsmail Kahraman tarafından hazırlanan “Orhan Gazi Döneminde Gebze’de Kurulan Vakıflar” bildirisinden alınmıştır.

GEBZE
SIĞIRLIK MERASI
HAKKINDA
YAZILMIŞ MAKALELER

4. BÖLÜM

Bir ay öncesine kadar ilimizde, hayvanları ve aileleri ile göçer şekilde yaşayan, yörük vatandaşlarımızın Gebze'nin kuzeyindeki ormanlarda yaşadığını bilmiyordum. Gazeteci-Araştırmacı yazar Sn. İsmail Kahraman Beyin, Kent Konseyi Başkanı olarak, ilgilenmem gereken bir sorun alanı olarak aktarılan bilgiler ile durumdan haberdar oldum. Yedi yüzyıl öncesi Orhan Gazi zamanında gelip buralarda yaşamaya başlayan ataları gibi hayvancılıkla geçinen ve yerleşik düzene geçmeyen on sekiz haneydiler. Dört bine yakın haneye varan akrabaları ise Kandıra-Gebze-Karamürsel-Derince-İzmit'e göçmüşlerdi. Bunlar ise akrabalarına inat Denizli Göleti'nin kuzeyinde, orman içindeki muhtelif, 60-70 dönümlük meralarda kendi gelenekleri içinde yaşamaktaydılar.

1982 yılında bölgeden geçen kadastro çalışmaları, havadan yapıldığı için bunların varlığından haberdar olunmamış, bu vatandaşlarımızın buralardaki hukuki dayanakları olacak olan köy-yayla-mera gibi kendilerine verilmesi gereken tapu-belge imkanı bulamamışlardı. Devlet buraları orman alanı olarak ilan etmiş ve bu insanları dedelerinin-atalarının yaşadığı bu yerlerden çıkmalarını istiyor, derme çatma yaptıkları ağıl ve evciklere bile müsaade edilmiyordu.

Marmara Yörük Türkmen Federasyonları Başkanı Mehmet Özer beyi ve göçerlerden 3 kişiyle birlikte önce Kocaeli Valisi Sn. Ercan Topaca'yı ziyaret ile sıkıntılar hususunda bilgi sunduk. Konu ile çok özel ilgilenerek çözüm çalışmaları yapacağı sözünü verdi. İlgililere talimat ile bu vatandaşlara yardımcı olunmasını istedi. İlgi ve alakasına teşekkür ederiz. Daha sonra bu vatandaşlarımızın durumunu aktardığım Büyükşehir Belediye Başkanımız Sn. İbrahim Karaosmanoğlu bu insanları bizzat yaşadığı yerlerde görmek istedi ve ziyaret ettik. Gebze Göletinden kuzeye, orman içinden giden toprak yolda 10-12 kilometre giderek sığırlık merasına vardık.

Yol boyu sığır ve küçükbaş hayvan gruplarının olduğu alanlardan geçtik. Buralarda ki iptidai-küçük kulübe kalıntıları ilimizi ve hayretimizi çekecek özellikteydi. Meraya vardığımızda 150-200 kişilik kadınlı, erkekli güler yüzlü insanlılarla karşılaşmak, bazıları yerel kıyafetli kadın ve genç kızlarımızı görmek bizler için sorumluluk hatırlatan bir duygu, onlar için ise ilk defa meralarına gelen yöneticilerini ağırlamak mutluluğunu yaşıtmaktaydı. Günümüzün modern imkanlarının (elektrik-su-yol vs) olmadığı bu yerde vatandaşlarımız yaşadıkları haksızlıklara rağmen bizleri güler yüzle ve samimi ev sahibi anlayışı ile karşılayıp ağırladılar. Etli pilav-ayran-höşmerim tatlısı ikramı tamamlayan bir zenginlikti.

Konu hakkında bilgilendirilen Büyükşehir Belediye Başkanımız yakın tarihteki bir akşam iftarını burada yaparak daha da detaylı bilgilenmek ve çözüm için çalışma sözü ile ziyaretini tamamladı.

18.07.2013 tarihinde buradaki iftar kararlaştırıldı. Büyükşehir Belediyesinin verdiği bu iftara, yöreden ve ilçelerden gelmiş ailelerle birlikte 600'e yakın vatandaşımız iştirak

etmiştir. Kurulan Yörük çadırları sığırlık merasına ayrı bir zenginlik ve güzellik katmıştı. Devletin hizmetini bu vesile ile yanlarında gören Yörük vatandaşlarımızın yüzleri gül-müştü. Jeneratörle de olsa elektrik, tankerlerle de olsa su, prefabrikte olsa tuvaletleri bir geceliğine Sığırlık merasına gelmişti. Daha da önemlisi Kocaeli'nin Valisi, Büyükşehir Belediye Başkanı, Gebze Kaymakamı ve birçok bürokrat yanlarında idi. Yani Devlet bu sefer onlara jandarma ve orman memurları ile gelmemişti. Sığır ve keçilerinin ağılları yaşamaya çalıştıkları evcikleri yıkılmayacak, kendilerine buradan gidin denilmeyecekti. Şehrin en üst yöneticileri onların ellerini sıkacak, dertlerini dinleyecek ve çözmeye çalışacaklardı. Gelen misafirlerin tamamına yakını Kocaeli'deki bu göçer vatandaşlarımızın varlığından habersizlerdi ve yaşadıkları karşısında hayretler içinde kalmışlardı.

Samimi bir yemek ortamı, sorunların mutlaka hukuki boyutu ile çözüleceği sözü, bu yaşantının kültürel boyutu ile muhafazası ve zenginleştirilmesi gerektiği kanaati herkes tarafından paylaşıldı.

Kocaeli Kent Konseyi Başkanı olarak, aktarılan bir sorunun Yörükler Derneği Başkanı Mehmet Özer Bey ve yönetiminin aracılığı ile ilgililerin bilgilendirilmesi ve çözüm çalışmalarını başlanması bizler içinde derin bir mutluluk, sorumluluğunu yapma duygusu sağlamıştı.

Sığırlık merasının adı bunda sonra Kocaeli-Gebze Sığırlık Yörük Obası olmuştur. Sn. İbrahim Karaosmanoğlu'nun hediyesi olan kıl Yörük çadırları, ilgili ve meraklı hemşerilerimiz için orada bir müddet kurulu kalacaktır. Buradaki Yörük ailelerimiz kendi imkanlarınca ev sahipliğiyle ve zengin tertemiz doğal güzellikleriyle sizleri bekler. Bu çalışma ve bilgilenme dileriz ki kendi ürettikleri ürünlerin değerlendirilmesinde de yeni imkanlar sağlar.

Kocaeli'mizin farklı ve özgün bu Yörük kültürü temenni ederiz ki yeni çalışmalarla zenginleştirilerek yaşatılır. Bu hususun yöneticilerimiz ve bizler için önemli bir görev olduğu bilinciyle konuyu siz değerli okuyucularım ile paylaşmak istedim.

Dr. H. İbrahim KAHRAMAN

Kaynak: <http://www.kocaeliydinlarocagi.org.tr/Yazi.aspx?ID=4823>

Kent konseylerinin kuruluş amacı şehir halkının ortaya çıkan muhtelif sorunlarını, şehirdeki sivil toplum kuruluşları paydaşında ve kendi alt komisyonlarının çalışmaları sonucundaki çözüm önerileri ile ilgililerin dikkatini çekip bilgilenmelerini sağlayarak düzeltilmelere katkı sağlamaktır. İleri demokrasilerde olan ve yönetim denilen bu tarzda, seçilmiş idareciler yönettikleri halk ile daha yoğun bir iletişim içine girmekte, böylece memnuniyet oranı daha yüksek bir idareciliğin ortaya çıkması hedeflenmektedir.

Bu girişi yapma sebebim 2013 yılında Kocaeli Kent Konseyi Başkanlığım döneminde, Gebze Gazetesinin sahibi Sn. İsmail Kahraman tarafından verilen bir bilgi, önemli ve ilgilenmemizi gerektiren özellikte idi. Konu, Gebze'nin Denizli Gölet'inin 10 kilometre kuzey doğusunda orman içindeki sığırlık merasında yaşayan ve hala hayvancılık yaparak geçimlerini sağlayan Yörük vatandaşlarımızla ilgili idi. Osmanlı Devletimizin kuruluş yıllarında, Sultan Orhan zamanında gelip buralara yerleştirilen Türk unsurların torunları olan ve 22 aileye kadar azalmış olan bu vatandaşlarımız, Yörük yaşantısını devam ettirmekte ve buradaki otlaklarda hayvancılık yaparak geçimlerini sürdürmekte idiler.1950'lerde çok daha kalabalık olan bu Yörük aileler, sanayileşme ve şehirleşme süreci sonucu, çoğu çevre köy ve ilçelere yerleşerek hayvancılığı bırakmışlar, kalan bu 22 aile ise hala geleneklerini devam ettirmekteydiler. Aldığımız bilgilere göre bu aileler, ayrıca ülkemizde çok azalmış olan ve orta Asya'dan ilk getirilen, halen koruma altına alınmış olan boz ırk sığırlarını da burada yetiştirmekte idiler. 1980'li yıllarda havadan yapılan kadastro çalışmaları esnasında, yüzyıllardır bu insanların yaşadıkları bu alanlar, haberleri dışında orman olarak yazılmış olduğu için, bölgedeki orman işletme görevlileri, yaşadıkları ve hayvanlarını yetiştirdikleri alanlarını terk etmeleri yönünde muhtelif cezai uygulamalar yapmakta idiler. Verilen para cezaları, hatta hapis cezaları burada yaşayan hemşerilerimiz için ciddi bir haksızlık ve mutlaka düzeltilmesi gereken bir soruna dönüşmüştü.

Kocaeli Kent Konseyi olarak bilgi kaynağımız Sn. İsmail Kahraman'ın yardımları ile önce bu gurupların temsilciliğini yapan, Kocaeli Yörükler Derneği Başkanlığını yapmış olan, halen Oğuz Boyları Konfederasyonu Başkanı Sn. Mehmet Özer Beyle irtibata geçilmiş ve buradaki insanlardan Sn. Cemil Karateke'nin de içinde olduğu bir heyetle önce Büyükşehir Belediye Başkanımız konu hakkında bilgilendirildi. Sn. İbrahim Karaosmanoğlu konuya gereken ilgiyi göstermiş ve çocukluğunda bu Yörüklerin samanlı dağlarındaki yaylalara deve, at, eşek ve kağnılarla, Yuvacıktan ilginç görüntülerle geçtikleri bilgisini paylaşarak onların Sığırlık meralarında varlıklarını sürdürdükleri bilgisini ise hayretle karşılamıştı. Sonra Kocaeli Valisi Sn. Ercan Topaca'yı bizzat arayarak konuyu aktarmış, bize randevu almış, konu hakkında öncelikli olarak ilgilenilmesini sağlamıştır. Bu ziyaretler sonrası ilgili birimlere verilen talimatlar sayesinde buradaki vatandaşlarımız, günlük hayatlarındaki yasak ve cezalardan kurtulmuşlar ve rahat bir nefes almışlardır. Vali ve Büyükşehir Belediye Başkanımız kısa bir süre sonra bu insanların yaşadıkları alanı görmeye gelmişler, köy ve ilçelere göçmüş olan yörük vatandaş-

larımızın da oluşturduğu kalabalık bir gurup ile bu merada akşam yemeği yemişlerdi. Bu ziyaret, o güne kadar devletin yalnız orman memuru ve jandarmasını tanımış olan bu insanlara derin bir mutluluk yaşatmıştı. Bu ilgi ve başkanlığını Cemil Karateke'nin yaptığı Gebze Yörükler Derneği'nin çalışmaları sayesinde 2017 sonbaharında 80 dönüm arazi tahsisı sonuçlanmıştır. 22 dönümlük bir parçanın hukuki bir itiraz sebebi ile tapusunun alınması tamamlanamamış olup 58 dönümün tapuları burada yaşayan 22 aileye verilmiş bulunmaktadır.

Şimdi uygun ve yerinde bir yapılaşma kademesindeyiz. Bu yapılaşmanın Yörük kültürünün korunduğu, geliştirildiği ve yaşandığı bir yerleşim yeri şeklinde yapılması düşünülmektedir. Doğal doku ile bütünleşmiş, bu kültüre uygun ve birbiri ile uyumlu yapılar Gebze Sığırlık Yörükleri kadar şehrimiz ve ülkemiz için de örnek bir yerleşim yeri çıkmasını sağlayacaktır. Gebze Sığırlık Mandırası adını alacak olan bu yerin istenilen özellikte olması için, Sn. İbrahim Karaosmanoğlu gereken teknik çalışmaların yapılması hususunda ilgililere talimatını vermiş ve çalışmalar sürdürülmektedir. Tapu sahibi olmuş aileler ise bir kooperatif kurarak maksada uygun bir mandırayı verilen planlar ışığında yapacaklardır.

Ayrıca buranın Yörük otantik kültürünü gösteren, tanıtan ve geliştiren, Gebze Sığırlık Merası Yörük Obası adı ile sürdürülecek bir çalışmamız da vardır. Konu hakkında bilgilendirdiğimiz Başbakan Yardımcımız Sn. Fikri Işık Beyin ilgisi ve desteği ile mandıranın hemen bitişiğine böyle bir zenginliğin kazandırılması düşünülmektedir. Bu sayede Sığırlık Merası Mandırası ile birlikte ortaya çıkacak olan Gebze Yörük Obası, örnek bir turistik mekân olarak şehrimize kazandırılacaktır. Bu iki yer yapılıp ortaya çıktığında, otantik kültürün ve doğal hayatın içinde yaşayan bu insanlar bilinip-tanınacaklar ve istenildiğinde benzeri birkaç günü yaşama imkânı bulacaklardır. Otantik kültürler ve doğal zenginlikler önemli birer turizm etkenidirler. İşte şehrimizin Gebze bölgesindeki bu sığırlık meraları ve burada yaşayan Yörük kardeşlerimiz bizlere böyle bir imkânı sağlayacaklardır. Otantik kültürümüzü yaşatan ve insanların görmesini sağlayacak olan böyle bir mekân, Kocaeli'mizin turizm potansiyeline de ayrı bir zenginlik ve değer katacaktır.

Kocaeli Kent Konseyi'nin ilgisine ve yerel derneklerin çalışmalarına destek vererek Gebze Sığırlık Merasındaki insanlarımızın sorunlarını çözüp onların mandıra yerleşik düzenine geçmesini ve Yörük Obası düşüncesini hayata geçirilmesine imkân sağlayacak tüm emeği geçenlere takdir ve teşekkürlerimizi sunarım.

Dününü unutmayan, bugününü ise yarınları da bilerek yaşayan insanların daha çok olduğu bir toplum olmamız dilek ve temennisi ile...

Dr. H. İbrahim KAHRAMAN

Kaynak: <http://www.kocaeliydinlarocagi.org.tr/Yazi.aspx?ID=8880>

Gebze ilçemizin Denizli Göleti'nin hemen kuzeyinde, dağda konar-göçer hayatını sürdüren Yörüklerimizin yaşadığı bilgisi ilgililerle ve kamuoyu ile paylaşıldığında herkes şaşırmişti. Bu hemşerilerimiz hala bölgelerinde ataları gibi hayvancılıkla uğraşmaktadır. Osmanlının kuruluş dönemlerinde, Sultan Orhan zamanında bölgeye yerleştirilen ve özellikle ordunun hayvansal gıdalarını teminine yönelik burada yaşayan bu aileler, yetmişli yıllarda bile 80-100 hane iken giderek azalarak 22 hane kalmıştır.

2014 yılında orman işletmeleri ile olan sorunlarını çözmek için Kent Konseyi olarak devreye girmiş, o günün Valisi Sn. Ercan Topaca ve Büyükşehir Belediye Başkanımız Sn. İbrahim Karaosmanoğlu'nun ilgileri sayesinde bu insanlarımızın hayatlarını yine hayvancılıkla fakat daha iyi şartlarda, burada kurulacak, doğal doku ile uyumlu bir mandırada sürdürmeleri için hane başı 3 dönüm arsa tahsisi sağlanıp tapuları verilmiştir.

Sığırlık'ta yapılacak bu yerleşim yerinin hem insanlarımızın ihtiyacını karşılaması hem de doğal dokuya uyumlu ve Yörük kültürünü de günümüze taşıyan özellikle olması herkesin temel arzusudur. Bu bir kooperatif çatısı altında gerçekleştirebileceği için Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği dernek başkanı Cemil Karateke bu yönde çalışmaktadır. Mandıra ile birlikte kültür ve turizm amaçlı bir alanında bu bölgeye kazandırılabilceği düşüncesi, o günlerde Başbakan yardımcımız olan Sn. Fikri Işık Bey ile paylaşılmış, bu konunun şehrimiz için bir zenginlik olacağı kanaati ile kendilerinin de desteği alınmıştır. Gebze Sığırlık Yörük Obası adı verilen bu düşüncüyü gerçekleştirebilmek için örnek alınabilecek yerler araştırılmış ve Manisa'daki Obasya adı verilen yeri görmenin faydalı olacağı kararlaştırılmıştır.

Obasya, Manisa Yunt dağları eteklerinde yaşayan Yörük Türkmenlerinin değerlerini günümüze taşımak amaçlı kurulmuş örnek alınabilecek bir yer. Avrupa Birliği projesi ve yerel kalkınma ajansından destek alarak hayata geçirilmiş bir çalışma. Bu bilgiyi Sn. İbrahim Karaosmanoğlu ve Doğu Marmara Kalkınma ajansı Genel Sekreteri Sn. Mustafa Çöpoğlu ile paylaşıp desteklerini talep etmiştik. Sağ olsunlar gereken ilgi ile büyükşehirden ilgili bir uzman (Fatih Durmuş), Sn. Çöpoğlu bizzat kendisi ve iki uzmanı (Kerim Ekren, Nazlı Kerçek), Kent Konseyi genel sekreterimiz Sn. Gültekin Görüm'ün iştiraki ile İsmail Kahraman, Mehmet Özer, Cemil Karateke ve yönetiminden Ahmet Altıntaş ile 11.10 2010 tarihinde görüş incelemek ve fikir almak üzere oraya gittik.

Manisa Yunt Dağı eteklerinde yapılmış olan bu tesis, bölgenin taş evleri örnek alınarak yapılmış taş evler ve özel yapılmış turizme uygun çadır evler şeklinde uygulanmıştı. Çadır modelli toplantı salonunda bu projede önderlik yapan Sn. Altan Türe Bey heyetimize bir sunum ile bilgiler verdi. Bizim sorularımıza cevap ile önemli tavsiyelerde bulunurken bu çalışmamız sebebi ile bizleri takdir ve tebrik de etmiştir. Değerlendirmemiz de, yaptığımız çalışmanın önemini ve yapılabilirliğine inancımız daha da artmış olarak dönüşe geçtik.

Balıkesirli Yörüklerin misafirperverliği: Gidişte sabah kahvaltısı için Mehmet Özer beyin organizasyonu ile Balıkesir Yörükleri Federasyon başkanı Sinan beyin mekânına uğradık. Tarihi objelerle ve resimlerle donatılmış güzel ve temiz bir yerde kahvaltımızı yaparken çalışmamız hakkında bilgi verdik. Gayretimizi takdirle karşılarken bir iş adamı olarak kendisinin de benzeri bir çalışma yaptığını öğrenmek bizi de mutlu etti. Dönüşte de yine Balıkesir'e uğrayıp bizim Yörüklerin bir dostu, bu alanda çalışmalara destek veren, Belediye Başkan Danışmanı olan Sn. Nail Akkeçi bey tarafından ağırlandık. Yörük kültüründe misafire ne yiyip içeceği sorulmadan gerekli hizmet ve ikramın yapılacağı âdetinden bahisle bizi meşhur bir et lokantasında ağırladı. Tok olmamıza rağmen oranın meşhur et yemekleri, hoşmerimi ve peşinden gelen çay ikramı her birimizin yorgunluğunu gidermesi yanında bu sıcak ilgi moralimizi de artırmıştı.

Kent Konseyi olarak bir mağduriyet ve sorunu çözmek amaçlı müdahil olduğumuz bir olayın bugün bir Yörük mandırası kurulması aşamasına gelmesi ve beraberinde Yörük kültürünün muhafazası, yaşatılması, geliştirilmesi amaçlı bir kültür ve turizm çalışmasına da öncü olması mutluluk kaynağımızdır. Konuya sahip çıkan ve destek veren tüm ilgili şahıslara, bu çalışma tamamlandığında, burada yaşayanlar ile burayı gezip görmek üzere geleler hayır ve şükranla anacaklardır.

Dr. H. İbrahim KAHRAMAN

Kaynak: <http://www.ozgurkocaeli.com.tr/gebze-sigirlik-yoruklerine-nasil-bir-mandira-obakoyu-kuralim-361856h.htm>

Kültürler; zirvelerde yaşar, zirvelerde kaybolurlar. 12 Kasım günü Antalya Kültür Müdürlüğü Tekelioğlu Millet Kütüphanesi'nde "KAYBOLAN DEĞERLERİMİZ YÖRÜK KÜLTÜRÜ" konulu bir toplantıya katıldım. Düzenleyen; Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği idi. Dernek Başkanı Sayın Cemil KARATEKE ile Dr. İbrahim KAHRAMAN, koordinatör ve moderatör gazeteci İsmail KAHRAMAN Bey'e böyle güzel bir çalıştayı düzenledikleri için teşekkür ediyor, tebriklerimi sunuyorum.

Toplantıya Antalya'daki birçok Yörük Derneği yetkilileri, Sivil Toplum Kuruluşu Temsilcileri, üniversitelerden akademisyenlerde katıldı. Uzun yıllardır görmediğim dostum Kocaeli Aydınlar Ocağı Eski Yöneticilerinden Dr. İbrahim KAHRAMAN'ın daveti ile çalıştaya katıldım ve kadim dostumla hasret giderdim. Sivil Toplum Kuruluşlarının önemini ve gücünü konuştuk. Bir Yörük olarak eski hatıraları yâd ettik.

Çadırdan-devlete Türk Devleti'nin kuruluşunda Yörüklerin isyan, iskan, insan ve sadakatını gündeme aldık. Millet için devletin, devlet içinde milletin gerekliliğini anlattık.

Yörükler teşkilatlıdır. Devletine bağlıdır. Hiyerarşiye uyar. Devlet olarak jandarma ve ormancı hafızalarda kalmış, tahsildar ise korkulan diğer bir yön olmuştur. İşyanın ise önüne geçilemez. Yörükler Selçuklu'nun, Osmanlı'nın uç beylikleridir. Bunlar dünya-daki en önemli göçebe topluluklardır. Kendilerine has yaşam tarzı ve kültürleri vardır. Yerleşik düzene geçince bu özellikler yavaş yavaş kaybolmuştur.

Obalarla, oymaklarla, ilbeyleriyle geçtikleri yerleri de imar etmişlerdir. Geçim kaynakları genelde hayvancılıktır. Devletin göçebelere vereceği destekle hem Yörük kültürü korunacak, hem de hayvancılık kurtulacaktır. Yürümek kelimesinden türeyen "Yörük" genel göçerlerin adıdır. Gittikleri her yere isimlerini de vermişlerdir. Yerleşik nizamı geçenler Türkmen, göçebe olanlar da Yörük olarak adlandırılmışlardır.

Yörüklerin en yoğun olduğu illerden birisi de Antalya'dır. Değişik yörelerden gelmişlerdir. Mesela, Gebiz Yörükleri'nin Gebze'den geldiği söylenmektedir. Manavgat ise iki Türk boyunun Orta Asya'dan gelmesiyle oluşmuştur. Manavgat Irmağı'nın bir tarafı Manav'dır. Diğer tarafı ise Düşenbe'den geldiği için Düşenbelidir. Bu zamanla Turşamba olmuştur.

Manavgat'ın eski adı Bazar'dır. "Nereye gidiyorsun?" dendiği zaman; "Bazara!" denirdi. Manavgatlılara; "Manav mın, Turşanbalı mın?" diye sorarlar. Geçtiğimiz aylarda, Macaristan'dan gelen bir grubun, soylarının Gebize geldiğini, soylarını aradıklarını, hatta bir tören düzenlediklerini de biliyoruz. Toplantıya katılan değerli akademisyenler; Doç. Dr. Mehmet AK ve arkadaşları, Macarların Gebize gelmediğini, Gebze'den Macaristan'a giden Yörük boylarının Gebize geldiğini ifade ettiler. Genelde lakaplarıyla

anılan Yörüklerde, Macaristandan gelen Yörüklerin Macar lakabı ile anıldıklarını söylediler.

Değerli okurlar,

Akademisyenler ve diğer katılımcılara “Yörük Kültürünü Yaşatma” konusunda yaptıkları çalışmadan dolayı teşekkür eder, tebrik ederim. “İrklar Mozaığı” diye bir yazı yazmıştım. Yörüklerle ilgili de şu hususları yazmıştım:

Yörükler, bir dağın tepesine çıkacaklarsa hiç yukarı bakmazlar. Gözleri korkar. Bir çocuk doğduğunda kar suyuyla belenir, yıkanır. Çelikleme yapılır. Çocuk ölecekse hemen gider. Yaşarsa çok sağlam olur. Yörükler yayla yoluna giderken katarlarında mutlaka bir tavuk, bir köpek ve kedi ile sarımsak, soğan ve fesleğen bulunur. Göç indirilince tavuk ve kedi salınır. Tavuk; yılan, akrep, çıyan vs.yi kediyle yok eder. Köpek; kurt, çakal ve benzerlerine karşı ekibi kollar. Soğan, sarımsak ve fesleğen ise sinek ve yakarcadan korur.

Bir imtihanda herkes kalem, kalemtraş, silgi almış. Yörük delikanlı, silgisiz imtihana girmiş. İmtihan salonundaki görevli çocuğa; “Yavrum senin silgin yok mu? Yanlış yaparsan nasıl silip düzelteceksin?” diyor. Çocuk çok net; “Hocam benim silgiye ihtiyacım yok, biz Yörük’üz. Bir Yörük yanlış yapmaz” diyor.

Efendim,

Rahmetli dedem yaylaya gideceği zaman, okullar tatil olurdu. Okulda öğretmen; “Hatib amca, 15 gün daha kalsan” derdi. Okulların açılıp kapanması, dedemin yaylaya gidişine bağlıydı. 15 Mayıs tarihinden itibaren, havalarda sıcaklık artınca, develer kaybolurdu. “Develer nerede?” diye sorulunca, yaşlılar “Yayla yoluna bakın, yaylaya gidiyorlardır” derlerdi. Gerçekten de develeri yayla yolunda bulurlardı. Bu vesileyle cümle büyüklerimizi rahmetle anıyorum. Yaratılanı yaratandan ötürü seviyoruz. Her insan güzel, her insan özeldir. Kültürümüzü korumalıyız.

Kalın sağlıcakla...

Nasuh BOZTEPE

Kaynak: <https://www.ilerigazetem.com/yazarlar/nasuh-boztepe/kaybolan-degerleri-miz-yoruk-kulturu/3084/>

Yörükler, yüzlerce yıl önce ORTA ASYADAN, ANADOLU'YA göç eden Türk boylarıdır. Mevsimlere göre yerlerini değiştiren, tabiatın içinde kimseye muhtaç olmadan, kendi ihtiyaçlarını bizzat kendileri karşılayan göçebe Türk boylarıdır. Halen yurdumuzda örnekleri vardır. Adet ve geleneklerine bağlı Hayvancılıkla geçinen temiz, dürüst, misafirperver, koca gönüllü ve dindar insanlardır. Orta Asya Türklerinin, Yörüklerin en büyük özellikleri "Koyun ve At yetiştirmektir; Ormanı korumaktır" Rahmetli babam HACI BEKİR SOYDAN beyde çok uzun yıllar boyunca külliyetli miktarda koyun ve at yetiştirmiştir. Bu işi büyük bir sevgi hatta TUTKU ile yapmıştır. Oğlu Yük. Müh. Cemal Birol Soydan da aynı hisleri taşıyordu. Mesleği yanında uzun yıllar koyun ve at yetiştiriciliği yapmıştır. Halende yapıyor. Ormanı da cansiperane koruyor. Bu durum OĞUZ KANININ ve BEYLİĞİN yüz yıllardır, yaşadığını ve kaybolmadığını gösteren bir örnektir. Çocuklarımda da bu sevgi vardır. İzmit İstiklal Caddesi üzerinde, YALI CAMİİ karşısında, toptan zahire, un, şeker ticaretiyle uğraşan kökleri Oğuz Türkleri ne dayanan birbirinde hiç ayrılmayan (1980-1985) iki erkek kardeş vardı. Mağazalarının tabelaları şöyleydi.

CEMALBEYZADE ALİ BEY
MAHDUMLARI
EMİN SOYDAN BEKİR SOYDAN
İstiklal cad. No: 118 İZMİT

İzmit'in ana gıda ihtiyacını temin ederlerdi. Eskişehir şeker fabrikasından 100 kg lık jut çuvarlarla kristal şeker, 50 kg lık tahta sandıklarla kesme şeker ve Eskişehir deki Yasin Çakır un fabrikasından 72 kg lık jut çuvarlarla un getirirlerdi. Bunları, bakkallara, perakendecilere satarlardı. Dürüstlük, sağlamlık ve güvenilir olmalarıyla tanınırlardı. 1950 Lise yıllarında oğulları Birol Soydan da onlara çıraklık yapardı, yükleme işlerine yardım eder, fatura keser, para sayar, bankaya getir götür işleri onundu. 1950 lili yıllarda bu kardeşler çok mütevazı karlarla çalışırdı. Mesela babam ve amcam 100 kg kristal şeker çuvalının 165 TL'ya satarlardı. Bu fiyata yıllarca fatura kestim. Bir çuval şekerden 0,25 TL kar ederlerdi. Bu da %0,15 yani (binde 1,5) kar manasındaydı. Mütevazı ve mutlu bir geçim sağlardı. Dış ülkelere devletinde borcu yoktu.

Karşımızda sıralamış, at arabaları ve sırt semerlerine oturmuş Geredeli hamallar nakliye ve hamaliye işi beklerlerdi çok sayıda kara sinek atları ve insanları taciz ederlerdi. O tarihlerde İzmit'in nüfusu 25.000 kişiydi. İzmit'in çevresindeki uzak ve yakın mesafelerde yörük obaları vardı. Bunlar, tuz, şeker, zahire, kahve, gazyağı ve ihtiyaçlarını temin etmek için haftada bir veya iki haftada bir birkaç kişilik guruplar halinde İzmit'e inerlerdi. İzmit'te (han) lar vardı, bir çatı altında insanların uzanıp dinlenmesi için tahta kaplı geniş sedirler, bitişiğinde hayvanları bağlamak için Ahırlar, yola bakan tarafta şehir suyu akıtan bir çeşme ve hayvanların su içmesi için yalak vardı. Seyyar köfteci ve börekçiler etrafta dolaşırdı. Her yörük kişi bir atla gelirdi atların sırtına (semer) denilen bir gereç konulurdu. Bu gereç tahta, saz ve keçe den yapılır üzerine halka

kanca vs gibi yük taşımaya yarayan uygun gereçler takılırdı. Ayrıca itina ile sarılmış ve semere asılmış özel organları olurdu. Bunlar çuvalları semere bağlamak için kullanılırdı. Semerler, atın karnının altından geçen keçi kılı bir kuşakla (kolan) ata sağlamca bağlanırdı. Semer insana binmek için, hem de yük taşımak için yapılmış bir araçtı. Yörükler şehre inerken pazarda satmak için getirdikleri ürün nisbeten hafif olduğu için binerek gelirler, Dönüşte çuval dolusu yükler semerin iki tarafına kalın organlarla dengeli ve sağlam bir biçimde özenle bağlanırdı. Yük ağırsa ata acırlar binmezler ve yedekte götürürlerdi. Kısaca atlar uzun mesafe ve ağır yükler için ham maliye görevi de yaparlardı. Yörük atları insana yakın sakin ve uysal hayvanlardı. Bu semerlere birkaç defa bindim. Çok hoştu oto koltuğu gibi geniş ve rahattı.

İzmit'te Akça cami yanında semer yapan ve onarım işi ile uğraşan meşhur SEMER-Cİ LÜTFÜ vardı. Allah rahmet eylesin. Keza semerler ve atlar için deri ve köselerden, başlık kolan, paldum, kayış, terbiye özengi kayışı, eğe vs işleri yapan saraçlar vardı. Saraçlık kaybolmaya yüz tutmuş çok eski bir meslektir. Ayrıca ahşaptan (TAHTAKİ ARABA) yapan araba ustaları vardı. Bu arabalar yük taşırdı. Kısaca o tarihlerde (1950) nakliye araçlarını ve yedek parçalarını ithal etmek gibi bir sorun da yoktu. Kendin yap, kendin kullan sistemi vardı. 1 TL = 1 dolardı.

Atların tırnakları aşınmasın diye demir nallar çakılırdı. Nallar ve çivileri yerli imalattı. Atların uzayan tırnaklarını kesen ve nallarını ayarlayıp çakan ustalara (nalbant) denirdi. Mesela nalbant Salih usta aynı zamanda atların sağlık hizmetlerini de yapardı. Babam Hacı Bekir Soydan'ın RABİA isimli kısırağına bu gibi hizmetleri Salih usta yapmıştı. Allah rahmet eylesin. Yörük çadırına gelen misafirlere, hemen yanında çiğ kahve kavrulur, el değirmeninde sıcakken öğütülür. Bakır cezvede hemen pişirilir ve ikram edilirdi. Mis gibi kokardı. Bu iş özel bir adetti. Her köy evinde bir adet at bulunmasının uğur getirdiğine inanılırdı. Günümüzde insanların kedi köpek sevgisi var ve bakıyorlar. O zamanlar at bakımı sevgisi yaygındı. İzmit'teki tarihi konağımızda iki adet at için bir ahırımız vardı. Ayrıca kış ihtiyaçları için odunluk at için müstakil bir samanlık, su için yalak hazne ve kuyuda vardı.

O tarihler de motorlu araçlar yoktu. Binmek için at kullanılırdı. Babam yıllarca İzmit içinde eliyle "RABİA" YA baktı ve besledi. Rabia soğuk algınlığı nedeniyle öldü. Onun 6 aylık yarım kan erkek yetim yavrusu olan "CUMALI" YA da ben elimle İzmit'te (lise yılları) baktım. Onunla arkadaş oldum. Büyüyünce ona binmek kısmet oldu. Bu ilişki hayatımda yaşadığım en güzel olaydır. Herhalde kökümüzdeki (OĞUZ) kanı uyandı, kendini hissettirdi ve beni etkiledi. Sultan Abdülaziz Han konağımızda misafir kalmıştı. Giderken ailemize bir fayton hediye etmiştir. İzmit'te halen bir adet faytona, ve 3 adet safkan arap kısırağına faal halde sahip olmak ve keçi beslemek büyük sevinçimizdir.

Yük. Müh. Cemal Birol SOYDAN

Yörüklerimizin varlığını bilmekle beraber kendileri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığımızı düşünüyorum. Yaşadığımız şehir Kocaeli'mizde de bunların varlığı bilinmekle birlikte aynı durum vardır. Bu durumu halen konar-göçer hayatı sürdüren ve hayvancılıkla uğraşan Yörüklerimizin olduğu bilgisini aldığımda daha iyi anlamıştım. Bu bilgiyi paylaştığım çoğu kişiye bu kanaati doğrulamaktaydı.

Gazeteci-Belgesel yapımcı İsmail Kahraman'ın 2013 de Kent Konseyi Başkanlığı sıfatım sebebi ile bilgilendirmesinden Gebze Sığırlık merasında bu yörüklerimizin yaşadığını öğrenmiştim. Konu hakkında yazdığım Kocaeli Aydınlar Ocağındaki iki maleden bilgilenebilirsiniz.

'Kaybolan değerlerimiz Yörük kültürü' isimli İç İşleri Bakanlığı Sivil Toplumlar Genel Müdürlüğü'nün desteği ile yapılan Gebze Yörük Türkmen Derneği'nin bir çalışması var. Bu vesile ile şahsımı da gönüllü bir danışman gördükleri için kendileri ile daha çok görüşmelerimiz olmaktadır. Bu çalışmalardan ilki Manisa'daki Obasya'yı ziyaretimizdi. İkincisi ise Antalya'daki Yörük Dernekleri ile yapılan çalıştay ve Serik Gebiz'i de kapsayan ziyaretlerimizdir. Bu yazımda bu vesile ile öğrendiğim bazı bilgileri ve tespitlerimi sizlerle paylaşacağım.

Şehrimizin Yörüklerinden ve onların önderi diyebileceğimiz Mehmet Özer Beyin ilginç tespitleri var. Yörükler doğal hayatın özgürlüğünü ormanların kendilerine verdiği sınırsız hürriyetle yaşarlar. Keçileri de koyuna bunun için tercih ederler. Sevdikleri ve bakımından mutlu oldukları atlar ve keçilerde de benzer özellikler vardır. Dostlukları samimi ve içtendir. İkramı severler ve kendileri yemeyip misafirlerine yedirecek kadar da elleri açıktır. Devletine sadakatleri çok yüksektir. Ancak çok büyük bir haksızlığa uğradıklarında buna tahammül edemez ve karşı çıkarlar. Zannedilenin aksine yörükler ormanların koruyucusudurlar. Yetiştirdikleri keçileri ormanın düşmanı değil dostudur. Çünkü onlar iğne yapraklı ağaçlara zarar vermezler, ormandaki varlıkları ile ağaç diplelerini havalandıran davranışları ile doğal orman yangınlarının çıkmasına fırsat vermezler.

Ev sahipliği ve misafirperverlikteki samimiyetlerini Antalya seyahatimizde yaşadık. Mehmet Özer, Cemil Karatepe, Ahmet Altıntaş, İsmail Kahraman ve şahsımın olduğu 5 kişilik heyetimize fevkalade güzel ev sahipliği yaptılar. Serik Yörükleri Dn. Başkanı Adnan Tezgel ve yardımcısı Ayşegül Akman ilgi ve ikramları ile, Antalya Yörükleri İlbeyi olan Hamdi Sarıca, Yörük kültürü unsurları ile döşediği bürosunda, bizzat eş ve çocuklarının yaptığı yemeklerle otantik sofrasında yaptığı ikramlarla heyetimizi ağırlamayı bir görev anlayışı ile yaptılar. Heyetimizi havaalanından alıp 2 gün boyunca şöförü ile birlikte emrimize veren İrfan Büyükgediz'in nezaketide diğer kayda değer ve takdirlerimizi, teşekkürlerimizi gerektiren samimi ev sahipliği örnekleriydi.

Bu toplantının bir amacı da Gebze Yörükleri ile Antalya Serik Gebiz Yörükleri arasındaki bağın var olup olmadığı idi. Çoban Mustafa Paşa'nın Gebze'deki Camii-Medrese

ve vakıflarının varlığı, paşanın vezirliği döneminde Macaristan'ı da içine alan fetihlerin olması,,Sultan Orhan zamanında uç beylerinin emrinde buralara yerleşmiş Türk aşiretlerinden bazı insanların oralara götürülüp yerleştirilmiş olacağını düşündürüyor...Nitekim orada da gebuz adında bir bölge vardır. Osmanlı'da uç beylerinin emrinde, sonsuz cesaretleri, efsaneleşmiş kahramanlıkları ile ordunun önünü açan-ardını kollayan bu akıncılar olarak bilinen Türklerin bir kısmı; devletin güç kaybı ile geri çekilmişlerdir. Antalya Gebiz'deki Macarlar diye de bilinen ailelerin Macaristan bölgesinden önce Gebze'ye, daha sonra buraya getirilen Yörük Türkleri olduğu düşünülmektedir. Çalıştayda bir konuşma yapan tarihçi Doç. Dr.Mehmet Ak 1700'lerin başında Macar Hasan ismini görmekte beraber bu konunun tarihçilerin araştırmasına muhtaç olduğunu söylemiştir. Burada da Sığırlık adlı otlakiye ve yaylakın olması ise yine bu düşüncüyü kuvvetlendiren bir bilgi olarak değerlendirilmiştir.Bu çalışmaya katılan Antalya'daki yörük dernekleri temsilcilerine ve bize yardımcı olan Antalya Valiliği Kültür Müdürlüğü'ne müteşekkirimiz. Ayrıca bu toplantımıza gelerek bize katkı sunan Aydınlar Ocağı Başkanlarından Nasuh Boztepe ve diğer misafirlere de teşekkür ederiz.

Serik'in Gebiz bölgesini gezip görerek ve Belediye Başkanı Prof. Ramazan Çalık'ı ziyaretle Gebze-Gebiz kardeşlik köprüsü ve kardeş şehir olabileceği konuşuldu. Buradaki Yörük kültürünü tanıtmak amaçlı Antalya Büyükşehir Belediyesinin yaptırdığı müze örnek alınacak güzellikte idi. Gebiz mahallesi meydanında Macaristan'dan gelenler anısına yapılmış hatıra anıt eserin görülmesi, daha sonra meydana'daki kahvede eski belediye başkanı Cengiz Büyükgediz ile yapılan bilgi alışverişi ile gezimiz sürdürüldü. Bu gezide ayrıca Döşemealtı Belediye Başkanı Mimar Turgay Genç'i de ziyaretle onların kırsal yerleşim alanlarına yaptıkları proje desteği konusunda bilgi aldık. Bu projelerin bizim Sığırlık Mandırasında kullanabileceğimiz yönlerinin olma düşüncesi ile bu ziyareti yapmıştık.

Kaybolan değerlerimiz Yörük kültürü adı verilen bu çalışmamızın Antalya ayağı yoğun ziyaretler ve o bölgedeki Yörük derneği temsilcileri ile yapılan çalıştay ile tamamlandı.Buradaki tespitlerimiz Kocaeli'miz için düşünülen Gebze Sığırlık Mandırası ve Yörük Obası fikrimizin ne kadar yerinde ve yapılabilir olduğunu göstermesi bakımından ayrıca önemlidir..Şimdi sıra, bu çalışma gereği şehrimizde ocak ayında yapılacak yörük şenliğinde...Sağlıcakla kalın.

Dr. H. İbrahim KAHRAMAN

GEBZE'DEN GEBİZ'E YÖRÜK GÖÇÜ

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin İçişleri Bakanlığı PRODES projesi kapsamında desteklenen “Kaybolan Değerlerimiz: Yörük Kültürü” adlı projesi çerçevesinde, Anadolu'dan Macaristan'a, Macaristan'dan Kocaeli Gebze'ye, Gebze'den Antalya Gebiz'e gelen yörüklerin göç hikayesini araştırmak ve çalıştay düzenlemek üzere 11-12 Kasım 2018 tarihlerinde Antalya bölgesinde yaptığımız araştırma, çalıştay ve basında yer alan haberleri sizlerle paylaşıyoruz...

Macaristan'dan Kocaeli Gebze ve Antalya Gebiz'e Gelen Yörükler

Macaristan'dan Türkiye'ye göç eden Yörükleri araştırmak üzere Antalya Gebiz'deyiz. 400- 450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç edip Gebze'ye yerleşen Yörüklerin bir kolunun Antalya'ya geldikleri ve bu nedenle Antalya'daki Yörüklerin yaşadığı Gebiz adının da buradan alındığını yaptığımız araştırmalarla ortaya çıkardık.

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği ve İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü işbirliğiyle 12 Kasım Pazartesi günü Antalya'da, “Kaybolan Değerlerimiz Yörük Kültürü ve Antalya Gebiz'de Yaşayan Yörükler” başlıklı bir çalıştay düzenlendi. Çalıştayda yaklaşık 7 yıldır araştırmalarını sürdürdüğümüz, Gebzeli ve Gebizli Yörüklerin ilişkisini ele aldık. Gebizli Yörüklerin, Gebze'den göç ettikleri bilgisine yaklaşık 7 yıl önce Antalya'nın Kumluca ve Kaş ilçelerinde katıldığımız etkinlikler sırasında tesadüfen ulaştığımız ve bu konuda çok sayıda araştırma ve yazıya imza atmıştık.

400 Çadırla Yola Çıkışlar

Gebizli yaşlı bir kişinin atalarının Gebze'den geldiğini söylemesi üzerine yaptığımız araştırmalarda farklı görüşlere ulaştık. Tarih öğretmeni Osman Ak'ın ağabeyi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ak, Gebiz'in bir Türk boyu adı olduğunu, Gebze ve Macaristan bağlantısı bulunmadığını söyledi.

Bu karşın, Kocaeli Üniversitesi'nden Prof. Dr. Oğuzhan Büyükgebiz ise, “Atalarımız 400 çadırla Macaristan Yörüklerinden. Önce Gebze'ye gelip yerleşmişler. Antalya'nın Akseki ilçesinde devlete karşı yapılan ayaklanmayı bastırmak için devlet tarafından Akseki'ye gönderilmişler. Daha sonra da adını Gebze'den alan Macar Gebiz'i adıyla Gebiz beldesini kurarak buraya yerleşmişler.” dedi.

450 Yıllık Geçmiş

Gebiz'de yaşayan ileri yaştaki bazı isimlerle yaptığımız söyleşiler ve detaylı araştırmalar sonucunda, Gebizlilerin atalarının Macaristan'dan gelen Yörükler olduğunu, önce Kocaeli Gebze'ye, ardından da Antalya Gebiz bölgesine gelip yerleştiklerini net bir şekilde ortaya koyduk.

Dr. Ferenc Ispay isimli bir Macar araştırmacıya göre, 420 yıl önce bir Macar topluluğu Türkiye'ye yerleşmiş. İddiaya göre önce Gebze'yi mesken tutmuşlar. Osmanlı Devleti'nin 1830'larda Hünkâr İskelesi Anlaşması çerçevesinde Rusya ile kısa bir dönem ittifak kurduğunu, Rus ordu birliklerinin boğazı üs edindiği sırada, Rusların bunları alıkoyup Rusya'ya götürmek isteyeceklerinden çekinildiği için Antalya yöresinde iskan edilmişler.

Macar mı Yoksa Yörük mü?

Bir Türk kaynağında ise Serik ilçesinin Gebiz beldesini kuranların bu Macarlar olduğu, hatta Gebiz'in isminin de Gebze'den geldiği şeklinde bir ifadeyle karşılaştık. Buna göre, torunları günümüzde Gebiz'in Karapınar, Yunuslar ve Kahyalar gibi mahallelerde ikamet ediyor, seracılık yapıyor, pamuk, susam, zeytin, buğday ve arpa yetiştiriyorlarmış.

Macar araştırmacı Beder Tibor kitabında, "Osmanlı döneminde göç eden akrabalarımız, Antalya Gebiz'de yaşıyor" diye yazdı. Macarlar akrabalık iddiasında, Gebiz halkı ise ikiye bölünmüş bir vaziyette. Bir kısmı "Hayır, Yörüküz" derken, bir kısmı "Macar da olabiliriz" diyor.

Mezar Taşlarındaki Benzerlik

Beder Tibor'un ortaya koyduğu hikayede Macaristan ve Gebiz'deki mezar taşlarındaki benzerlikler bulunuyor. Tibor, 1990'da Osmanlı döneminde Macaristan'dan göç eden akrabalarını bulabilmek için 1800 kilometre yürüyüp Gebiz'e geldi. Beldenin eski adının "Macar" olduğunu tespit eden Tibor, mezarlıkta da Macaristan'ın Berdel bölgesinin bayrağına benzeyen motifler, mimari öğelerle karşılaştı. İnsanların renkli gözlü olmasını da dikkate alan Tibor, akrabalarının Gebizliler olduğu kanaatine vardı. Tibor, kitabında Gebizlilerin 18. yüzyılda Berdel'den göç ettiğini, 450 Macarın Anadolu'ya yerleştiğine ilişkin efsaneler olduğunu belirtti. Tibor, "Mezar taşlarının çoğunda güneş, hilal motifi var. Macarlar, mezar taşlarına kimliklerini belirtmek için bayraktaki motifleri işlemişler" dedi. Macar araştırmacı Beder Tibor'un iddiası Gebiz'i Macarların ilgi odağı haline getirdi.

Macaristan'dan Türkiye'ye Yörük Göçünü Araştırıyoruz

Oğuz Boyları Konfederasyonu genel başkanı Mehmet Özer başkanlığında, Gebze Yörük Dernekleri Federasyonu ve Kocaeli Kent Konseyi'nden bir heyetle Macaristan'dan Anadolu'ya ve Gebze'den Antalya'ya 400 yıllık Yörük göçü tarihini araştırmak üzere yollardayız. Ne kadar çok tarih aynasına bakarsak o kadar çok geleceğimizi görürüz. Antalya Kültür Turizm Müdürlüğü ve Antalyada kurulan Yörük dernekleri yetkilileri ile 400 yıl önce Gebze'den Antalya Serik ilçesi Gebiz beldesine gelen Yörüklerin

izin sürüyoruz. Gebiz beldesinde tarih ve kültür araştırması yaparak Gebze'deki Sığırlık Yörüklerinin tarihinde ışık tutmaya çalışıyoruz.

Macaristan'dan Gebze'ye Gelen Yörükler

Yaptığımız araştırmalarda, Kanuni Sultan Süleyman döneminde Çoban Mustafa Paşa komutasındaki orduların Macaristan'ı Osmanlı topraklarına katmış olduğunu gördük. Osmanlı, Anadolu'dan Yörük ve Türkmenleri bu bölgelere götürüp iskan ederek Erdil sancağında 145 yıl hüküm sürmüştür. Kanuni, Macaristan'ın Zigetvar kalesinde vefat eder. Ünlü Estergon kalesi Macaristan'da Tuna boylarındadır. Osmanlı'nın bu bölgede ki gücü yayıflayınca Türklerin önce Gebze'ye, ardından da Antalya Gebiz Bölgesine geldiğini tespit ettik.

Macarların büyük bir kısmı kendilerini Büyük Hun İmparatorluğu döneminde Atilla ile bölgeye gelen Türklerden görüyor. Macaristan'da her yıl devlet desteği ile Turan Kurultayları toplanıyor.

Osmanlı Macaristan'da Nasıl 145 Yıl Kaldı?

Macaristan Cumhurbaşkanı, "Türkler tarafından 150 yıl boyunca idare edilmemizi şans olarak tanımlıyorum. Başkası olsaydı, dilimizi ve dinimizi değiştirmemizi isteyecekti. Biz de asimile olacaktık" dedi.

Bu sözler akla şu fıkrayı getiriyor:

"Soğuk Harp zamanında Sovyet Rusya'nın lideri olan Kruşçev, rüyasında Kanuni Sultan Süleyman'ı görmüş. Kendisine, 'Siz Macaristan'da neredeyse iki asır kaldınız. Biz 10 sene bile kalmadan, halk ayaklandı. Bunu nasıl becerdiniz?2 diye sormuş. Padişah tarihi bir cevap vermiş: 'Biz fethettikten sonra Macaristan'ı vatan edinip oturduk. Halka Türkçeyi mecbur kılmadık. Fethettiğimiz günü sizin gibi Macar millî bayramı ilan etmedik.'" (Kaynak: Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci)

Antalya Gebizliler Kocaeli Gebzeli Çıktı

Doğan Haber Ajansı tarafından, ulusal ve bölgesel medya kuruluşlarında geçilen haberi sizlerle paylaşıyoruz.

11 Kasım 2018 - <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/antalya/antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti-41015521>

Mehmet ÇINAR / ANTALYA, (DHA) - GEBZE Yörük Türkmen Derneği'nin araştırmasına göre Antalya'nın ünlü Yörük beldelerinden Gebiz'de yaşayan Yörüklerin, 400-

450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç edip Kocaeli'nin Gebze ilçesine yerleşen Yörüklerin bir kolu olarak Antalya'ya geldiği, Gebiz adının da buradan alındığı iddia edildi.

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü işbirliğiyle 12 Kasım Pazartesi günü Antalya'da, 'Kaybolan Değerlerimiz Yörük Kültürü ve Antalya Gebiz'de Yaşayan Yörükler' başlıklı çalıştay düzenleyecek. Çalıştayda yaklaşık 7 yıldır araştırmaları sürdürülen, Kocaeli Gebzeli ve Antalya Gebizli Yörüklerin ilişkisi ele alınacak. Proje koordinatörlerinden İsmail Kahraman, Gebizli Yörüklerle ilgili Gebze'den göç ettikleri bilgisine yaklaşık 7 yıl önce Antalya'nın Kumluca ve Kaş ilçelerinde katıldıkları bir etkinlik sırasında tesadüfen ulaştıklarını, bu konuda uzun süren bir araştırma yapıldığını açıkladı.

400 ÇADIRLA GELMİŞLER

Gebizli yaşlı bir kişinin atalarının Gebze'den geldiğini söylemesi üzerine Serik ilçesi Gebiz beldesinde çalışma yaptıklarını dile getiren Kahraman, "Tarih öğretmeni Osman Ak'ın ağabeyi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ak, Gebiz'in bir Türk boyu adı olduğunu, Gebze ve Macaristan bağlantısı bulunmadığını söylerken, bu konuda Kocaeli Üniversitesi'nde Prof. Dr. Oğuzhan Büyükgebiz, 'Atalarımız 400 çadırla Macaristan Yörüklerinden. Önce Gebze'ye gelip yerleşmişler. Antalya'nın Akseki ilçesinde devlete karşı yapılan ayaklanmayı bastırmak için devlet tarafından Akseki'ye gönderilmişler. Daha sonra da adını Gebze'den alan Macar Gebiz'i adıyla Gebiz beldesini kurarak buraya yerleşmişler' bilgisini verdi" dedi.

450 YIL ÖNCE

Gebiz'de yaşayan ileri yaştaki bazı isimlerin de atalarının Macaristan'dan gelen Yörükler olduğunu, önce Gebze'ye, ardından da Antalya Gebiz bölgesine gelip yerleştiklerini net bir şekilde ortaya koyduğunu dile getiren İsmail Kahraman, "Dr. İspay Ferenc isimli bir Macar araştırmacıya göre, 450 yıl önce bir Macar topluluğu Türkiye'ye yerleşmiş. İddiaya göre önce Gebze'yi mesken tutmuşlar. Osmanlı Devleti'nin 1830'larda Hünkâr İskelesi Anlaşması çerçevesinde Rusya ile kısa bir dönem ittifak kurduğunu, Rus ordu birlikleri boğazda üslendiği sırada, Rusların bunları alıkoyup Rusya'ya götürmek isteyeceklerinden çekinildiği için Antalya yöresinde iskan edilmişler" dedi.

MACAR MI YÖRÜK MÜ?

Bir Türk kaynağında ise Serik ilçesinin Gebiz beldesini kuranların bu Macarlar olduğu, hatta Gebiz'in isminin de Gebze'den geldiği şeklinde bir ifadeyle karşılaştığını dile getiren Kahraman, şunları kaydetti:

“Buna göre, torunları günümüzde Gebiz’in Karapınar, Yunuslar ve Kahyalar gibi mahallelerde ikamet ediyor, seracılık yapıyor, pamuk, susam, zeytin, buğday ve arpa yetiştiriyorlarmış. Macar araştırmacı Beder Tibor, kitabında, ‘Osmanlı döneminde göç eden akrabalarımız, Antalya Gebiz’de yaşıyor’ diye yazdı. Macarlar akrabalık iddiasında, Gebiz halkı ise ikiye bölündü. Bir kısmı ‘Hayır Yörüküz’, bir kısmı ‘Macar da olabiliriz’ diyor. Macar araştırmacı Beder Tibor’un iddiası Gebiz’i Macarların ilgi odağı haline getirdi.”

MEZAR TAŞLARINDA BENZERLİK

Tibor’un ortaya koyduğu hikayede Macaristan ve Gebiz’deki mezar taşlarındaki benzerlikler olduğundan da bahseden Kahraman, ilginç hikayenin ise şöyle olduğunu söyledi:

“Beder Tibor, 1990’da Osmanlı döneminde Macaristan’dan göç eden akrabalarını bulabilmek için 1800 kilometre yürüyüp Gebiz’e geldi. Beldenin eski adının ‘Macar’ olduğunu tespit eden Tibor, mezarlıkta da Macaristan’ın Berdel bölgesinin bayrağına benzeyen motifler, mimari öğelerle karşılaştı. İnsanların renkli gözlü olmasını da dik-kate alan Tibor, akrabalarının Gebizliler olduğu kanaatine vardı. Tibor, kitabında Gebizlilerin 18’inci yüzyılda Berdel’den göç ettiğini, 450 Macarın Anadolu’ya yerleştiğine ilişkin efsaneler olduğunu belirtti. Tibor, ‘Mezar taşlarının çoğunda güneş, hilal motifleri var. Macarlar, mezar taşlarına kimliklerini belirtmek için bayraktaki motifleri işlemişler’ dedi. O gün bugündür belde Macar akınına uğruyor.”

Yörük Göçü Çalıştayı Büyük İlgi Gördü

Gebze’den Antalya’ya Yörük Göçünü araştırmaya yönelik çalışmalarımızla hakkın-da, Anadolu Ajansı tarafından basın yayın ve medya kuruluşlarına gönderilen haber ve bilgi notunu sizlerle paylaşıyorum.

ANTALYA (AA)

Antalya’da, Kaybolan Değerlerimiz Yörük Kültürü Çalıştayı düzenlendi.

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü işbirliğiyle Antalya İl Halk Kütüphanesin-de düzenlenen çalıştayda, Yörük kültürü ele alındı.

Avrasya Gazeteciler Derneği Genel Başkanı ve Çalıştay Koordinatörü İsmail Kahraman, AA muhabirine yaptığı açıklamada, çalıştayda Yörük kültürü, Gebiz Yörüklerinin geçmişi ve Gebze ile bağlantısı konusunda akademisyen ve tarihçilerin önemli açıklamalar yaptığını söyledi.

Kahraman, etkinlikte konuşma yapan akademisyen ve tarihçilerin, Antalya'nın Gebiz bölgesine Macar anıtı dikilmesi ve bazı Macar araştırmacı ve yazarların Gebizlilerin Macar olduğu iddialarının tartışıldığını belirtti.

Sunumlarda, bu iddiaların doğru olmadığı, hiçbir belgede de bunun yer almadığının ortaya konulduğunu anlatan Kahraman, "Macarların, Gebizle ilgili iddialarının ilmi dayanaktan yoksun olduğu ortaya konuldu." dedi.

Kahraman, ocak ayında Kocaeli'nin Gebze ilçesinde düzenlenecek Yörük Kültürü Sempozyumunda da bu konuda çalışma yapılması kararı alındığını sözlerine ekledi.

Çalıştayla İlgili Bilgiler

Antalya'da düzenlenen çalıştayda katılan öğretim üyeleri ile sivil toplum örgütleri başkan ve temsilcileri, Kocaeli Gebze ile Antalya Gebiz arasındaki Yörük tarihinin bilimsel verileri ve arşiv belgeleri ile ortaya çıkartılması için Ocak ayında Gebze'de düzenlenecek "Kaybolan Değerlerimiz Yörük Kültürü" konulu sempozyumda konunun geniş çaplı ele alınması için ortak çalışma yapılması kararı aldı.

Macaristan'dan Gebze'ye Gelen Yörüklerin Kökleri

Antalya'da Yörük Kültürü çalıştayında bir konuşma yapan İsmail Kahraman, Macarların misyonerlik faaliyetinde bulunmak için kasıtlı olarak Gebze'den Antalya'ya göç eden Yörüklerin Macar kökenli olduğunu söylediğini, işin doğrusunun çok farklı olduğunu açıklayarak şu bilgileri verdi:

"Kanuni Sultan Süleyman döneminde Çoban Mustafa Paşa komutasındaki ordular, Macaristan'ı Osmanlı topraklarına katmış, bu dönemde Anadolu'dan Macaristan'a bir çok Yörük ve Türkmen yerleştirilmişti. Osmanlı, bu Bölgede zayıflayınca Türklerin önce Gebze'ye, ardından da Antalya Gebiz Bölgesine geldiğini tespit ettik. Bilindiği gibi Osmanlı, Macaristan bölgesini fetih edince Anadolu'dan Yörük ve Türkmenleri bu bölgelere götürüp iskan ederek Macaristan Erdil sancağında 145 yıl hüküm sürüp yönetmişti. Kanuni, Macaristan'ın Zigetvar kalesinde vefat eder. Ünlü Esterгон kalesi Macaristan'da Tuna boyларыndadır."

Serik İlçesinin Gebiz Beldesinde İnceleme

Antalya Gebiz beldesinde inceleme gezisi yapan Gebze Yörükler Derneği heyeti, Gebiz Belediyesi'nin son belediye başkanı Cengiz Büyükgemizden bilgi aldı. Çalıştayda Gebiz bölgesine gelerek buraya Macar anıtı dikilmesi ve bazı Macar araştırmacı ve yazarların Gebizlilerin Macar olduğu iddiaları da akademisyen ve tarihçiler tarafından ele alındı.

Konu hakkında bilgi veren akademisyenler, Macarların iddialarının yanlış olduğunu bu konuda hiç bir arşiv belgesinin olmadığını ortaya koydular. Macarların Gebizle ilgili iddiaların ilmi dayanaktan yoksun olduğunu açıkladılar.

Serik ile Gebze Arasında Kardeş Şehir Önerisi

Gebze heyeti, Gebiz beldesinin bağlı olduğu Serik Belediye Başkanı. Prof. Dr. Ramazan Çalık Beyi ziyaret ederek, Gebze Belediyesi ile Serik Belediyesi arasında kardeşlik köprüsü kurulması için Kardeş Şehir önerisinde bulundu. Başkan Çalık, öneriyi olumlu karşıladı.

Gebze Sığırlık Yörükleri Belgeseli

Antalyada düzenlen “Yörük Kültürü” çalıştayında Devr-i Alem TV ve Avrasya Gazeteciler Derneği tarafından ulusal ve bölgesel tv kanallarına gönderilen belgesel gösterildi.

Çalıştaya Kimler Katıldı

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin İçişleri Bakanlığı PRODES projesi kapsamında sosyal sorumluluk projesi kapsamında desteklediği “Kaybolan Değerlerimiz: Yörük Kültürü” adlı proje kapsamında 11-12 Kasım 2018 tarihlerinde dernek başkanı Cemil Karateke, Oğuzboyları Federasyonu genel başkanı Mehmet Özer, Kocaeli Kent Konseyi eski başkanı Dr. İbrahim Kahraman ve İlim Kültür Tarih Araştırmaları Merkezi ve Avrasya Gazeteciler Derneği genel başkanı İsmail Kahraman'dan oluşan heyet başkanlığında Kocaeli'den Antalya'ya giden heyetin katılımıyla Antalya Tekeli İl Halk Kütüphanesi salonunda düzenlenen “Kocaeli Gebze'den Antalya Gebize Yörük Göçü” konulu çalıştaya katılarak görüş, öneri ve katkıda bulunan heyetin isim listesi:

Doç Dr. Mehmet Ak - Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Yörkam Müdürü

Doç. Dr. Gülden Bölük - Akdeniz Üniversitesi İktisat Bölümü Başkanı

Dr. Öğr. Ü. Fatih Uslu - Akdeniz Üniversite Yörkam Müdürü

Selahattin Çolak - Serik Solaklı Yörükleri Derneği Başkanı

Durali Köle - Antalya Tekeli Derneği Başkanı

Dilber Köse - Tekeli Yöresi Aşvar yörükleri Derneği Başkanı

Mahmut Davulcu - Antalya Kültür Müdürlüğü Halk Kültürü Araştırmacısı

Fethi Bağpat - Antalya Kültür Müdürlüğü Halk Kültürü Araştırmacısı

Mustafa Tokat - Antalya Kùltür Müdürlüğü Halk Kùltürü Araştırmacısı

Vedat BüyüKateş - Emekli Tarih Öğretmeni

Adnan Tezgel - Antalya Serikliler Derneğı Başkanı

Ayşegöl Akman - Antalya Serikliler Derneğı Başkan Yardımcısı

Nasuh Boztepe - Birlik Vakfı Antalya Şubesi Başkanı

Atilla Ezden - Emekli Öğretim üyesi

Veli Altıntaş - Kòtekli Yörükleri Dernek Başkanı

Abdullah Duman - Antalya Yörükler Derneğı Başkanı

Öznur Sanal - Halk Kùltürü Araştırmacısı

Kürşat Çavuşoğlu - Irak Türkmen Birliğı Başkanı

Kazım Kerküklü - Türkmen İzcilik Federasyonu Başkanı

Mustafa Bayram - Tekeli İl Halk Kùtùphanesi Müdürü

Nasuh Durmaz - Emekli Tarih Öğretmeni - Karakoyunlular Federasyonu Antalya Temsilcisi

Sadık Büyügebiz - Öğretmen

Mustafa Cıvcır

Ömer Sarı

Kaynak: <http://yorukkulturu.com/gebzedden-gebize-yoruk-gocu/>

PANEL YÖNETİCİSİ

SERHAT ERAT

AKADEMİSYEN (DR. ÖĞR. ÜYESİ)

AÇILIŞ KONUŞMASI

YÖRÜKLER, TÜRK TARİHİ'NİN HER SAF-HASINDA, BİZE TARİHİMİZ VE KÜLTÜRÜ-MÜZ HAKKINDA, ÖNEMLİ BİLGİLER VERME-Sİ, YÖRÜKLERİN, GEÇMİŞİMİZİ AYDINLATAN, BİR IŞIK GÖREVİ GÖRMESİNİ SAĞLAMİŞTİR. YÖRÜKLERİN BAŞLICA GEÇİM KAYNAĞININ, HAYVANCILIĞA BAĞLI OLMASI VE BU NEDENLE, SÜREKLİ OTLAKLARI TAKİP ETMESİ VE GÖÇEBE YAŞANTI SÜRMELERİ DOLAYISIYLA, BAĞLI OLDUKLARI DEV-LETİN, İSKÂN POLİTİKALARI GEREĞİNCE, YENİ FETHEDİLEN BÖLGELERE, ÖNCELİKLE, GÖÇEBE YÖRÜKLERİN YERLEŞTİRİLMESİ, ONLARIN TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE, ÇEŞİTLİ COĞRAFYALARA YAYILMALARINA NEDEN OL-MUŞTUR.

GÜNÜMÜZDE NEREDEYSE TAMAMI, YERLEŞİK HAYATA GEÇMİŞ BU-LUNAN YÖRÜKLER, YAŞADIKLARI YÖRELERDE, GEÇMİŞTEN TAŞIDIKLARI KÜLTÜREL DEĞERLERİN İZLERİNİ, HALA SÜRDÜRMEKTEDİRLER. GÜNÜ-MÜZ TOPLUMUNDA, YAŞANAN HIZLI TEKNOLOJİK İLERLEME İLE BİRLİK-TE, YERLEŞİK DÜZEN, İLETİŞİM VE HABERLEŞME TEKNOLOJİLERİ ALANIN-DAKİ GELİŞMELER VE MODERN İNSANIN, HAYATINI KOLAYLAŞTIRIRKEN, TOPLUMUN TEMELİNİ OLUŞTURAN, DİL, GELENEK, GÖRENEK VE KÜLTÜR GİBİ, DEĞERLERİN DE TAHRİBATINA SEBEP OLMAKTADIR. PROJE KAPSA-MINDA KAYBOLAN DEĞERLERİMİZ 'YÖRÜK KÜLTÜRÜ' DEĞERLENDİRİLE-REK, GEBZE BÖLGESİNDE YAŞAYAN YÖRÜKLERİN, KÜLTÜRLERİNİ, ÖRF VE ADETLERİNİN DAHA GENİŞ KİTLELERE TANITILMASI İLE BU KÜLTÜREL MİRAS DEĞERİNİN, GELECEK NESİLLERE, KÜLTÜR EROZYONUNA UĞRA-MAMIŞ ŞEKİLDE, AKTARILMASINI SAĞLAMAK HEDEFLENMEKTEDİR.

SÖZLERİME SON VERMEDEN ÖNCE DAVETİMİZİ KABUL EDEREK, HER BİRİ DİĞERİNDEN DEĞERLİ SAYIN KONUŞMACILARA, GELDİKLERİ İÇİN, SUNUMLARI İLE BİLGİMİZE BİLGİ KATACAKLARI İÇİN VE YİNE BU ORGANİ-ZASYONUN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ EMEK VE KATKILARI İÇİN, PRO-JE İŞBİRLİKÇİLERİ VE DESTEKLEYEN KURUMLARIMIZA VE SİZ UZAKTAN YAKINDAN PANELİMİZE TEŞRİF EDEN DEĞERLİ MİSAFİRLERİMİZE, SEVGİ VE SAYGILAR SUNARIM. SANIYORUM KONUŞMACILARIMIZ, YÖRÜKLERİN, DÜNYÜ BUGÜNÜ İLE KÜLTÜRLERİNİN, GELECEK NESİLLERE AKTARIMI VE BU YOLDA VERDİKLERİ MÜCADELELER HAKKINDA, BİZLERİ ZİYADESİYLE SÜREMİZ ELVERDİĞİ ÖLÇÜDE AYDINLATACAKLARDIR.

PANELİST

MEHMET ÖZER

OĞUZ BOYLARI KONFEDERASYON BAŞKANI

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN MEHMET ÖZER, 1945 YILINDA SIĞIRLIK MERASI DENİZLİ KÖYÜNDE DOĞDU. MESLEK LİSESİ MEZUNU OLAN ÖZER, 1996 YILINDA ÖNCE KOCAELİ YÖRÜKLER DERNEĞİNİ KURDU VE 14 YIL BAŞKANLIĞINI YAPTI VE DAHA SONRA DA YÖRÜK TÜRKMEN FEDERASYONUNU KURARAK 3 YIL BAŞKANLIĞINI YÜRÜTTÜ.

SAYIN ÖZER, HALEN OĞUZ BOYLARI KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANLIĞINI 5 YILDIR YÜRÜTMekte VE AYNI ZAMANDA MÜTEAHLİK YAPMAKTADIR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN MEHMET ÖZER; YÖRÜKLERİN ÇOK ZOR ŞARTLARDA YAŞAM MÜCADELESİ VERDİKLERİ HATTA BU ZOR ŞARTLARI HAYVANLARI İLE PAYLAŞTIKLARINDAN SÖZ ETTİ. YÖRÜK AİLESİNDE HERKESİN SORUMLULUKLARINI PAYLAŞTIĞINI, OKUMA YAZMA ORANININ AZ OLDUĞUNU, OKUMAYA GİDENLERİN İŞE TEKRAR ZOR ŞARTLARA YAŞAMAMAK VE ÇOBAN OLMAMAK İÇİN GERİYE DÖNMEDİĞİNİ BU YÜZDEN DE YÖRÜK KÖYÜNDE YAŞAYANLARIN SAYILARINDA AZALMA OLDUĞUNDAN BAHSETTİ. KIŞ ŞARTLARI ZORLAŞTIKÇA HAYVANLARA BAKMANIN DAHA ZOR OLDUĞUNU YAZA VARDIKLARINDA İŞE YAYLALARA ÇIKTIKLARINI BELİRTTİ VE ÜÇ AY YAYLADA KALDIKTAN SONRA SIĞIRLIĞA DÖNÜP YÖRÜK AİLELER İÇERİSİNDE EVLENME DURUMU OLANLAR İÇİN ORTAK DÜĞÜN MERASİMİ YAPTIKLARINI HATTA MADDİ İMKANLARI OLMAYANLARA DA HEP BİRLİKTE SAHİP ÇIKARAK MERASİME DAHİL ETTİKLERİN SÖZ EDEREK PAYLAŞMANIN VE İŞBİRLİĞİ VE SORUMLULUĞUN ÖNEMİNDEN BAHSETTİ.

PANELİST

ABDULLAH KÖKTÜRK

EĞİTİMCİ, KAMU YÖNETİCİSİ, PROJE KOORDİNATÖRÜ

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN ABDULLAH KÖKTÜRK, 1955 YILINDA İZMİT GÜVERCİNLİK KÖYÜNDE DOĞDU. BALIKESİR NECATİBEY EĞİTİM FAKÜLTESİ, TARİH BÖLÜMÜ MEZUNUDUR. UZUN YILLAR MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜNYESİNDE ÖĞRETMEN VE İDARECİ OLARAK ÇALIŞTI. 1994 YILINDA ÇALIŞMA HAYATINA DERİNCE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OLARAK DEVAM ETTİ VE 2002 YILINDA İŞE ÇEVRE ORMAN BAKANLIĞINDA DAİRE BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ YÜRÜTTÜ. 2004 YILINDA BEKİRPAŞA BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLEN SAYIN KÖKTÜRK, BU GÖREVİNİ 2009 YILINDA BELEDİYENİN KAPATILMASI NEDENİYLE TAMAMLADI VE EMEKLİ OLDU. ANCAK SAYIN ABDULLAH KÖKTÜRK, BİRKİM VE TECRÜBESİNİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE PAYLAŞARAK KAMU YÖNETİMİ VE PROJE KONULARINDA DERSLER VERMEYE BAŞLADI. SAYIN KÖKTÜRK, HALEN BELEDİYE VE ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİ İLE HAYATA GEÇİRİLEN ‘ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ’ PROJESİNDE KOORDİNATÖR OLARAK İŞ YAŞAMINA DEVAM ETMEKTE VE BİRÇOK STK’ YA DESTEKLERİNİ SÜRDÜRMEKTEDİR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN ABDULLAH KÖKTÜRK; YÖRÜKLERİN, MANAVLARIN VE TÜRKMENLERİN AYNI KÖKTEN GELDİKLERİNDEN BAHSETTİ. ESKİDEN HER YÖRÜĞÜN EVİNDE BİR TEZGAH OLDUĞUNU VE DOKUMA KONUSUNDA MAHARETLİ OLDUKLARINI BELİRTTİ. YERYÜYÜNDE YÖRÜKLERİN SADECE BİR YÖNÜYLE ÖVÜNEN BİR MİLLET OLMADIKLARINI BİZLER ŞEHİRLİYİZ, KÖYLÜYÜZ VE SANATIN HER ALANINDA VARIZ VE BU YÖNÜYLE DE ŞEHİRLER KURMUŞUZ, İCATLAR YAPMIŞIZ DEDİ. BİLİMİ VE AKLI BULUŞTURAN İMAM BURİNİ GİBİ ÇOK ÇALIŞKAN BİR ECDATA SAHİP OLDUKLARINDAN BAHSEDEREK İSTANBULU FETHEDEN FATİH SULTAN MEHMET’İN TOPLAR DÖKTÜRDÜĞÜNÜ SÖYLEDİ.

ANADOLU DA YÖRÜKLERİN KURDUĞU MEDENİYETLERİN VARLIĞINDAN SÖZ EDEREK HALİME ANA GİBİ YÖRÜKLER İÇERİSİNDE KADINLARIN YERİNİN YÖRÜKLERİN VARLIĞINDA, YAŞANTISINDA VE KARARLARINDA ETKİN ROL OYNADIKLARINI SÖYLEDİ. SON OLARAK YÖRÜKLERDE CUMA SOHBETLERİ VE KAYNAŞMAŞMANIN ÖNEMİNDEN BAHSEDEREK, BÖLGEDE YEREL DOKUYA UYUMLU BİR YERLEŞİM YERİ KURULMASI KONUSUNDA TEMENNİLERİNİ İLETTİ.

PANELİST
SULTAN ŞAHİN
EĞİTİMCİ, ARAŞTIRMACI

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN SULTAN ŞAHİN, DERİNCE DOĞUMLU OLUP GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ TARİH BÖLÜMÜ MEZUNUDUR. SAYIN ŞAHİN, HALEN MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI KÖRFEZ MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, ORHANGAZİ ANADOLU LİSESİNDE TARİH ÖĞRETMENİ OLARAK ÇALIŞMAKTADIR. HOCAMIZIN AYNI ZAMANDA DERİNCE VE SIĞIRLIK YÖRÜKLERİYLE AKRABALIK İLİŞKİSİNİN YANISIRA YÖRÜK KÜLTÜRÜ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALARI DA MEVCUTTUR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN SULTAN ŞAHİN; ATA ERKİL BİR YAPIDAN GELİNSE DE ÖZELLİKLE YÖRÜKLERDE KADININ EVİNİN DİREĞİ OLDUĞUNU VE BU DURUMUN BUGÜNE DE TAŞINDIĞINI GÖRDÜKLERİNİ, KADINLARIN ÇOK ZOR ŞARTLARDA YAŞADIKLARINI, SORUMLULUKLARININ ÇOK FAZLA OLDUĞUNU ANCAK BUNA RAĞMEN YİNEDE ÇOK MUTLU OLDUKLARINDAN BAHSETTİ. YÖRÜK KÖYÜNDEKİ GÜNLÜK YAŞAMLARINDAN BAHSEDEREK, GELENEKLERİNDE OLAN TEMİZLİK ALIŞKANLIKLARININ HER DURUMDA VE ŞARTTA DA YERİNE GETİRDİKLERİNİ SÖYLEDİ. SIĞIRLIK KÖYÜNDEKİ KENDİ KÜÇÜKLÜĞÜNDEKİ HATIRALARINI ANIMSADIĞINI VE SÜT SAĞIMINDAN PEYNİR YAPIMINA KADAR TÜM AŞAMALARI BİZZAT YAPTIĞINI VE YÖRÜK KADINININ ÜRETKENLİĞİNDEN BAHSETTİ. ZOR KIŞ ŞARTLARINA RAĞMEN KADINLARIN HER ZORLUĞUN ALTINDAN GELDİĞİNİ, ÇAMAŞIRLARI VE HAFTALIK TEMİZLİKLERİNİ SOHBETLER İLE EĞLENCELİ HALE GETİRDİKLERİNİ VE ÇOK FEDAKÂR OLDUKLARIN ÖZELLİKLE DE DOKUMA KONUSUNDA Kİ MAHARETLERİNDEN, YEMEK YAPMA KONUSUNDA Kİ UZMANLIKLARINDAN VE DÜĞÜN GİBİ MERASİMLERE VERDİKLERİ ÖNEMİ VURGULADI.

PANELİST

İSMAİL KAHRAMAN

ARAŞTIRMACI, GAZETECİ, BELGESEL YAPIMCISI

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN İSMAİL KAHRAMAN, 1960 YILINDA; GİRESUN İLİ ESPIYE İLÇESİ SOĞUKPINAR BELDESİNDE DOĞDU. 1978 YILINDA GEBZE'DE GAZETECİLİĞE BAŞLADI VE BAŞTA TRT VE ANADOLU AJANSI OLMAK ÜZERE ÇOK SAYIDA GAZETENİN TEMSİLCİLİĞİNİ VE MUHABİRLİĞİNİ YAPTI. SAYIN KAHRAMAN, GEBZE GAZETESİ VE GEBZE FM'İ KURDU VE BİRÇOK DERGİ VE BELGESEL TV PROGRAMLARI ÇEKTİ VE KİTAPLAR YAZDI. HALEN BAŞTA TGRT TV OLMAK ÜZERE BİR ÇOK TV KANALI İÇİN 'DEV-İ ALEM' VE 'BELGESEL YAYINCILIK' ADLI PROGRAMLARI HAZIRLAMAKTA, DANIŞMANLIK VE SUNUCULUĞUNU YAPMAKTADIR. KÜLTÜR BAKANLIĞI BELGESEL YAPIM VE YETKİ SAHİBİ OLAN SAYIN KAHRAMAN TÜRKİYE'DE 80 İL DÜNYA'DA İSE 70'DEN FAZLA ÜLKEYE TURİZM ELÇİLİĞİNİN YANISIRA ÇOK SAYIDA BELGESEL ÇEKİMİ, KONFERANS, PANEL VE SEMİNER VERMEK ÜZERE DAVETLİ OLARAK KATILMIŞ OLUP BİRÇOK BASIN KURULUŞU, RESMİ VE ÖZEL KURULUŞ TARAFINDAN ÇOK SAYIDA ÖDÜL, DERECE VE BAŞARI BELGESİ İLE ÖDÜLLENDİRİLMİŞTİR. SAYIN KAHRAMAN AYNI ZAMANDA SÜREKLİ SARI BASIN KARTI SAHİBİ OLUP ARAPÇA VE OSMANLICA BİLMEKTEDİR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN İSMAİL KAHRAMAN; 1978'DE YANİ 40 YIL ÖNCE YÖRÜKLER OBASINA GİTTİĞİNİ VE YÖRÜK KÖYÜNDEN VE İNSANLARINDAN ÇOK ETKİLENDİĞİNİ O DÖNEMDE YAKLAŞIK KÖYDE KIRK KADAR ÇADIR OLDUĞUNU ANCAK YİRMİ YIL SONRA GEBZE'DE GAZETECİLİĞE BAŞLADIĞINDA TEKRAR OBAYA GİTTİĞİNİ VE MAALESEF ÇADIR SAYISININ NEREDEYSE YARIYA İNDİĞİNİ ÜZÜNTÜYLE GÖRDÜĞÜNÜ SÖYLEDİ.

YÖRÜKLERİN BU BÖLGEYE BİLİNÇLİ OLARAK OSMANLILAR TARAFINDAN YERLEŞTİRİLDİĞİNİ VE YÖRÜKLERİN ASKERİYEYE VERDİĞİ DESTEKTEN BAHSEDEREK YÖRÜKLERİN OSMANLININ TEMEL TAŞI OLDUĞUNU SÖYLEDİ.

TARİH , KÜLTÜR VE MEDENİYET KONUSUNDA KIRK YIL ÖNCESİNE AYNA TUTTUKLARINI, DEVLETİMİZİN GEÇ DE OLSA YÖRÜKLERE SAHİP ÇIKTIĞINI BU YOLDA ARKADAŞLARI İLE BERABER VERDİKLERİ UZUN MÜCADELELER SONUCUNDA TAPULARINI ALDILARINI VE BÖLGENİN YÖRÜK BÖLGESİ OLMASI KONUSUNDA Kİ TEMENNİLERİNİ İLETTİ.

PANELİST

ADEM SARI

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN ADEM SARI, 1963 YILINDA KOCAELİ İLİ KANDIRA İLÇESİNDE DOĞDU. 1985 YILINDA EGE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ TARİH BÖLÜMÜNDEN MEZUN OLDU. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI EDİRNE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNDE 2 YIL ÖĞRETMENLİK YAPTI VE SONRASINDA BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞINDA 8 YIL GÖREV YAPTI.

1995 YILINDA AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİNE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ OLARAK GÖREVE BAŞLADI VE OSMANLICA DERSLERİ VERDİ. 1997 YILINDA SAKARYA ÜNİVERSİTESİNE GEÇİŞ YAPTI VE HALEN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ BÖLÜMÜNDE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ OLARAK ÇALIŞMAKTA OLUP, OSMANLICA VE İYİ DERECEDE İNGİLİZCE BİLMEKTEDİR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN ADEM SARI; YÖRÜKLERİN OSMANLININ KURUCU UNSUR OLDUĞUNU, ÖNCE AKINCI, FETİH SIRASINDA ASKER SONRASINDA İŞE BU YÖRELERİ ELDE TUTAN BİRLİKLERİ OLUŞTURDUKLARINI SÖYLEĞİ. OSMANLININ GÜVENİLİR İNSANLARI İSTANBUL'UN ETRAFINA YERLEŞTİRDİĞİNİ VE FETİH SONRASINDA DA İSTANBUL'A GÜVENİRLİKLERİ NEDENİYLE DE YÖRÜKLERİ BU BÖLGEYE TAŞIDIKLARINI VE İKAMETLERİ SAĞLADIKLARINDAN BAHSETTİ. BU BÖLGELERE YERLEŞEN YÖRÜKLERİN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNE KORUDUKLARINDAN SÖZ ETTİ VE SON OLARAK YÖRÜKLERİN MİLLÎ MÜCADELE SIRASINDA VERDİKLERİ ÖNEMLİ KATKILARDAN BAHSETTİ.

PANELİST

DR.İBRAHİM KAHRAMAN

ENFEKSİYON HASTALIKLARI UZMANI

ARAŞTIRMACI, KAMU YÖNETİCİSİ

ÖZGEÇMİŞ

SAYIN İBRAHİM KAHRAMAN, 1950 YILINDA; BOLU İLİ GEREDE İLÇESİNDE DOĞDU. 1974 YILINDA ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDEN MEZUN OLDU VE ANKARA NUMUNE HASTANESİNDE UZMANLIĞINI TAMAMLADI. ANKARA VE KOCAELİNDE UZMAN DR. OLARAK GÖREV YAPTI. AK PARTİ KURUCU ÜYELİĞİ VE BAŞKAN YARDIMCILIĞI, KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKAN DANIŞMANLIĞI VE YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNİ YÜRÜTTÜ.

BİRÇOK BİLİMSEL ETKİNLİK VE ÇALIŞMALAR YAPAN SAYIN DR. İBRAHİM KAHRAMAN, ÇOK SAYIDA MAKALE YAZDI. BUGÜNE KADAR ÇOK SAYIDA SİVİL TOPLUM KURULUŞUNUN YÖNETİMİNDE BULUNDU VE BAŞKANLIĞINI YÜRÜTTÜ. HALEN BİRÇOK SİVİL TOPLUM KURULUŞUNDA VE KAMU YÖNETİMİNDE AKTİF GÖREVLER YÜRÜTMekte OLUP İNGİLİZCE VE FRANSIZCA BİLMEKTEDİR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN DR. İBRAHİM KAHRAMAN; DEDESİNDEN ALDIĞI ŞUURLA SOSYAL HİZMETLERE ÖNEM VERDİĞİNİ, SN. İSMAİL KAHRAMAN BEYDEN BÖLGEDEKİ YÖRÜKLERİN VARLIĞINI ÖĞRENDİĞİNİ VE BU KONUDA ARAŞTIRMALAR YAPTIĞINI BELİRTTİ. BÖLGEDE YAŞAYAN YÖRÜKLERİN VARLIĞI KONUSUNDA ÇABALAR GÖSTERDİKLERİNİ, DEVLET İLE YÖRÜKLERİ BULUŞTURDUKLARINI VE DEVLETİNDE YÖRÜKLERE SAHİP ÇIKARAK TAPULARINI VERDİKLERİNİ SÖYLEDİ. TARİH, KÜLTÜR VE MEDENİYET KONUSUNDA KIRK YIL ÖNCESİNE AYNA TUTTUKLARINDAN BAHSETTİ.

PANELİST

İRFAN TATLIOĞLU

ORHANELİ BELEDİYE BAŞKANI

ÖZGEÇMİŞ

1962 YILI ORHANELİ DOĞUMLU. İLK VE ORTA ÖĞRENİMİNİ ORHANELİ'DE, LİSE EĞİTİMİNİ İSE BURSA DEMİRTAŞ ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ'NDE TAMAMLADI. 1979 YILINDA İSTANBUL YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜNÜ KAZANDI. ANCAK O DÖNEMDE YAŞANAN SİYASİ KARIŞIKLIKLAR VE AİLESİNİN İSTEĞİYLE, ÜNİVERSİTEYE KAYDINI YAPTIRMAYARAK, TİCARİ HAYATA ATILDI.

SİYASİ YAŞAMINA 1978 YILINDA MİLLİ TALEBE BİRLİĞİ İLE BAŞLAYAN TATLIOĞLU, REFAH PARTİSİ VE AK PARTİ'DE ÇEŞİTLİ GÖREVLERDE BULUNDU. 28 MART 2004 YILI YEREL SEÇİMLERİNDE ORHANELİ BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLDİ. 3 DÖNEMDİR ORHANELİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ YÜRÜTEN TATLIOĞLU, AYNI ZAMANDA TÜRKİYE-TÜRK DÜNYASI YÖRÜK TÜRKMEN BİRLİĞİ İLE BURSA ULUDAĞ YÖRÜK TÜRKMEN DERNEKLERİ FEDERASYONU GENEL BAŞKANIDIR.

“SOSYAL BELEDİYECİLİĞİ” İLKE EDİNEREN TATLIOĞLU, ÖZELLİKLE YAŞLI, KADIN VE ENGELLİ BİREYLERİN EĞİTİMİ VE İSTİHDAMINA YÖNELİK ÇOK SAYIDA PROJEYE İMZA ATARAK, ORHANELİ’NİN BU ALANDA ‘ROL MODEL’ OLMASINI SAĞLADI. TATLIOĞLU AYRICA YÖRÜK VE TÜRKMEN KÜLTÜRÜ-NÜN YAŞATILMASI İÇİN ÜLKE ÇAPINDA ÇALIŞMALARINI ARALIKSIZ SÜRDÜRMEKTEDİR.

KONUŞMA ÖZETİ

KONUŞMASINDA SAYIN İRFAN TATLIOĞLU; YÖRÜKLERİN ÖNCELERİ FARKLI ALGILANDIKLARI ANCAK KONUYA ÖNEM VERDİKÇE KONUYA SAHİP ÇIKILDIKÇA HERKEŞİN YÖRÜK OLMaktan MUTLULUK VE ONUR DUYDUĞUNDAN SÖZ ETTİ. YÖRÜK DENİLDİĞİNDE ÖZÜ SÖZÜ BİR ADAM GİBİ YAŞAYAN MÜTEVAZİ PAYLAŞMAYI VE KOMŞULUĞA ÖNEM VEREN BİR TOPLUM ANLAŞILDIĞINI SÖYLEDDİ. SON OLARAK DEĞERLERİMİZİ VE ÖZELLİKLE DE BİZİ İNSAN YAPAN DEĞERLERİ ASLA UNUTMAMAMIZ GEREĞİNDEN BAHSETTİ.

İSTANBUL ETRAFINDA TÜRKMEN YERLEŞİMİ VE SİĞİRLİK YÖRÜKLERİ

DEĞERLİ ABLALARIM ABİLERİM DEĞERLİ PANELİST ARKADAŞLARIM: BURADA YÖRÜKLERDEN SÖZ EDİYORUZ. YÖRÜKLER TÜRKİYE'Yİ OLUŞTURAN ALELADE GURUP DEĞİLDİR. YÖRÜKLER OSMANLI DEVLETİNİN KURUCU UNSURUDUR. SADECE KURUCU UNSURU DEĞİLDİR. YÖRÜK DENDİĞİNDE OSMANLI DEVLETİNİN FETİHLERİNİN ÖNCESİNDE AKINCI, SONRASINDA EVLAD-I FATİHAN VE BULUNDUKLARI BÖLGELERDE SAVAŞIN VE BARIŞIN YÜKÜNÜ ÇEKEN OSMANLI'NIN ASIL UNSURUDUR. BEN KONU BAŞLIĞIMA “İSTANBUL’UN ETRAFINDA TÜRKMEN YERLEŞİMİ VE SİĞİRLİK YÖRÜKLERİ” BAŞLIĞINI VERDİM. TABİİ SÖZÜNÜ EDECEĞİM HER CÜMLE BAŞLIBAŞINA BİR KONU AĞIRLIĞINDA.

ÖNCELİKLE ANADOLU’NUN FETHİNDE YÖRÜKLER AKINCI BİRLİKLERİNDE YER ALDILAR. FETİHLER DÖNEMİNDE OSMANLI’NIN ASKERİYDİ. SONRASINDA DA BURALARI ELDE TUTAN BİRLİKLERİ OLUŞTURUYORLARDI. DAHA FATİH ÖNCESİNDE İSTANBUL FETH EDİLMEYEN ÖNCE BÜTÜN OSMANLI SULTANLARI İSTANBUL’U FETH EDEBİLMEK İÇİN İSTANBUL’UN ÇEVRESİNE GÜVENİLİR TOPLULUKLAR YERLEŞTİRDİ. ÇANAKKALE’DE BIGANIN BİR KISMI. LAPSEKİ HARİCİNDE VE GELİBOLU TARAFINDAKİ ECEABAT HARİCİNDEKİ BÜTÜN İLÇELER YÖRÜKLERLE İSKAN EDİLDİ. GELİBOLU’NUN TEKİRDAĞ TARAFINDA KEŞAN’A DA ADINI VEREN TOPKEŞAN YÖRÜKLERİ YERLEŞTİRİLDİ. MALKARAY’A PAŞAYİĞİT TÜRKMENLERİ YÖRÜKLERİ YERLEŞTİRİLDİ VE FETİH ÖNCESİNDE KOCAELİ YARIMADASI YÖRÜKLER VE TÜRKMENLERLE BUGÜN MANAV OLARAK İFADE ETTİĞİMİZ TÜRKMEN VE TATAR GURUPLARI YERLEŞTİRİLDİ. İSTANBUL FETH EDİLDİĞİNDE İLK ÖNCE TARAKLI VE GÖYNÜK’ÜN TÜRKMENLERİ YERLEŞTİRİLDİ. ARDINDAN AKSARAY, ÇARŞAMBA GİBİ DAHA SONRA RUMELİ’DEN ANADOLU’YA GÖÇLERLE DE BİRLİKTE DRAMA TÜRKLERİ KONAR GÖÇERLERİ YERLEŞTİRİLDİ.

İSTANBUL’UN FETHİNDEN SONRA YÖRÜKLER VE TÜRKMENLER TABİİ YÖRÜKLER VE TÜRKMENLER DERKEN KIZILIRMAK’IN GÜNEYİNDEKİ KONAR GÖÇERLERE TÜRKMEN, KIZILIRMAK’IN BATISINDAKİLERE DE GENELİKLE YÖRÜK KELİMESİNİ KULLANIYORUZ. BUGÜN MANAV KELİMESİNİ DE YÖRÜKLERİN YERLEŞİK HAYATA GEÇMİŞ OLANLARI İÇİN KULLANIYORUZ ANCAK MANAV KELİMESİ SADECE YERLEŞİK HAYATA GEÇEN YÖRÜKLER İÇİN YETERLİ DEĞİL. MANAV KELİMESİ ÇOK FARKLI ALANLARDA DA KULLANILIYOR TABİİ ORAYA GİRMEK İSTEMİYORUM AMA SADECE ŞUNU İFADE ETMEK İSTİYORUM TÜRKMEN’İN KONAR GÖÇERİNE “YÖRÜK” DENİR AMA TÜRKMENİN YERLEŞİĞİNE DE “YATUK” DENİR. ABDULLAH ABİ İTİRAZ EDECEK MİSN? (İFADEME KARŞI ABDULLAH KÖKTÜRK;) “KIRGIZİSTAN VE

TÜRKMENİSTAN BÖLGESİNDE TOPLULUKLARIN ÖNDE GİDENİNE MANAV DENİR AYNI ZAMANDA” DEDİ. MESELA KANDIRA BÖLGESİNDE YAPTIĞIM ARAŞTIRMALARDA TABİ BİZ TÜRKLER, TÜRKMENLER OĞUZLAR. BİR DEFA KANDIRA’NIN YARISI DEMİYEYİM DE ÜÇTE BİRİ TATAR. BİR KISMI KARLUK TÜRKÜ, BİR KISMI ÖZBEK OĞUZ DA DEĞİLLER DOLAYISIYLA TÜRKMEN DE DİYEMİYORUZ. BUNLARA KANDIRA BÖLGESİNDE MARMARA HAVZASINDA KÜLTÜREL BİRLİK OLUŞTURDUKLARI İÇİN MANAV DİYORUZ.

VE YİNE SÖZÜ FAZLA UZATMADAN 1800’LERDE OSMANLI DEVLETİ NÜFUS SAYIMI DA YAPIYOR BU ARADA BAKIYOR Kİ OSMANLI’DA ŞU KADAR NÜFUS VAR AMA VERGİ ALAMIYORUZ NEDEN VERGİ ALAMIYORUZ? KİMLERDEN VERGİ ALAMIYORUZ YÖRÜKLERDEN, KONAR GÖÇERLERDEN VERGİ ALAMIYORUZ, DEMİŞ VE BUNLARI DA BİR PROJE KAPSAMINDA YERLEŞİK HAYATA GEÇİRMİŞ. İŞTE BUGÜN DAHA ÖNCEDEN BERİ BÖLGEDE VAR OLAN YÖRÜKLERİN ÜZERİNE SIĞIRLIK YÖRÜKLERİ VE YİNE KARADENİZ KIYISINDA BABALI’DAN KARASU DENİZKÖY’E KADAR O BÖLGEDE SAHİL KESİMİNE YÖRÜKLERİ OSMANLI DEVLETİ YERLEŞTİRMİŞ. BUNLARIN KİSMEN ŞU ANDA KONAR GÖÇERLİK YAPANLARI YOK AMA BÖLGEDE YİNE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİNİ DEVAM ETTİRİYORLAR. MUHTEMELEN BU BÖLGEYE KARADENİZ’DEN GELEN KONTROLSÜZ GÖÇLERİ ÖNLEMEK AMACIYLA YERLEŞTİRİLMİŞ. KIYI KESİME YERLEŞTİRİLMESİNİN SEBEBİNİ BÖYLE GÖRÜYORUM. BİLDİĞİM KADARIYLA BABALI KÖYÜ YÖRÜKLERİNİN BURADA KARADENİZ’DEN GELEN KONTROLSÜZ GÖÇLERİ KONTROL ETME GÖREVİ OLDUĞUNU BİLİYORUM ÇÜNKÜ BU BÖLGEYE GELİP SIZAN BİR TAKIM TOPLULUKLAR ÜÇ BEŞ YIL VEYA SEKİZ ON YIL BÖLGEDE KALABİLMİŞLER AMA BABALI YÖRÜKLERİ BUNLARI ORADA PEK FAZLA RAHAT BIRAKMAMIŞ VE İZMİT’İN DAHA İÇ BÖLGELERİNE YERLEŞMİŞLER. DOLAYISIYLA YÖRÜKLERİN BULUNDUĞU BÖLGE KONTROLSÜZ GÖÇLERDEN MUHAFAZA EDİLEN BİR BÖLGE. YİNE BU BÖLGE KONTROLSÜZ GÖÇLERİN YANISIRA MİLLİ MÜCADELEDE DE ANADOLU’YA GÖÇLERDE ÖNEMLİ KATKI SAĞLADI. BU BÖLGE HALKI İSTANBUL’DAN ANKARA’YA GEÇENLERİ MANAVIYLA TÜRKMENİYLE YÖRÜĞÜYLE GÜVENLİ BİÇİMDE İZMİT’E ADAPAZARI’NA KADAR ULAŞTIRDILAR.

BUGÜN BİZ ÖZ TÜRK KÜLTÜRÜNÜ KAYBOLAN YÖRÜK KÜLTÜRÜNÜ ANLATMAYA GELDİK AMA BEN YÖRÜK KÜLTÜRÜNÜN KAYBOLACAĞINA İNANMIYORUM YÖRÜK KÜLTÜRÜ KAYBOLURSA TÜRK MİLLETİ TARİHTEN SİLİNİR TEŞEKKÜR EDERİM. (1.5.55’DEN 1.15.44’E KADAR)

ADEM ARI'YA SORULAN SORU

“EFENDİM ADEM HOCAMA SORUYORUM: SAYIN HOCAM BUGÜNKÜ KANDIRA VE TAŞKÖPRÜ BÖLGESİNDEKİ MANAV DEDİĞİMİZ TÜRKLERİMİZ BURALARA NE ZAMAN YERLEŞMEYE BAŞLAMIS ANADOLU ÜZERİNDEN Mİ KARADENİZ ÜZERİNDEN Mİ GELMİŞTİR BU KONUDA BİLGİNİZ VAR MI EFENDİM? TEŞEKKÜR EDERİM.

ADEM ARI; “TÜRKLERİN 1071’DEN İTİBAREN ANADOLU’YA GELMEYE BAŞLADIĞINI GÖRÜYORUZ. TÜRKLER 1071’DE ANADOLU’YA GELİYOR. 1085 YILINDA İZNİK SELÇUKLU DEVLETİNİ KURUYORLAR. HAÇLI SEFERLERİ BAŞLADIKTAN SONRA BU KIYI KESİMDEKİ TÜRKMENLER İÇERİLERE ÇEKİLİYORLAR YANİ NE DİYELİM. YANİ MARMARA’DAN BURSA’YA AŞAĞI DOĞRU BİR HAT ÇİZELİM ANTALYA’YA KADAR OLAN HATTIN BATISINDA OLANLAR İÇERİYE ÇEKİLİYOR. ADAPAZARI’NDA OSMANLI BEYLİĞİ İLE CANDAROĞLU BEYLİĞİ ARASINDA SAKARYA NEHRİ SINIR. SAKARYA NEHRİNİN ÖTESİNDE KALANLAR OSMANLI ÖNCESİNDEN KALANLAR. OSMANLI BEYLİĞİ SELÇUKLULAR ZAMANINDA FETH EDİLMİŞ HAÇLILAR ZAMANINDA KAYBETTİĞİMİZ TOPRAKLARDA KURULDU. VE YİNE BURAYA GELENLERE TATARLAR DEDİK.

KANDIRA’NIN ÜÇTE İKİSİ YARISI DEMEDİM ARAŞTIRIRSAM YARISI DİRİM DE YARISI DEMEYE DİLİM ŞİMDİLİK VARMIYOR. KANDIRA’NIN ÜÇTE BİRİNİ TATARLAR OLUŞTURUYOR. BUGÜN AKÇAOVANIN TAMAMI, TAMAMINA YAKINI TATAR’DIR. İZMİT KANDIRA YOLUNUN İZMİT’TEN KANDIRA’YA GİDERKEN YOLUN SOL KISMININ TAMAMINA YAKINI TATAR’DIR. SAĞ TARAFI DA YİNE BADIN DIVANI FALAN DERLER TATARLARALTI DA DENİR ŞU ANKI CEZAEVİNDEN KANDIRA ALTINA KADAR Kİ O VADİ TATAR’DIR. TATARLARIN BİR KISMI KARADENİZ’İN KUZEYİNDEN BALKANLARDAN GELME BİR KISMI TİMUR ZAMANINDA TİMUR’UN YERLEŞTİRDİĞİ TATARLARDIR. BUNUN HARİCİNDE BÖLGE İSTANBULA YAKIN OLDUĞU İÇİN CELALİ İSYANLARINDAN RAHATSIZ OLANLAR İSTANBULA GELEMİYORLAR İSTANBUL KABUL ETMEDİĞİ İÇİN. İSTANBULA YAKIN KANDIRA, İZMİT, ADAPAZARI, BURSA ESKİŞEHİR BU BÖLGEDE BULUNUYORLAR AMA MANAVLARIN EN KARIŞIK YAPIDA OLANLARI KANDIRA İZMİT BÖLGESİNDE ÇÜNKÜ KÖY İSİMLERİNE BAKIYORUZ ÖZBEK KÖYÜ VAR TÜRKMEN KÖYÜ VAR AZAKLI KÖYÜ VAR AZAKLI KIRIM, ANTAPLI KÖYÜ VAR ANTEP, HORZUM KÖYÜ VAR HARZEM. SADECE KÖY İSİMLERİNE BAKTIĞIMIZDA BİLE DEĞİL TÜRKİYE’NİN TÜRK DÜNYASININ ÇOK DEĞİŞİK COĞRAFYALARINDAN GELENLERİN BURADA OLUŞTURDUĞU ORTAK BİR KÜLTÜRDÜR MANAV KÜLTÜRÜ DİYELİM” ŞEKLİNDE SORUYU CEVAPLANDIRDI.

SİĞIRLIK YÖRÜKLERİNDE KADININ YERİ, ÖRF VE ADETLERİMİZ

SİĞIRLIK YÖRÜKLERİNDE KADININ ÇOK ÖNEMLİ BİR YERİ VARDIR. ZOR VE MEŞAKKATLİ OLAN YÖRÜK YAŞANTISINDA KADIN HEMEN HEMEN HER ŞEYDEN SORUMLUDUR. YÖRÜK KADINI SABAH ERKENDEN KALKAR, ÜZERİNE GÜNEŞ DOĞURMAZ. YÖRÜK KADINI ÖNCE ÇADIRIN ATEŞİNİ YAKAR. İBRİĞİNİ OCAĞIN KENARINA YERLEŞTİREREK SICAK SU HAZIRLAR. KIŞIN AİLE FERTLERİ BU SICAK SU İLE ELLERİNİ, YÜZLERİNİ YIKARLAR. ANA DİĞER YANDAN SABAH KAHVALTISINI HAZIRLAMIŞTIR. SABAHLARI KAHVALTIDA ÇORBA İÇİLİRDİ.(TARHANA, ÖĞMEÇ...) ÇORBA BÜYÜK BİR TAŞA DÖKÜLÜRDÜ VE İÇİNE EKMEK DOĞRANIRDI. SOFRA BEREKETİ İÇİN ELLER YIKANIR VE BESMELE ÇEKİLİRDİ. BU ANA TARAFINDAN KÜÇÜK YAŞTA ÇOCUKLARA ÖĞRETİLİRDİ.

YÖRÜK KADINI KAHVALTIDAN SONRA YENİ DOĞMUŞ YAVRULARIN ANNELERİNİ EMMELERİNİ SAĞLARDI.(KUZU,OĞLAK, BUZAĞI) EVİN HANIMI BÜTÜN YAVRULARIN ANNELERİNİ BİLİRDİ. EMDİRME İŞLEMİNDEN SONRAYAVRULAR ANNELERİNDEN AYRILIRDI.AĞILA KAPATILIRDI. EVİN KADINI ÇOBANIN AZIĞINI HAZIRLAR VE ÇOBANI HAYVANLARI OTLATMAYA GÖNDERİRDİ. KIŞIN DA YAZIN DA YÖRÜK KADINI GÜNÜNÜ DOLU DOLU GEÇİRİR. ÇALIŞMAKTAN, HAYATINDAN,HAYRANLARINDAN MUTLULUK DUYAR VE HÂLINE ŞÜKREDER.

YAZIN İŞLERİN ÇEŞİTLERİ BİRAZ DAHA ARTAR. HAYVANLAR SAĞILIR VE SÜTLERİ SÜZÜLÜR. SÜTÜN BİR KISMI YOĞURT BİR KISMI PEYNİR YAPILIR. YÖRÜKLERİN EN SEVDİĞİ GIDALAR YOĞURT,AYRAN PEYNİR VE LOR YÖRÜK HANIMLARININ HAMARAT ELLERİNİN ÜRÜNÜDÜR. BU ÜRÜNLERİN BİR KISMI HAFTANIN BELİRLİ GÜNLERİNDE PAZARLARA GÖTÜRÜLEREK SATILIRDI. BU BABANIN VAZİFESİ İDİ. HAFTADA BİR KEZ YÖRÜK KADINLARI YUNAK YANİ ÇAMAŞIR YIKARLARDI. ÖNCE DERE KENARLARINA ATEŞLER YAKILIR VE KAZAN İLE SU KAYNATILIRDI.KÜL VE TOKAÇ İLE ÇAMAŞIRLAR ARINDIRILIRDI. EN SONUNDA İSE KÜÇÜK ÇOCUKLAR ÇİMDİRİLİRDİ.

EVİN(ÇADIRIN) HANIMI CUMA GÜNLERİ EŞİNİ VE BÜYÜKLERİNİ EN GÜZEL KIYAFETLERLE GIYDİREREK CUMA NAMAZINA GÖNDERİRLERDİ. RAMAZAN AYINDA ÇADIRLARDA HOCALAR AĞIRLANIR VE TERAVİH NAMAZLARI KILINIRDI. YÖRÜK KADINI DOKUMACILIKTA DA BECERİKLİDİR. KEÇİ KILINDAN VE KOYUN YÜNÜNDEN DOKUMALAR VE ÖRMELER YAPARLAR. ÇADIR,KİLİM,ÇUL(BİR TÜR YAYGI,ÖRTÜ) DOKURLAR VE KEÇE, PEÇENEK YAPARLAR.

YAZDAN KIŞ HAZIRLIKLARI DA OBA KADINLARI TARAFINDAN HEP BE-REBER YAPILIRDI. DERİYE PEYNİR, ÇÖKELEK, KAVURMA BASTIRILIR. ERİŞTE KESİLİR VE TARHANA YAPILIRDI. SÜT KURUSU, TEREYAĞ KADINLARIN HAMARAT ELLERİNDE HAZIRLANIRDI. YÖRÜKLERİN BAŞLICA YEMEKLERİ:-TOPALAK, ÖĞMEÇ ÇORBASI, HÖŞMERİM TATLISI,KAVURMA, YAHNİ,AYRAN, YOĞURT OLMAZSA OLMAZDIR. MİSAFİRLERE MUTLAKA AYRAN VE KAHVE İKRAM EDİLİRDİ. KAHVELER HEMEN ATEŞDE KAVRULUR VE EL DEĞİRME-NİNDE ÇEKİLİRDİ.

EVLİLİK VE DÜĞÜN ADETLERİ: GÖRÜCÜ USULÜ YANINDA GENÇLERİN BİRBİRLERİNİ BEĞENEREK EVLENMELERİ DE SÖZ KONUSUDUR. GÖRÜCÜ- LERE ” YİTİKÇİ” DENİR. BUNLAR OBALAR ARASINDA ARAŞTIRMA YAPAR- LARDI. DÜĞÜN ÖNCESİ HAYVANLAR KESİLİR VE ETLER HAZIRLANIRDI. ÇOK ÇEŞİTLİ DÜĞÜN YEMEKLERİ PİŞİRİLİRDİ. ESKİDEN DÜĞÜNLER 3 GÜN SÜRERDİ.

GELİNLERE GELENEKSEL VE YENİ YÖRÜK KIYAFETİ ÇİMDİRİLİRDİ VE BAŞINA KIRMIZI DUVAK ÖRTÜLÜRDÜ. KİNA GECESİ OBA KADINLARI TA- RAFINDAN YAPILIRDI. GELİN ATA BİNDİRİLİRDİ. ERKEK TARAFINDAN BİRİ ATI YULARINDAN ÇEKERDİ. GELİNLERE İNDİRMELİK OLARAK HAYVAN HE- DİYE EDİLİRDİ. MİSAFİRLER DÜĞÜN SAHİPLERİNCE KARŞILANIRDI.

PANEL SORU, CEVAP VE TOPLU RESİM ÇEKİMİ İLE SONA ERDİ.

YÖRÜKLER'DEN MUHTEŞEM BULUŞMA!

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen “Kocaeli Gebze Sığırlık Merası Tarih Yörük Obası Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu” programına katıldı. Kocaeli Valisi Hüseyin Aksoy ile 6 yıl Kocaeli Valiliği yapan Mülkiye Başmüfettişi Ercan Topaca'nın da hazır bulunduğu programda konuşan Başkan Karaosmanoğlu'na Yörüklerle olan katkısı ve emekleri dolayısıyla kılıç hediye edildi, kuşak bağlandı.

PROGRAMA YOĞUN KATILIM OLDU

Gebze Kapalı Spor Salonu'nda düzenlenen programa, Gebze Kaymakamı Mustafa Güler, Çayırova Kaymakamı Hasan Gözen, Darıca Belediye Başkanı Şükrü Karabacak, Türkiye Yörük Federasyonu Genel Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer, Gebze Yörük ve Türk Derneği Başkanı Cemil Karateke ve çok sayıda davetli katıldı. Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer'in açılış konuşmasının ardından önde gelen Yörüklerle, kuşak ve kılıç takdimi gerçekleştirildi.

“DÜNYAYA MEDENİYET TİMSALİ OLMUŞTUR”

Binlerce yıllık kültür ve medeniyetin temsilcisi olan Yörüklerimiz, Orta Asya'dan Balkanlar'a kadar olan geniş coğrafyada şanlı ve şerefle aziz milletimizi temsil etmişler diyen Başkan Karaosmanoğlu, “Osmanlı Devleti'yle birlikte Söğüt'ten yanan o büyük adalet aşkı, dünyaya medeniyet timsali olmuştur. Bir ulu çınarın başlangıç nüvesi olan Süleyman Şah'ı, Ertuğrul Gazi'yi, Şeyh Edebâli'yi, Osman Gazi ve diğer gazileri, alperenleri bugün de saygıyla ve hürmetle anıyorum. Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu'nuz bu bakımdan tarihimizin yâd edilmesi, gençlerimize hatırlatılması ve anlatılması açısından çok önemli bir organizasyondur” şeklinde konuştu.

“KOCAELİ'MİZE BOLLUK BEREKET GETİRMESİNİ TEMENNİ EDİYORUM”

Yörük obaları, yardımlaşmanın, dayanışmanın, kardeşlik ve dostluğun, bolluk ve bereketin, vatan ve millet için çarpan yüreklerin diyarıdır diyerek konuşmasını sürdüren Başkan Karaosmanoğlu, “Yörük; özüyle, sözüyle, duasıyla, oturup kalkmasıyla, giymi kuşamıyla, üzerinde gökkuşağının renklerini taşıyan poşusuyla, insanı insan yapan bütün değerleri içinde barındıran; örnek insandır, en samimi dosttur. Yörük sevgidir, mertliktir, yiğitliktir. Yörük, cephede en önden giden, gönül dünyasına önem veren, milleti, memleketi için çalışan, didinen kişidir. Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nce düzenlenen bu güzel etkinliklerin Yörük kardeşlerimize, obamıza, yaylamıza ve Kocaeli'mize bolluk bereket getirmesini temenni ediyorum” diyerek sözlerini tamamladı. Konuşmaların ardından protokol üyeleri, programa katılanlarla günün anısına toplu fotoğraf çekti.

Kaynak: <https://www.gazetengebze.com.tr/genel/yoruklerden-muhtesem-bulusma-h27948.html>

YÖRÜKLER'DEN MUHTEŞEM BULUŞMA!

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen “Kocaeli Gebze Sığırılık Merası Tarih Yörük Obası Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu” programı, Valimiz Sayın Hüseyin Aksoy’un katılımlarıyla gerçekleştirildi. Gebze Kapalı Spor Salonunda düzenlenen programa; Valimiz Sayın Hüseyin Aksoy’un yanı sıra; Mülkiye Başmüfettişi Sayın Ercan Topaca, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Gebze Kaymakamı Mustafa Güler, Çayırova Kaymakamı Hasan Gözen, Darıca Belediye Başkanı Şükrü Karabacak, Türkiye Yörük Federasyonu Genel Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer, Gebze Yörük ve Türk Derneği Başkanı Cemil Karateke ve çok sayıda davetli katıldı. Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer’in açılış konuşmalarının ardından önde gelen Yörüklerle kuşak ve kılıç takdimi gerçekleştirildi. Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ve Mülkiye Başmüfettişi Sayın Ercan Topaca’nın konuşmalarının ardından Valimiz Sayın Hüseyin Aksoy yaptığı konuşmalarında; “Bu organizasyonda sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Türkmen Yörük geleneğini bugüne kadar taşıyan bu değerli halkımızı sahiplenmek hepimizin görev ve sorumluluğudur. Daha önce görev yaptığımız Muğla, Mersin, Samsun gibi illerimizde Yörüklerimizi yakından tanıma onuruna sahip oldum. Kocaeli’deki Yörüklerimizle geçtiğimiz Ramazan ayında iftarda bir araya gelme fırsatı bulmuştum. Burada göçebe olan Yörüklerimizin yerleşik hayata geçmesiyle ilgili Sayın Ercan Topaca Valimizin döneminde başlatılan çalışmada çok önemli mesafe alındı. Temennimiz bu çalışmanın neticelenmesi ve insanlarımızın sürekli ikamet edebilecekleri mekanlara kavuşmalarıdır.” diyen Sayın Valimiz programın düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür etti. Konuşmaların ardından Valimiz Sayın Hüseyin Aksoy ve protokol üyeleri programa katılanlarla günün anısına toplu fotoğraf çektirdiler.

Kaynak: <http://www.kocaeli.gov.tr/kocaeli-gebze-sigirlik-merasi-tarih-yoruk-obasi-kaybolan-degerimiz-yoruk-toyu-programi-sayin-valimizin-katilimlariyla-gerceklestirildi>

KUŞAK BAĞLANDI, KILIÇ HEDİYE EDİLDİ

Başkan Karaosmanoğlu, Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen programa katıldı. Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen “Kocaeli Gebze Sığırlık Merası Tarih Yörük Obası Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu” programına katıldı. Kocaeli Valisi Hüseyin Aksoy ile 6 yıl Kocaeli Valiliği yapan Mülkiye Başmüfettişi Ercan Topaca’nın da hazır bulunduğu programda konuşan Başkan Karaosmanoğlu’na Yörüklere olan katkısı ve emekleri dolayısıyla kılıç hediye edildi, kuşak bağlandı.

Gebze Kapalı Spor Salonu’nda düzenlenen programa, Gebze Kaymakamı Mustafa Güler, Çayırova Kaymakamı Hasan Gözen, Darıca Belediye Başkanı Şükrü Karabacak, Türkiye Yörük Federasyonu Genel Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer, Gebze Yörük ve Türk Derneği Başkanı Cemil Karateke, gazetemizin kurucusu İsmail Kahraman ve çok sayıda davetli katıldı. Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer’in açılış konuşmasının ardından önde gelen Yörüklere, kuşak ve kılıç takdimi gerçekleştirildi.

“DÜNYAYA MEDENİYET TİMSALİ OLMUŞTUR”

Binlerce yıllık kültür ve medeniyetin temsilcisi olan Yörüklerimiz, Orta Asya’dan Balkanlar’a kadar olan geniş coğrafyada şanla ve şerefle aziz milletimizi temsil etmişler diyen Başkan Karaosmanoğlu, “Osmanlı Devleti’yle birlikte Söğüt’ten yanan o büyük adalet aşkı, dünyaya medeniyet timsali olmuştur. Bir ulu çınarın başlangıç nüvesi olan Süleyman Şah’ı, Ertuğrul Gazi’yi, Şeyh Edebâli’yi, Osman Gazi ve diğer gazileri, alperenleri bugün de saygıyla ve hürmetle anıyorum. Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu’nuz bu bakımdan tarihimizin yâd edilmesi, gençlerimize hatırlatılması ve anlatılması açısından çok önemli bir organizasyondur” şeklinde konuştu.

Yörük obaları, yardımlaşmanın, dayanışmanın, kardeşlik ve dostluğun, bolluk ve bereketin, vatan ve millet için çarpan yüreklerin diyarıdır diyerek konuşmasını sürdüren Başkan Karaosmanoğlu, “Yörük; özüyle, sözüyle, duasıyla, oturup kalkmasıyla, giymişi kuşamıyla, üzerinde gökkuşağının renklerini taşıyan poşusuyla, insanı insan yapan bütün değerleri içinde barındıran; örnek insandır, en samimi dosttur. Yörük sevgidir, mertliktir, yiğitliktir. Yörük, cephede en önden giden, gönül dünyasına önem veren, milleti, memleketi için çalışan, didinen kişidir. Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği’nce düzenlenen bu güzel etkinliklerin Yörük kardeşlerimize, obamıza, yaylamıza ve Kocaeli’imize bolluk bereket getirmesini temenni ediyorum” diyerek sözlerini tamamladı. Konuşmaların ardından protokol üyeleri, programa katılanlarla günün anısına toplu fotoğraf çekti.

Kaynak: <http://www.gebzegazetesi.com/kultur-ve-sanat/kusak-baglandi-kilic-hediye-edildi-h25732.html>

VALİ AKSOY YÖRÜK TOYU'NDA

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen “Kocaeli Gebze Sığırılık Merası Tarih Yörük Obası Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu” programı, Kocaeli Valisi Hüseyin Aksoy’un katılımlarıyla gerçekleştirildi.

Gebze Kapalı Spor Salonu’nda düzenlenen programa; Vali Hüseyin Aksoy’un yanı sıra; Mülkiye Başmüfettişi Sayın Ercan Topaca, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Gebze Kaymakamı Mustafa Güler, Çayırova Kaymakamı Hasan Gözen, Darıca Belediye Başkanı Şükrü Karabacak, Türkiye Yörük Federasyonu Genel Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer, Gebze Yörük ve Türk Derneği Başkanı Cemil Karateke ve çok sayıda davetli katıldı.

Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer’in açılış konuşmalarının ardından önde gelen Yörüklere kuşak ve kılıç takdimi gerçekleştirildi.

Vali Hüseyin Aksoy yaptığı konuşmalarında; “Bu organizasyonda sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Türkmen Yörük geleneğini bugüne kadar taşıyan bu değerli halkımızı sahiplenmek hepimizin görev ve sorumluluğudur. Daha önce görev yaptığımız Muğla, Mersin, Samsun gibi illerimizde Yörüklerimizi yakından tanıma onuruna sahip oldum. Kocaeli’deki Yörüklerimizle geçtiğimiz Ramazan ayında iftarda bir araya gelme fırsatı bulmuştum. Burada göçebe olan Yörüklerimizin yerleşik hayata geçmesiyle ilgili Sayın Ercan Topaca Valimizin döneminde başlatılan çalışmada çok önemli mesafe alındı. Temennimiz bu çalışmanın neticelenmesi ve insanlarımızın sürekli ikamet edebilecekleri mekanlara kavuşmalarıdır.” diyerek programın düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür etti. Konuşmaların ardından Vali Hüseyin Aksoy ve protokol üyeleri programa katılanlarla günün anısına toplu fotoğraf çekti.

Kaynak: <https://www.kocaelikoz.com/guncel/vali-aksoy-yoruk-toyu-nda-h37530.html>

‘YÖRÜK TOYU’ TOPLANDI

Gebze Yörük Türkmen Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen “Kocaeli Gebze Sığırlık Merası Tarih Yörük Obası Kaybolan Değerimiz Yörük Toyu” programı yapıldı. Gebze Kapalı Spor Salonunda düzenlenen programa; Vali Hüseyin Aksoy’un yanı sıra; Mülkiye Başmüfettişi Sayın Ercan Topaca, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Gebze Kaymakamı Mustafa Güler, Çayırova Kaymakamı Hasan Gözen, Darıca Belediye Başkanı Şükrü Karabacak, Türkiye Yörük Federasyonu Genel Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer, Gebze Yörük ve Türk Derneği Başkanı Cemil Karateke ve çok sayıda davetli katıldı. Oğuz Türk Konfederasyonu Başkanı Mehmet Özer’in açılış konuşmalarının ardından önde gelen Yörüklere kuşak ve kılıç takdimi gerçekleştirildi.

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ve Mülkiye Başmüfettişi Sayın Ercan Topaca’nın konuşmalarının ardından Vali Hüseyin Aksoy yaptığı konuşmalarında; “Bu organizasyonda sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Türkmen Yörük geleneğini bugüne kadar taşıyan bu değerli halkımızı sahiplenmek hepimizin görev ve sorumluluğudur. Daha önce görev yaptığımız Muğla, Mersin, Samsun gibi illerimizde Yörüklerimizi yakından tanıma onuruna sahip oldum. Kocaeli’deki Yörüklerimizle geçtiğimiz Ramazan ayında iftarda bir araya gelme fırsatı bulmuştum. Burada göçebe olan Yörüklerimizin yerleşik hayata geçmesiyle ilgili Sayın Ercan Topaca Valimizin döneminde başlatılan çalışmada çok önemli mesafe alındı. Temennimiz bu çalışmanın neticelenmesi ve insanlarımızın sürekli ikamet edebilecekleri mekanlara kavuşmalarıdır.” diyen Vali programın düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür etti. ■

Kaynak: <https://www.kocaelidebugun.com/yoruk-toyu-toplandi-35530.html>

Önce bir Macar topluluğu Türkiye'ye yerleşmiş. İddiaya göre önce Gebze'ye mesken tutmuşlar. Osmanlı Devleti'nin 1830'larda Hünkâr İskelesi Anlaşması çerçevesinde Rusya ile kısa bir dönem ittifak kurduğunu, Rus ordusu biriktirilip boğazda üslendiği sırada, Rusların bunları alıkoymuş Rusya'ya götürmek isteyeceklerinden çekinildiği için Antalya yöresinde iskan edilmişler

Gebze'li ve Antalya Gebze Yürürlükleri ilişkisi ele alınacak. Proje koordinatörleri Dr. İsmail Kahraman, Gebze Yürürlükleri İlgili Gebze'den göç ettikleri bilgisi ne yapıldığı 7 yıl önce Antalya'nın Kumluca ve Kaş ilçelerinde katıldıkları bir etkinlik sırasında tesadüfen ulaştıklarını, bu konuda uzun süren bir araştırma yapıldığını açıkladı.

Gebzi'yi yaşı bir kigin
ataların Gebze'den bir kigin
ikiş söylemesi üzerine
Serik lisesi Gebze belde-
sinde piknik yaptıklarını
da getiren Kahraman,
Tarih öğretmeni Gasmari
Akin ağabeyin "Yrd. Doç.
Metin Aksoy'un 1960-70
Türk basını adı olduğunu;
Gebze ve Macaristan bağ-
lantısı bulunmadığını so-
yılenleri, bu konuda Kocaeli
Üniversitesi'nde Prof. Dr.
Öğuzhan Bayraktarız,
"Atalımız 400 cadifra Ma-
caristan Yürükünden"
Onca Gebze'ye yığıl-
yerleşimler hakkında ask-
lıklarla ilgili devlete ka-
rıştıran yazılarının yayımlan-
masını için devlet tarafın-
dan Askakçı
gönderilmişler. Daha son-
da adını Gebze'den alan
Macar Gebzi'di adıyla Ge-
belisini kurarak buraya
yerleşimleri bilginisi ver-

ine yapıyor. Tibor, kasabın Gebizlilerin 18'inci yüzyıl Berdel'den göç ettiğini, 4 Macarın Anadolu'ya yerleştiğine ilişkin efsaneler olduğunu belirtti. Tibor, "Mezar taşlarının çoğunun güneş, hilal motifli var. Macarlar, mezar taşlarına kimliklerini belirtmek için bayraktaki motifleri işlemler" dedi. O gün bugündür belde Macar aklına uğuyor." DHA

Gebze Yörük Türkmen Derneği'nin araştırmasına göre Gebiz'de yaşayan Yörüklerin, 400-450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç edip Kocaeli'nin Gebze ilçesine yerleşenlerin bir kolu olduğu, Gebiz adının da buradan alındığı düşünülüyor

Göze Yörük Türkmen Kilitör
Yardımlaşma ve Dayanışma Derne
Antalya'da, 'Yerük Kültürü ve Gö
Yörükleri' başlıklı çalıştay düzenli
Çalıştayda yedi yıldır üzerinde çalış
yapılan Kunsell Gebze ve Antalya G
Yörüklerin ilişkisi ile alıncı Pre
koordinatör İsmail Kahraman
Gebze'den göç ettiği bil
Konya ve Kahta kantonları etidin
bir yılının verdiği bilgi üzerine
araştırma başlatıldıklarını açıkladı

Türk bopu ahi olingana, Gebu
Macaristan baglartan bolimam
soylorlar. Kocani (Universiteti)
Oguchan Bayulgeniz, Altinar
500 cularis Macaristan Yordimlar
Gerbay yordimlar. Antalya
Beylirde dekle kargi yagulan
burtimam agin dovlet tarafindan
Akseki yordimlarin baglartan
verdi" dedi. ■ Mehmet AKAR.

İzmirli Ferit isimli bir Macar asrımca 440 yıl önce bir Macar topraklarında Türkiye'ye göç ettirildiği ortaya konulduğunu anlatan Kanunlar, "Bir başka Macar asrımca İdris Tioz kitabında Osmanlı döneminde göç eden akrabalardan, Antalya Güzir'de yaşayan diye yazar. Macarlar akrabalı oldukları, Güzir halkı bir kısmı 'Macar dilbilir' bir kısmı 'Yayr Yönlü' diyece' sözlerini kullanırlar.

Sayı: 5444 Fiyatı: 75 krs. 12 KASIM 2018 PAZARTESİ

Gebiz'de yaşayan Yörüklerin Macaristan'dan Anadolu'ya göç ederek Kocaeli'ne yerleşen Yörüklerin bir kolu olarak Antalya'ya geldiği iddia edildi

Yalpa'nın Akseki ilçesinde devlet tarafından gerçekleştirilen bir çalışma yapılmış ve yapılan açıklamaya göre başbakanın Akseki için devlet tarafından Akseki'ye gönderilmişler. Daha sonra da adını Gebze'den alan Macaristan'ın Gebze'yi adıyla Gebze belidesini kurmuş ve buraya yerleşmişler' bilgisini verdi" dedi. Gebze'de yaşanan ilk olayın başkanı isminin de atalarının Macaristan'dan gelen Yürükle olduğunu, önce Gebze'ye'ye, ardından da Antalya Gebiz bölgesine yerleştiğini ve oradan Gebiz'e gelip yerleştiklerini net bir şekilde ortaya koyduğunu dedi geriren

Kaybolan Değerlerimiz Yorum: Kültürü ve Antalya Gebze'de Yaşayan Yörükler' başlıklı çalışta 7 yıldır araştırmaları sürdüren Kocaeli Gebze'li Yörüklerin ilişkisi ele alınca Proje koordinatörlerinden İsmail Kahraman, Gebizli Yörüklerle ilgili Gebze'den göç etlikleri bilgisine yaklaşık 7 yıl önce Antalya'nın Kumluca ve Kaş ilçelerinde katıldıkları bir etkinlik sırasında tesadüfen ulaştıklarını, bu konuda süren bir araştırma yapıldı.

açıkladı. Gebzli yaşlı bir kişinin ailesinin Gebze'den geldiğini söylemesi üzerine Serik'in Gebzidesinde çalışma yaptıklarını söyledi. İsmail Kahraman, Tarih Öğretmeni Osman Ak'ın babayı Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ak, Gebz'in bir Türk boyu olduğunu, Gebze ve Macaristan'ı bağlantısı bulunmadığını söyledi, bu konuda Kocaeli Üniversitesi'nde Prof. Dr. Özgürhan B. Akgebiz, 'Atalarımız 400 çadede Macaristan Yörüklerinden. On

Yeni Ferenc isimli bir Macar araştırmacıya göre, 450 yıl önce bir Macar asıllı pologlu Türkiye'ye yerleşmiş. Asıllıya göre önce Gebze'yi mesken tutmuşlar. Osmanlı Devleti'nin 1830'larda Hünkâr İskelesi Anlaşması çerçevesinde Rusya ile kısıtlı bir dönem ittifak kurduğunu, Ruslar birlikleri boğazda üslandığını bildirir. Rusların bunları alkoypu Rusya'ya götürmek isteyeceklerindendir. Bu nedenle için Antalya'ya isinde iskan edilmiş' yekindir. Bu konuşt. **DHA**

Hürriyet

GEBİZ'İN KÖKENİ GEBZE'DE CIKTI

ANTALYA'nın Gebiz beldesinde yaşayan Yörüklerin Macaristan'dan çıkıp Gebze'ye inen koldan geldiği iddia edildi. 'Antalya Gebiz'de Yaşayan Yörükler' konulu bugün yapılacak olan çalıştayı proje koordinatörlerinden İsmail Kahraman, Prof. Dr. Öğüzhan Büyükgöze bir dayanarak 'Atalarımız 400 çadırla Macaristan Yörüklerinden. Önce Gebze'ye gelip yerleşmişler. Sonra bir saykalamayla bastırmak için Akseki'ye gönderilmişler. Sonra adını

Gebze'den alan 'Macar Gebiz'i adıyla Gebiz belde-sini kurarak yerleşmişler' bilgisini verdi. Kahraman, Gebiz'deki ban yaşlıların atalarının Macaristan'dan gelen Yörükler olduğunu, önce Gebze'ye, ardından Gebiz'e gelip yerleştiklerini

söylediğini aktardı. Kahraman, 'Macar arastırması Bedet Tibor, ki-tabında, 'Osmanlı dönemin-de güç eden akrabalığımız, Antalya Gebiz'de yayıyor' yazdı. Macarlar akrabalık iddiasında' diye konuştu. ■ Mehmet CİNAH/DHA

KÖRFEZ

Bizim Gebizliler GEBZELİYMİŞ

GEBİZ Yörük Türkmen Derneği'nin arastırmasıyla günümüzde Antalya'nın ve diğer Yörük bölgelerinde Gebze'den yaygın Yörükler, 400-450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç edip Gebiz'de Macar kökenli Yörükler bir kolu olarak Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir.

400-450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç eden Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir.

MANŞET

GEBİZLİLER 'Gebzeli' çıktı

Antalya Gebiz'de yaşayan Yörüklerin, 400-450 yıl önce Macaristan'dan Anadolu'ya göç edip Kocaeli'nin Gebze ilçesine yerleşen Yörüklerin bir kolu olarak Antalya'ya geldiği ortaya çıktı. 400 yıl önce gelmişler.

Macar kökenli Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir. Gebze'den gelen Yörükler, Antalya'ya göç etmişlerdir.

ANTALYA SES

12 KASIM 2018 PAZARTESİ GÜNLÜK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE Fiyatı: 20kr

'Gebiz Macar akınına uğruyor'

GEBZE Yörük Türkmen Kültür Yürütme Kurulu Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı Si-vil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü işbirliğiyle 12 Kasım Pazartesi günü Antalya'da, 'Kaybolan Değerlerimize Yörük Kültürü ve Antalya Gebiz'de Yaşayan Yörükler başlıklı çalıştay düzenleyecek. Çalıştayda yaklaşık 7 yıldır araştırmaları sürdürülen, Kocaeli Gebzeli ve Antalya Gebizli Yörüklerin ilişkisi ele alınacak. Proje koordinatörlerinden İsmail Kahraman, Gebizli Yörüklerle ilgili Gebze'den göç ettikleri bil-gisine yaklaşık 7 yıl önce Anta-lya'nın Kumluca ve Kaş ilçele-rinde katıldıkları bir etkinlik sı-rasında tesadüfen ulaştıklarını, bu konuda uzun süren bir araştı-rma yaptığını açıkladı.

Macar mı Yörük mü? Bir Türk kaynağında ise Gebiz Beldesi'nin koranları bu Macar-lar olduğu, hatta Gebiz'in isminin de Gebze'den geldiği şeklinde bir ifadeyle karşılaştığını dile getiren Kahraman, şunları kaydetti: 'Buna göre, torunları günümüz-de Gebiz'in Karapınar, Yumuklar ve Kahyalar gibi mahallelerde ikamet ediyor, seracılık yapıyor, pamuk, susam, zeytin, buğday ve arpa yetiştiriyorlarmış. Macar arastırması Bedet Tibor, kitabın-da, 'Osmanlı döneminde güç eden akrabalarmız, Antalya Ge-biz'de yayıyor' diye yazdı. Ma-carlar akrabalık iddiasında, Ge-biz halkı ise ikiye bölündü. Bir kısmı 'Hayır Yörüküz, bir kısmı 'Macar da olabilirsiniz' diyor. Macar arastırması Bedet Tibor'un iddia-sı Gebizli Macarların ilgili odası haline getirdi.' Tibor'un ortaya koyduğu hikayeye Macaristan ve Gebiz'deki mezar taşlarındaki benzerlikler oldu-ğundan da bahseden Kahraman, ilginç hikayenin ise şöyle oldu-ğunu söyledi: 'Beder Tibor, 1990'da Osmanlı döneminde Macaristan'dan göç eden akraba-ların bulabilmek için 1800 kilo-metre yürüyüp Gebze'ye geldi. Beldenin eski adının 'Macar' ol-duğunu tespit eden Tibor, mezar-lıkta da Macaristan'ın Berdel böl-gesinin bayrağına benzeyen mo-tifler, mimari öğelerle karşılaştı.'

400 çadırla gelmişler Gebizli yaşlı bir kişinin atala-rının Gebze'den geldiğini söyle-mesi üzerine Serik, Gebiz Bel-de-sinde çalışma yaptıklarını dile getiren Kahraman, 'Tarih öğre-tmeni Osman AK'ın ağabeyi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ak, Gebiz'in bir Türk boyu adı olduğunu, Gebze ve Macaristan bağlantısı bulunmadığını söylerken, bu ko-nuda Kocaeli Üniversitesi'nde Prof. Dr. Öğüzhan Büyükgöze, 'Atalarımız 400 çadırla Macari-stan Yörüklerinden. Önce Ge-bze'ye gelip yerleşmişler. Akse-ki'de devletle karşı yapılan ayak-lamayı bastırmak için devlet tarafından Akseki'ye gönderil-mişler. Daha sonra da adını Gebze'den alan Macar Gebiz'i adıyla Gebiz belde-sini kurarak buraya yerleşmişler' bilgisini verdi' dedi.

GAZETELERDE YER ALAN HABERLERİN LİNKLERİ

Hürriyet: <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/antalya/antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti-41015521>

Habertürk: <https://www.haberturk.com/antalya-haberleri/64619674-antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti>

Sabah: <https://www.sabah.com.tr/akdeniz/2018/11/12/antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti>

Milliyet: <http://www.milliyet.com.tr/yoruk-kulturu-calistayla-ele-alindi-antalya-yerelhaber-3151226/>

Haber 7: <http://www.haber7.com/antalya/2758450-yoruk-kulturu-calistayla-ele-alindi>

İHA: <http://www.ih.com.tr/antalya-haberleri/baskan-gence-tesekkur-belgesi-2154779/>

Gebze Gazetesi: <http://www.gebzegazetesi.com/gundem/macaristandan-turkiyeye-yoruk-gocunu-arastiriyoruz-h24694.html>

Kocaeli Koz: <https://www.kocaelikoz.com/guncel/antalya-gebizliler-gebzeli-cikti-h33475.html>

Özgür Kocaeli: <http://www.ozgurkocaeli.com.tr/antalya-gebizliler-gebzeli-cikti-363229h.htm>

Haber Gazetesi: <http://www.habergazetesi.com.tr/haber/5370815/baskan-gence-tesekkur-belgesi>

Akdeniz Manşet: <http://www.akdenizmanset.com.tr/guncel/antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti-h153311.html>

Haberler.com: <https://www.haberler.com/yoruk-kulturu-calistayla-ele-alindi-11430312-haberi/>

Sondakika.com: <https://www.sondakika.com/haber/haber-baskan-gence-tesekkur-belgesi-11431259/>

Sondakika.com: <https://www.sondakika.com/haber/haber-antalya-gebizliler-kocaeli-gebzeli-cikti-11425169/>

Merhabahaber.com: <http://www.merhabahaber.com/baskan-gence-tesekkur-belgesi-1542178h.htm>

habertaseli.com: <http://www.habertaseli.com/yoruk-kulturu-calistayla-ele-alindi.html>

BELGESELİ İZLEMELİK İÇİN QR KODU TARAYIN

Görüş ve Önerileriniz için:
info@yorukkulturu.com

KAYBOLAN DEĞERLERİMİZ YÖRÜK KÜLTÜRÜ'NE

Devletimiz Sahip Çıkıp Koruma Altına Aldı

Bu kitabın basım ve yayımı **PRODES** kapsamında
İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü
tarafından desteklenmektedir.
Protokol No: 2018-M-239

